

OBSAH

Úvod	5
I. HOMEOPATIE, JEJÍ HISTORIE A ZÁKLADY	
1. Co je to homeopatie	9
2. Historie homeopatie a jejího zakladatele	11
3. Základy homeopatie	15
II. HOMEOPATICKÉ PROSTŘEDKY	
4. Výchozí látky pro homeopatické léky	19
5. Výroba homeopatických léků	20
6. Druhy homeopatických prostředků	23
7. Ředění, potence, dynamizace homeopatických léků	25
8. Způsoby ředění homeopatických léků	28
9. Léčebné směry příbuzné homeopatii	35
10. Dávkování léků aneb posologie	37
11. Mechanismus účinku homeopatických léků	40
11.1 Teorie vlnění	41
11.2 Jak si to vysvětlit?	43
11.3 Co tedy nejlépe v homeopatii užívat	44
12. Kdy je účinek homeopatické léčby ohrožen	47
12.1 Správná diagnóza a správná volba léků	47
12.2 Rušivé zdroje – reverzní pacient	49
12.3 Geopatogenní zóny	50
13. Souhěžné oblasti alternativní medicíny	53
III. SAMOPOMOC HOMEOPATIÍ	
14. Úvodní slovo k samopomoci homeopatií	63
15. Obraz léku	65
16. Zásady samopomoci	67
17. Příprava léčby samopomocí	70
18. Příprava základních léků – příklady	74

IV. LÉČIVÉ PROSTŘEDKY HOMEOPATIE

19. Základní léčivé prostředky	84
20. Další léčivé prostředky	115
21. Vnější aplikace homeopatických prostředků	127
22. Některé další zvláštnosti	130
23. Hlavní indikace	132
24. Závěr	150

Použitá literatura

Rejstřík indikací

Rejstřík homeopatických látek

ÚVOD

Jakákoli literatura o alternativní medicíně by nejen nebyla úplná, kdyby postrádala právě jednu z nejlepších metod nebo oblastí alternativní medicíny, totiž homeopatii, ale navíc bez této metody by nebyla alternativní medicína vlastně komplexně využitelná nebo využita.

Po pravdě řečeno, u nás nebyla homeopatie nikdy příliš rozšířena, a i tu trochu, která u nás živořila, totalita posledních let prakticky zlikvidovala. A právě po druhé světové válce došlo k obrovského rozmachu homeopatie prakticky všude, i v bývalém SSSR, nehledě k tomu, že v některých zemích se homeopatie tradičně držela už od doby Dr. Hahnemanna. Ovšem stejně jako všechno nové prožívala i v těchto zemích své pády a vzestupy.

U nás to byla prakticky až do dnešních dnů záležitost několika nadšenců, kteří pochopitelně nemohli k jejímu všeobecnému zavedení mnoho přispět, ale přesto se udržela jakási kontinuita a dokonce se podařilo dosáhnout i několika světově ojedinělých výsledků.

Zavedení homeopatie u nás ovšem nebude jednoduchá záležitost. Především je tu značný odpor medicínských kruhů, které jednak jsou z principu konzervativní a jednak vidí v homeopatii jakousi konkurenci. Ale důvodů proti zavedení homeopatie je tu více. Jednak celých čtyřicet let nebyl prakticky nikdo nucen rozšiřovat své obzory, pro což nakonec nebyly ani vytvořeny předpoklady (vyučování cizích jazyků, možnost cestování za zkušenostmi, dostupnost cizí kvalitní literatury atd.), a jednak tu je vlastnost většiny našich lidí, prakticky podporovaná bývalým režimem, pro který byl chytrý člověk potenciálněm nebezpečím – totiž lenost a nechuf učít se cokoli nového.

Dále je otázkou mnoha let získat nejen dostatečné vzdělání, ale především dostatečnou zkušenost, protože homeopatie je jako všechny přírodní metody do značné míry věcí talentu a vrozených schopností, což se u nás sice neuznává, ale přesto to zůstává skutečností. A homeopatii zejména nelze bez dostatečných zkušeností vůbec úspěšně provádět. Nelehké bude též překonat odpor farmaceutického monopolu, který pochopitelně má zájem o prodej svých výrobků a ne o dovoz cizích či výrobu prostředků nepoměrně levnějších, než jsou stávající.

Velikým problémem bude překonat nicím nepodložený názor, že ten, kdo vystudoval medicínu, ovládá automaticky všechny obory medicíny, i ty, které se nikdy neučil, nebo i ty docela nové. Je to prostá obrana monopolu, s ní máme dost zkušeností. Nějak se nechce vzít na vědomí právě otázka talentu, který nelze získat žádnou školou. Např. v Německu je přes šedesát procent homeopatů bez medicínského vzdělání; myslí se tím ovšem klasická vysoká škola, protože jinak mají homeopaté své školy.

Takže stručně shrnuto, zavedení homeopatie u nás nebude pouze otázkou času, ale také otázkou překonání nejrůznějších překážek, jak to nakonec u všech nových a progresivních věcí bývalo, je a zřejmě i bude. A naše, tak ráda si říkájící progresivní inteligence, je na to specialista.

Proto jsem se rozhodl na základě svých dlouholetých zkušeností stávající a zřejmě ještě dlouho v budoucnu přetrvávající mezeru přiblížit a napsat toto dílko, které by jednak mělo homeopatii přiblížit všem, a to pochopitelnou formou, nebo také mým oblíbeným lidským jazykem, a jednak umožnit každému, kdo bude mít dostatečný zájem, si také prakticky pomoci. Samozřejmě si přitom každý musí být vědom, na kolik stačí.

Je samozřejmě pochopitelné, že domácí zkoušení homeopatie v praxi nemůže nahradit odborné a v celé šíři prováděnou homeopatii a může sloužit pouze jako doplňující samopomoc. Ale v případech, kdy se nemocný léčí alternativní medicínou komplexně, tzn. metodami jako jsou akupunktura, reflexní terapie apod., pak je takové praktická homeopatie nedocenitelná. A různé připomínky a varování, především ze strany doktorů, berte jen do té míry, kolik je v nich skutečné starosti o vaše zdraví. Nezapomeňte, že komerční zájmy a pocit dlouho pěstované nadřazenosti je také lidskou vlastností, i když ne zrovna tou nejvhodnější.

Přeji vám mnoho úspěchů při aplikaci a radost z těchto úspěchů.

I. HOMEOPATIE, JEJÍ HISTORIE A ZÁKLADY

1. CO JE TO HOMEOPATIE

Nejprve tedy několik slov o tom, co to vlastně homeopatie je. Je to metoda, která vychází především z tzv. zákona podobnosti. S oblibou je tento základní princip homeopatie vyjadřován latinským heslem „*Similia similibus curantur*“, což v podstatě znamená, že podobné se léčí podobným. V tom je také význam názvu homeopatie: totiž „*homios*“ je řecky podobný a „*pathos*“ je řecky cítit, trpět.

Právě v tom spočívá zásadní rozdíl mezi homeopatií a alopatií, neboť alopatie léčí pomocí léků vyvolávajících opačný účinek. Čili opačně léčí opačným, neboli „*Contraria contrariis curantur*“. „*Allos*“ je řecky jiný, cizí a „*pathos*“ je řecky nemoc. V praxi to např. znamená, že zatímco při nespavosti to řeší alopatie jakýmsi omamujícím prostředkem, homeopatie léčí příčinu, např. nadledvinku, protože ta často nespavost zapříčiňuje. A podle toho, čím se nadledvinka „provokuje“, tím se léčí.

Objevitelem, nebo spíše zakladatelem moderní homeopatie je Dr. Christian Friedrich Samuel Hahnemann. Nebyl zřejmě ovšem prvním, kdo tuto základní poučku formuloval. Už Hippokrates (asi 460 až 375 př. n. l.), nazývaný také „otcem západní medicíny“, byl na základě studia tehdy dostupné literatury a vlastních zkušeností schopen onen zákon formulovat. Zjistil například, že některé africké kmény léčí svůj dobytek z nemoci zvané pleuropneumonie (tj. současný zánět plic a pohrudnice) tím, že nožem namočeným do plic zahynulého dobytčete naříznou kůži zdravých dobytčat, čili vlastně provádí očkování. Ale mezi touto dobou a dobou Dr. Hahnemanna byli ještě někteří další o nichž ještě bude častější zmínka v další kapitole.

Dr. Hahnemann má mimo jiné také zásluhu na tom, že vyčerpávajícím způsobem popsal oba způsoby léčby, totiž alopatii i homeopatii, a tím také rozdíl mezi nimi.

Ukažme si je ještě na jednom praktickém příkladu, se kterým se nakonec setkáme takřka denně: máte rýmu a samozřejmě také ucpaný nos. Lékař vám obyčejně předepíše lék, kterým se docílí uklidnění – poklesu zduřelé sliznice. Na čas se vám sice uleví, ale rýma zůstává. Je to pochopitelné, protože předepsaný lék nemůže odstranit příčinu nemoci, kterou bývá většinou virus. Lékař vám tedy předepsal *protilek* na určitý syndrom – projev.

Naproti tomu homeopatické ošetření bude probíhat docela jinak:

Dostanete *prospědek*, kterým se organismus natolik *posílí*, že může přičinu nemoci, v našem případě virus, zlikvidovat sám. Čili nedostanete žádný *prospědek* proti symptomu – projevu rýmy, totiž na ucpaný nos. Jinými slovy: dodržuje se zde základní pravidlo všech postupů alternativní medicíny – že je třeba *léčit příčinu* a ne následek.

Určující skutečností, zda jde či nejde o homeopatii, je vždy zákon podobnosti, čili „podobné léčit podobným“. A jak a proč to tak dělat – to je právě obsahem této publikace.

2. HISTORIE HOMEOPATIE A JEJÍHO ZAKLADATELE

Dr. Samuel Hahnemann se narodil 10. 4. 1755 v Míšni, vproslulém „městě porcelánu“, ležícím severně od Drážďan. Rok po jeho narození vypukla sedmiletá válka, ve které jeho rodné Sasko velice zchudlo. Jeho otec pracoval jako malíř míšeňského porcelánu a užívat v té době rodinu nebylo nijak lehké. Vymohl pro syna přijetí na kněžskou školu v Míšni a už tam se mladý Samuel svou pílí a zejména vědyčtivostí velice odlišoval od svých spolužáků.

Po absolvování školy a po zkoušce dospělosti uprosil Samuel otce, aby mohl studovat medicínu v Lipsku. Jako nemajetný student se nemohl příliš rozptylovat, a studoval proto s vynikajícím prospěchem. Po ukončení školy pokračoval ve studiu na univerzitách ve Vídni a v Erlangenu, kde také roku 1779 obhájil svou doktorskou práci. V šestadvaceti letech se Hahnemann oženil s nevlastní dcerou lékárníka v Dessau a měl s ní později celkem jedenáct dětí.

Tehdejší medicína Hahnemanna za velmi krátkou dobu silně změnila. Především proto, že se používaly velice drastické „vypouštěcí“ metody. Pouštělo se žílou, přičemž mnoho nemocných skoro vykrvácelo, běžně se nasazovaly klystýry až do potrhání střev, doporučovala se drastická projímadla. Léky se míchaly úplně nekoordinovaně, z řady nejrůznějších položek, o jejichž účinku se vědělo málo nebo také nic. Receptury byly velmi často „tajné“, dědily se celá pokolení a přitom nikdo nevěděl, jak vlastně působí.

Tento stav Hahnemanna natolik vyvedl z míry, že nechal medicínu a živil rodinu opisováním a překlady. Zejména překládaním získal obrovské zkušenosti, především o minulé a tehdy současné medicíně, farmacii a chemii. Ovládal totiž sloven i písmem řečtinu, latinu, angličtinu, francouzštinu, hebrejštinu a arabštinu. Překlady často doplňoval svými poznámkami a poznatky, přičemž zejména jeho poznámky byly dost často „jedovaté“. Tehdy právě začal vyznávat heslo „Měj odvahu myslet samostatně!“, což je v podstatě heslo stojící v záhlaví jeho knihy, zvané také biblí homeopatie: „Aude sapere“ – méj odvahu být moudrým!

V roce 1789 po pobytu na různých místech se Hahnemann vrátil do Lipska. Při překladu knihy „Materia medica“ od skotského farmakologa narazil na tvrzení, že chininová kura léčí malárii tím, že posiluje žaludek. Hahnemanna to velice překvapilo a vzhledem k tomu, že trpěl žaludečními potížemi, rozhodl se tento prostředek vyzkou-

šet. Bral několik dní vysoké dávky chininové kúry, ale místo odstranění jeho žaludečních potíží se u něho začaly projevovat všechny příznaky malárie!

A právě tento okamžik je nazýván „hodinou narození homeopatie“. Hahnemann totiž konstatoval, že tento druh léku u zdravého člověka vyvolává ty potíže, které u nemocného léčí. Hahnemann pokus neprodleně zopakoval, rozšířil jej o další substance, použil je u více osob a začal tak cílevědomě experimentovat. Na konci těchto experimentů pak vznikl právě Hahnemannův princip „Podobné léčit podobným“.

On sám ale velice uznával Hippokrata, který vlastně už něco podobného formuloval o zhruba 2000 let dříve. Hahnemann také do konce prý popsal podobnou metodu, jako již zmíněné „očkování“ dotyka před pleuropneumonií, jako ochranu před hadím uštknutím. Už Hippokratovým základem názorem totiž také bylo – přesně v intencích pozdější homeopatie –, že medicína má pomáhat tělu zvládnout své potíže a neduhy. Naproti tomu Galén (asi 130 až 200 n. l.), jinak osobní lékař římského císaře Marca Aurelia, shrnul pět set let po Hippokratovi své medicínské vědění do zásady: „Contraria contrariis curantur“, čili „Opačné se léčí opačným“. Galén a jeho žáci totiž věřili, že nemoc vzniká vnějším prostředím, podle toho, jak na člověka toto prostředí působí. A proto zásahelem zcela opačným by se podle nich mělo dosáhnout rovnováhy v organismu. Tato myšlenka se zprvu zdála být lepší než Hahnemannovo „podobné podobným“ ...

Jakými náznakem-cesty k zákonu podobnosti byly práce Paracelsa (1494–1541). Paracelsus pracoval na metodě využívající působení tzv. „vnitřního lékaře“, totiž využívající přirozenou léčebnou sílu a vůli organismu i nemocného jakožto rozhodující síly pro vlastní léčbu. Při výběru léků se taktéž řídil principem podobnosti, přičemž zastával názor, že „jedem není sama o sobě žádná látka, pouze její dávkování“. Tento názor – viděno z dnešního hlediska chápání homeopatie – je vlastně skutečně stoprocentní. Přesněji to lze sotva vyjádřit.

Cesta prosazování homeopatie byla svízelná: medicína stála totiž „en bloc“ proti a Hahnemann si vše svou prudkostí jen dále ztěžoval. Medicína, již tak popuzená vlastní existencí homeopatie, využívala jeho prudkosti jako argumentu proti němu a jeho metodě. Samozřejmě nešlo ani tak o medicínu, jako spíše o její reprezentanty. Jak

je vidět, od těch dob se vůbec nic nezměnilo. Dnešní situace je v medicíně naprosto stejná, ne-li v léčběm horší.

Od objevení principu funkce homeopatie při pokusu s chininovou kúrou pracoval Hahnemann intenzivně šest let, aby metodu propracoval. Mezi jiným se velmi intenzivně zabýval otázkou toxicity některých látek. K Hahnemannovým snahám se ovšem oficiální věda postavila zcela záporně a on se s ní opět na několik let rozešel. Teprve v roce 1796, po dvanácti letech, Hahnemann opět zahájil lékařskou praxi, ale léčil pouze svoji metodou. V roce 1810 vydává pak své nejslavnější dílo „Organon der rationalen Heilkunst“, ve kterém jsou shrnuty principy i zkušenosti z homeopatie. Kniha je to psaná velice ostře, takže k navázání spolupráce s oficiální medicínou příliš nevedla.

Teprve až v roce 1812 dochází k jakémusi obratu v celé situaci. Hahnemann odchází do Lipska na lékařskou fakultu jako soukromý docent a může zahájit pravidelné přednášky. Jeho dílo vyšlo za jeho života pětkrát a jeho název se změnil na „Organon der Heilkunst“. Poslední vydání zpracované samotným Hahnemannem – šesté – vyšlo až v roce 1921. Po smrti Hahnemanna (1843) po dlouhá léta vázlo vydání posledního zpracování na otázce peněz – požadavky paní Hahnemannové byly příliš vysoké. Dílo bylo přeloženo do mnoha jazyků, např. do roku 1840 bylo přeloženo do francouzštiny, holandštiny, angličtiny, maďarštiny, ruštiny, polštiny, švédštiny, dánštiny, italštiny a španělštiny.

Po roce 1878 (úmrtí paní Hahnemannové) opět nemohlo být dílo vydáno pro vysoké finanční požadavky dědiců. Povedlo se to až v onom roce 1921. Toto poslední šesté vydání slouží stále jako základ veškeré literatury o homeopatii. Základní myšlenky Hahnemannovy jsou totiž stále platné a aktuální. Samozřejmě stejně jako všechno ostatní, tak i homeopatie podléhá vývoji, takže i zde došlo k řadě změn, ale především doplnků. To je ovšem zcela normální, protože i Hahnemann byl jen člověk a jako takový chyboval; něco se též přezilo, něco se ujasnilo a podobně. Bohužel se na druhé straně zapomnělo na řadu základních ustanovení „Organonu“, který má celkem 291 paragrafů! Ale v každém případě je jasné, že Dr. Hahnemann má obrovské zásluhy, zřejmě zatím stále ještě nedocenené, na vzniku nové, nejen dodnes platící, ale i výhledově ideální léčebné metody.

I u nás bylo již v roce 1816 homeopatické pracoviště na pražské

Invalidovně, což bylo vlastně vůbec první experimentální pracoviště v Evropě. Po zákazu provozování homeopatie v roce 1819 (povolení bylo obnoveno v roce 1837) se homeopatie prováděla víceméně individuálně. Nejvíce se udržovala v oblastech s německým obyvatelstvem, kde zřejmě pracovaly tradice. Komerční zájmy pak také prosadily i některé homeopatické lékárny u nás. Po druhé světové válce zájem medicíny o homeopatii upadal a v roce 1961 byla zrušena i poslední homeopatická lékárna u nás. Nadále vlastně homeopatie jen živořila; prováděli ji a vlastně ještě provádějí pouze jednotlivci, kteří si museli léky vyrábět a dosud vyrábějí sami.

V tomto roce (1991 – pozn. red.) se začalo s jakýmsi novým rovojem homeopatie. Nezdá se ovšem, že by se volila nejšťastnější cesta, neboť v rámci tohoto nového směru chceme homeopatické léky dovážet. To je ovšem zcela ostudné, protože na jedné straně vážíme kvalitní léčivé byliny do zahraničí, a pak máme – na straně druhé – za skutečné „nekrťesfanské“ peníze výrobky z těchto bylin dovážet. A přitom je i u nás dostatek potřebných výrobních kapacit.

3. ZÁKLADY HOMEOPATIE

Jak již bylo řečeno, skutečným základem homeopatie je zákon podobnosti. Zejména pak v praktické části oceníme jeho genialitu.

Principem tohoto zákona je skutečnost, že každý prostředek, který je schopen v měřitelných množstvích vyvolat určitý symptom u zdravého člověka, může tentýž symptom léčit, ovšem často v nepředstavitelně malých dávkách. Jde tedy také o zákon „nekonečně malých koncentrací.“

To také bylo a je principem nejen prvních, ale i dosavadních zkušek homeopatických léků. Zdravému člověku se podá určitá látka, a to v měřitelném množství, čili jde o dávku nehomeopatickou. Podle reakce tohoto člověka, tj. podle příznaků vyvolaných touto látkou, se pak určí potíže, které může tato látka léčit. Dříve to záleželo na schopnostech samotného homeopata; dnes má k tomu pomocníka v knize „Materia medica homeopatica“. Je to velká pomoc, ale na druhé straně to svádí k určité pohodlnosti. Vždy a v každém případě by měl jenom člověk udělat konečné rozhodnutí.

Samotné zkoušení homeopatických prostředků zůstává v principu stále stejné. Jsou to vlastně čtyři různé zkoušky:

- zkouška na zdravé pokusné osobě,
- prohlídka a vyzkoušení na zvířatech,
- zkouška toxikologická a farmakologická,
- aplikace a vyhodnocování prostředku u nemocných.

Vlastní zkoušení je pochopitelně poněkud složitější, ale vždy spočívá na těchto zásadách, takže i výsledky jsou porovnatelné.

Ovšem v homeopatii může jedna látka vyvolávat i více syndromů, mnohdy velice rozdílných. Látka může působit na rozdílné oblasti, a tím vzniká problém jak určit postup, dále jak postupovat při více potížích atd. Přitom je třeba mít stále na mysli, že tady platí základní zákon alternativní medicíny, že totiž každý člověk má svou nemoc. Takže je nutné stanovit individuální diagnózu a také individuální léčbu i léky.

V podstatě lze tedy zopakovat, že základem homeopatie jsou:

- zákon podobnosti,
- zákon nekonečně malých dávek.

K tomu je ovšem třeba realizovat tři základní kroky:

- a) Zkoušku homeopatického přípravku na zdravém člověku.
- b) Stanovení individuálního zdravotního stavu nemocného.
- c) Porovnání (zvážení uplatnitelnosti) obecně stanoveného léku – viz „Materia medica“, s individuálním stavem daného jedince.

Z toho všeho vyplývá, že závěrem takového funkčního postupu v homeopatii by měl být především:

- výběr nebo volba správného léku,
- určení správného dávkování.

Vzhledem k tomu, že tato publikace má sloužit jako praktická pomůcka, nebudeme zde dále rozvádět úvahy a zdůvodňování jednotlivých zákonitostí, postupů atd. a budeme se věnovat spíše praktické stránce věci – samozřejmě za předpokladu, že budou pochopeňy základní principy homeopatie. Nakonec se budeme těmito otázkami ještě zabývat v praktické části knihy.

II. HOMEOPATICKÉ PROSTŘEDKY

4. VÝCHOZÍ LÁTKY PRO HOMEOPATICKÁ LÉČIVA

Výchozí látkou pro homeopatická léčiva může být v podstatě cokoliv; otázka pouze zní na jakou potíže a v jaké podobě.

Zejména nyní v moderní době, kdy jsou k dispozici moderní stroje a zařízení, je otázka vlastního zpracování výchozího materiálu celkem jednoduchá; je ovšem otázkou další, zda je i správná.

Samozřejmě – a to platí už od doby, kdy se lidé začali jakkoli léčit – nejbogatším zdrojem léků je samotná příroda. To je zdroj nejen nevyčerpatelný, ale dosud jen z nepatrné části prozkoumaný. Tedy příroda jako zdroj platí obecně, protože i když se dnes užívají léky chemicky vyrobené, téměř vždy jsou více či méně zdařilou napodobeninou nějakého přírodního produktu.

Tedy výchozí látky jsou trojího druhu: rostlinné, živočišné a minerální.

a) Rostlinné suroviny. Celé rostliny nebo jejich části se macerují v alkoholu. Rostliny se užívají většinou čerstvé, jen málokdy sušené. Macerace se má provádět v nádobách ze skla a trvá zpravidla asi 14 dní. Výjimky budou vždy uvedeny. Celkový postup je uveden dále v praktické části.

b) Živočišné suroviny. Buď se používá celých živočichů (včel, mravenců, nebo jejich částí), nebo jejich produktů (jedu).

c) Chemické suroviny. Používají se hotové chemické látky, kovy, soli kovů, kyseliny, ale také vitaminy, hormony apod.

Úprava, míchání, ředění atd. jsou uvedeny v praktické části této knížky. Výjimky budou uvedeny vždy u dané látky.

5. VÝROBA HOMEOPATICKÝCH LÉKŮ

Výroba homeopatických léků je v zemích, kde se homeopatie využívá, vázána příslušným lékopisem. Ve Francii existuje takový lékopis od roku 1965, v Německu byl vydán první lékopis prakticky už v roce 1872. Vydáním lékopisu se docílilo jakési jednoty v přípravě homeopatických léků. Oficiální lékopis, přijatý i lékárnickou společností, byl vydán v roce 1897. Nový lékopis byl vydán v roce 1934 a je vlastně základem moderního lékopisu a sloužil také jako základ nejnovějšího lékopisu z roku 1985 „Homöopathisches Arzneibuch“.

Samotná výroba byla odjakživa vázána určitými stanovenými předpisy, ale byly to spíše návody, které v trochu pozmeněné podobě platí vlastně i dnes. Z hlediska praktického využívání homeopatie došlo ale buď k některým zjednodušením anebo opačně „zdokonalením“, přičemž se obojí ukázalo jako ne vždy zrovna věci prospěšné. Z hlediska tohoto praktického využívání homeopatie základních pravidel a zákonů homeopatie, ale hlavně z hlediska racionálního pohledu na lidský organismus, zákony přírody a na naše omezené znalosti, dovolím si malé hodnocení současného stavu.

Už odpradávná se léky vyráběly drcením, mícháním, macerováním, směšováním apod. Taktéž homeopatické léky se celých zhruba 150 let vyráběly takovými vlastně ručním způsobem, takže každá slušnější lékárna si je vyráběla sama. Kromě kolébek homeopatie, tj. Německa a snad Francie, se vlastně tyto léky ve všech zemích takto vyráběly ještě zcela nedávno a místy se tak vyrábějí dosud.

Je pochopitelné, že s rozvojem homeopatie rostl i požadavek, aby se léky vyráběly maximálně racionálně, čili centrálně v nějaké výrobě. Jednak se tím zvládne vyrobit potřebné množství léků a jednak se zaručí jejich stabilní kvalita. Ovšem v dnešní době, plné komerčních zájmů, které naprosto neberou v úvahu potřeby a ekonomické možnosti většiny lidí, se vyvinuly monopoly se všemi jejich negativními projevy, především ale proklamováním:

- jedinečnosti výroby daného výrobce, pokud možno nedosažitelné jinými výrobci,
- složitosti výroby, zajistitelné pouze u daného výrobce,
- přehnaných a mnohdy až škodlivě přeháněných nutných hygienických podmínek, zajistitelných pochopitelně pouze u daného výrobce.

Důsledkem pak je absolutní nedodržování a nerespektování základních podmínek vyplývajících z charakteru homeopatie, tedy vlastně přírodních zákonů. To se projevilo pochopitelně především na účinku zmíněných léků.

Nechci v žádném případě snižovat význam průmyslové výroby, ale i ta má své hranice, zejména pokud se jedná o vztahy, které vyplývají z naší příslušnosti k přírodě. A tak i zde platí ono Švejkovo: „Když je toho moc, tak je toho příliš!“

Často lze dost těžko zjistit, které argumenty těchto monopolních výrobců jsou oprávněné a které slouží pouze pro potírání konkurence, zejména pak pro někoho, kdo není do všech tajů homeopatie zasvěcen – a tady nepomůže žádná škola.

Uvedu několik příkladů:

a) Tak např. při přípravě homeopatických léků není nepodstatný přínos lidského činitele. Rozhodně není jedno, zda směs míchá stroj nebo člověk. Při vlastní tvorbě léku se uplatňuje vliv biopotenciálu, takže když dva lidé dělají stejný lék naprosto stejným způsobem, nemají nutně oba léky stejný účinek. Rozdíl se pohybuje mezi 22 a 30 procenty. Při úplném strojním zpracování léku se oproti ručnímu ztrácí až 53 % účinku.

Přitom se v návodech říká, že množství nad 20 gramů se mají připravovat strojně, což ovšem považují za velkou chybu. V každém případě je zde vidět snaha prokazovat nezbytnost strojní výroby. Jsou ovšem výrobci, kteří podmínku ruční výroby zásadně dodržují; je pravdou, že to nejsou výrobci největší, ale mohutnost výroby asi není moc důležitá, zejména pro nemocného.

b) Přehnané hygienické předpisy (trojí filtrace, „ultrafiltrace“ atd.). Podle toho nevyhoví ani jediná lékárna, kde se často vyrábějí nebo mísí léky v podstatě také homeopatické, např. srdcové jedy, nebo léky, které mají mít zaručený účinek. Samozřejmě nic proti čistotě, ale podle mě se zde jedná především o konkurenční boj. Ultrafiltrována voda neobsahuje sice nic škodlivého, ale také nic užitečného. A kdo vlastně ví, jaká voda je nejlepší? A na světě není jediný prostředek, který by nemohl být prospěšný zdraví – viz zákony homeopatie. Je otázkou, zda takto sklenkové vyrobený prostředek může na organismus zcela nesklenkově žijícího člověka správně působit.

Celých více než 150 let to tak nějak nevadilo a z vlastní praxe vím, že mnohdy méně znamená více.

c) Naproti tomu u řady homeopatických léků je nezbytně nutné, aby nepřišly do styku s kovem a někdy dokonce i s některými dalšími látkami, např. s umělými hmotami. Většinou jde o látky neorganického původu. Dále je nutno při výrobě nebo úpravě některých látek dodržovat i časy jednotlivých postupů, nebo alespoň některých pochodů, a ty nejsou pro všechny látky stejné. Proto si také opatrný homeopat podle možnosti opatruje potřebné suroviny sám a sám si je také upravuje. U některých bylin se nedodržením podmínek sběru ztrácí až 80 % účinnosti.

I když samozřejmě dovedeme pochopit, že v dnešní době se bez velkovýroby neobejdeme, v případě homeopatie nevidím důvod proč by se některé léky nemohly vyrábět v lékárně (zase by to byla lékárna a ne prodejna) a proč by si každý, kdo má dostatek znalostí a dobrou vůli, nemohl udělat některé homeopatické prostředky sám. Zejména v dnešní době, ekonomicky velice problematické, byvají se zde kromě přínosu zdravotního byl i přínos ekonomický. Pro pravděpodobný odpor proti těmto názorům je nutné si najít správné vysvětlení.

DRUHY HOMEOPATICKÝCH PROSTŘEDKŮ

Ve smyslu příslušného lékopisu, ale i pro praktické použití rozlišujeme několik základních podob homeopatických prostředků:

Esence

Perzistivé byliny nebo jejich části, např. květy a listy se vylisují a získaná šťáva se lihem, až do dalšího zpracování, vlastně konzervuje.

Pinkтуры

Pinkтуры se vyrábějí ze sušených, většinou práškových částí bylin a také z drčených – rozmělněných zvířecích látek (pavouci, sušený hadí jed apod.). Získávají se také macerací celých živočichů, např. včel a mravenců. Veškeré tyto látky se macerují lihem a získávají se účinné základní látky.

Roztoky

Tyto se dělají převážně z rozpustných solí a z kyselin. Podle rozpustnosti se zpracovávají lihem nebo vodou, výjimečně jinými kapalinami, např. glycerinem.

Extraktury

Extraktury, jinak také těry nebo prášky, se vyrábějí z nerozpustných látek jakými jsou např. minerály, sušené části bylin (kořen, kůra) atd. Zpracovávají se třením v třecích miskách, jak je popsáno v dalším textu.

Tablety

Tablety se vyrábějí strojně zpracováním práškových látek. Vyrábějí se bez různých vázacích přísad jako normální tablety. Jde pouze o úpravu usnadňující dávkování léku.

Globule

V poslední době nejoblíbenější forma homeopatických prostředků. Globule neboli také pastilky jsou malé kuličky z mléčného cukru nasáklé léčivým prostředkem. Navlhčování kuliček se provádí v poměru 1 : 100.

Injekce

Ty se ovšem nedají podomácku vyrábět, ale i jinak není jejich používání příliš rozšířené. Výroba je přesně stanovena lékopisem.

Mazání

Mazání, obyčejně tekutá, se vyrábějí individuálně, jednak podle druhu potíží a jednak podle nemocného.

Masti

Masti se vlastně dají vyrobit ze všech tekutých nebo roztíratelných prostředků. Míchají se běžnými prostředky v poměru 1 : 10. Taktéž jako masťový základ se používají běžné látky – ředění se provádějí nejčastěji vazelinou nebo vepřovým sádlem.

Pochopitelně existuje ještě celá řada různých prostředků, neboť přípravků i různé připravovaných. Jako ve všem, i zde se projevují snahy po odlišení se, po zvýraznění svých výrobků a nápadů a tím i po morálním a finančním efektu. Dále je nutné počítat se „zákonitou“ snahou současné medicíny upravit jakýkoli nový prostředek nebo netypickou metodu k obrazu světu, často na úkor funkčnosti nové věci. Znovu musím zopakovat ověřenou zásadu, že čím více středek nebo postup vzdaluje svému přírodnímu vzoru, tím méně je účinný. Sebelepší napodobenina nemůže dosáhnout parame-
metrů originálu.

7. ŘEDĚNÍ, POTENCE, DYNAMIZACE HOMEOPATICKÝCH LÉKŮ

Vzhledem k tomu, že konečná kontrola efektu ředění je ve skutečnosti nemožná díky nekonečné malým koncentracím látek, musí se všechny pochody při ředění provádět maximálně precizně.

Pokud se jedná o velkovýrobu, tam jsou veškerá opatření přesně stanovena, ale poněkud horší situace je při výrobě určitých látek v běžné lékárně. Totéž samozřejmě platí pro výrobu některých prostředků doma. Proto pro pořádek zopakují opatření, která musí být dodržována i při práci v „polních podmínkách“:

a) Výběr, sběr a příprava materiálu, především bylin, musí být maximálně pečlivá. Např. doba sběru, místo sběru, výběr bylin nebo jejich částí buď v květu, před rozkvětem apod., dále pak správné sušení, skladování atd. S oblibou říkám, že účinnost byliny ovlivňuje od toho okamžiku, kdy se na ni poprvé podívám.

b) Správná úprava základního materiálu (mletí, drcení, lisování) a výběr vhodných prostředků (nerez ocel, sklo, umělé hmoty).

K tomu podotýkám, že umělé hmoty nejsou nejvhodnější.

c) Čistota látek pro ředění a míchání (láh, destilovaná voda, vazelína).

d) Čistota nádob a náradí. Po každé operaci je třeba vše důkladně očistit, nebo běžně vyvařovat apod.

e) Pro maceraci vybírat vhodné nádoby (zejména tmavé sklo nebo porcelán), vhodnou teplotu a vhodné prostředí (umělé teplo nebo ne, na slunci nebo ne, atd.).

Základními typy ředění jsou dva systémy. Je to ředění *centezimální*, označované písmenem C, které užívají v Evropě Francouzi a pak obě Ameriky, a ředění *decimální*, označované písmenem D, které užívá zbytek Evropy. Užívá se také označení CH, což znamená *centezimální Hahnemann*.

Nejčastěji se ředí tekuté látky. Při ředění *decimálním* (D) – desetiném – se postupuje tak, že se na jeden díl základní látky (základní tinktury nebo esence) přidává devět dílů ředidla (rozpouštědla), kterým bývá nejčastěji láh o koncentraci 30 až 50 %, ale také voda, glycerin a výjimečně i olej.

Podle paragrafu 1 lékopisu je základní tinktura směs složená ze stejných dílů bylinné šťávy vylisované a ethanolu (líhu). Základní tinktura se označuje D 0. Tedy:

1 díl základní látky D 0 + 9 dílů ředidla = ředění D 1 (potence D 1)
Směs se musí silně 21x střepnout shora dolů. Z tohoto ředění D 1 se pokračuje dále:
1 díl ředění D 1 + 9 dílů ředidla = ředění D 2; opět střepat.

Z tohoto ředění se pokračuje dále:

1 díl ředění D 2 + 9 dílů ředidla = ředění D 3; opět střepat atd.

A tak můžeme pokračovat libovolně dlouho. Velké D tedy znamená decimální ředění a číslice znamená počet ředění, nebo také počet nul při vyjádření poměru. Tedy:

- D 1 = jedna nula = 1 : 10
- D 3 = tři nuly = 1 : 1000
- D 6 = šest nul = 1 : 1 000 000 atd.

Jelikož v homeopatii platí zásada, že ředěním účinek roste, nezvyšuje se tento postup potencování, tedy umocňováním léku. Výsledkem je pak *potenci* léku, možno říci také sílu léku. Silné působení léku se nazývá *dynamizace*, protože se tím zesiluje účinek léku. Proto také celému postupu se říká *dynamizace léku*.

Při ředění *centezimálním* (C) – setinném – se prakticky postupuje stejně, ale poměr ředění je 1 : 100. Čili např.:

- 1 kapka základní tinktury + 99 kapek ředidla = potence C 1
- 1 kapka potence C 1 + 99 kapek ředidla = potence C 2 atd.

Při tomto centezimálním ředění označuje písmeno C právě to ředění (1 : 100) a číslice pak stupeň ředění, nebo také polovinu počtu nul. Tedy:

- C 1 = dvě nuly = 1 : 100
- C 3 = šest nul = 1 : 1 000 000 atd.

Jednoduše lze centezimálně ředit kapaliny také tak, že se daná základní tinktura z láhve vylije, pak se nechá tekutina ze stěn láhve stéct a doplní se doplna (99 dílů) ředidlem. Tak třeba láhev o obsahu 100 ml D 0 se vylije, naplní se 99 ml ředidla, opět se řádně protře a dostane se tak ředění C 1. Pouze s tím rozdíl, že protřepávání musí provádět 100x. Tato metoda se jmenuje *Korsakovova*, ale už se poměrně málo, protože je nepřesná, ovšem pro „domácí“ použití velmi jednoduchá.

V celku existuje 46 výrobních předpisů, alespoň podle uvedené

v lékopisu (v Německu se označuje HAB – Homöopatisches Arznei-Buch). Všechny tyto předpisy platí pro zpracovávání šťáv z rostlin. Homeopatické léky se podle potence – ředění dělí do tří skupin, a to u všech druhů ředění:

nizké (hluboké) potence	decimální	centezimální
střední	D 1 do D 6	C 4 až C 5
ale také	D 6 až D 12	C 7 až C 9
vyšší	D 12 až D 15	
velmi vysoké	D 16 až D 29	C 10 až C 15
	D 30 a výše	C 16 a výše

Známost a zajímavostí je, že od D 23 není v ředěné směsi statisticky vzato už ani jedna molekula základní látky, což vyplývá z Avogadrova zákona. Přitom právě léky o vysoké potenci mají vysokou účinnost a skvěle působí hlavně na psychiku. Toto je chronicky známou, ale nijak vysvětlitelnou skutečností. Nejbližší bude asi názor, že se jedná o záření – vyzařování látky, které posléze přechází do ředidla a tam dále účinkuje.

Nejrozumnější je vzít tento fakt prostě na vědomí a konstatovat, že zatím nejsou naše vědění ani naše technika na takové úrovni, abychom si tento jev mohli vysvětlit. Zatím ale, bohužel, velká většina takovýchto jevů v existenci našeho života není vůbec vysvětlitelná, i když to nechceme připustit a chováme se jak onen pohádkový král, který říkal: „Já to nevidím, tak to není!“

Kromě nejběžnějšího ředění decimálního a centezimálního existuje ještě řada různých ředění. O Korsakovově ředění už byla zmínka, ale je tu ještě např. ředění Q nebo také LM. Oba postupy vypracoval ještě Hahnemann. Stále ovšem vládne snaha nějak se od běžných forem odlišovat anebo dělat něco „extra“. Jen stručně takové srovnání (přibližné) potence D a LM:

LM I	je asi	D 10
LM II		D 15
LM III		D 19
LM IV		D 24
LM XXX		D 145

I ředění LM se začíná v poslední době rozšiřovat. Pro praktická užití homeopatie, popisovaná v této knize, jsou tato ředění vlastně téměř nepřiveditelná, a proto o nich nebude dále řeč.

8. ZPŮSOBY ŘEDĚNÍ HOMEOPATICKÝCH LÉKŮ

Už v předchozí kapitole bylo řečeno, že u mnoha výrobců, ale tak prozovatelů homeopatie se vyskytuje snaha nějak se od běžných způsobů odlišit. Pro jednoduchost a možnost samopomoci je nejlépe vycházet z „Homeopatického repetitoria“, které vydala Německá homeopatická unie. Klasická homeopatie rozlišuje devět základních paragrafů (způsobů) pro přípravu homeopatických prostředků:

§ 1. Podle tohoto paragrafu se připravují esence pouze z *dokonalých šťavnatých bylin* a jejich částí, ze kterých lze vylisovat nejméně 60 % šťáv (podíl hmotnosti).

Byliny nebo jejich části (kořeny, natě, listy, květy, plody) sbíráme několik ročních a denních dobách rozmělníme (třeba v mixru) a dobře vylisujeme šťávu. Tu pak smícháme s alkoholem o koncentraci 90 % v poměru 1 : 1 (hmotnostně, protože jde o váhový poměr). Směs se dobře promíchá a nechá se 3 dny stát v uzavřené nádobě. Pak se přefiltruje. Obsah léčivých látek se v tomto případě vyjadřuje poměrem 1/2.

První čtyři potence – D 1, D 2, D 3 a D 4 – z těchto esencí se získávají postupným ředěním ředidlem (rozpouštědlem), v daném případě lihmem 45 %. Pro první potence – D 1 – se berou dva díly esence D 0 a 8 dílů lihu 45 %. Směs se 21x silně protřepe a máme potence D 1. Další potence se pak ředí tak, že se bere pouze jeden nižší potence a 9 dílů lihu 45 %, čili například:

10 ml potence D 1

50 ml lihu 80 % (běžně dostupný)

40 ml destilované vody

po protřepání dávají 100 ml potence D 2. Uvedené množství lihu a vody dává koncentraci 45 %.

Pokud se připravují roztoky centezimálním způsobem (C), bere se pro první ředění 2 díly esence a 98 dílů lihu 45 %, pro další potence pak vždy 1 díl nižší potence a 99 dílů lihu 45 %, vše ve váhově (hmotnostním) poměru. Postup je tedy obdobný jako u decimálního způsobu.

§ 2. Podle tohoto paragrafu se zpracovávají *méně šťavnaté byliny* a jejich částí.

Postupuje se ze začátku stejně jako podle paragrafu 1, tzn. že

vylisovaná šťáva slije, ale pak se rozmělněná masa byliny zalije lihem 90 %. Lihu se ovšem použije nejprve pouze polovina hmotnosti vyláčené šťávy. Např. pokud je vyláčené šťávy 80 gramů, pak se do rozmělněné masy nalije 40 gramů lihu 90 %. Rozmělněnou masu pak dobře promícháme a přidáme další lih 90 % tak, aby se celkové množství použitého lihu rovnalo dvojnásobku množství vylisované šťávy. Čili pokud vylisované šťávy bylo 80 gramů (viz příklad), přidáme 160 gramů lihu 90 %.

Oba roztoky – šťáva s lihmem a rozmělněná masa s lihmem – se pak smíchají a odstávi na 8 až 14 dní (nejlépe asi 10 dní) na tmavé, teplé místo. Doporučují denně protřepávat. Potom se vše procedí a zbylá rostlinná směs se dobře vylisuje. Získaný roztok se nejdříve nechá několik hodin ustát kvůli usazení kalů a pak se přes papírový filtr přefiltruje. Je dobře předtím čirou šťávu odsát, nejlépe injekční stříkačkou. Obsah léčivých látek se vyjadřuje, stejně jako u paragrafu 1, poměrem 1/2. Potence je to taktéž D 0.

Další ředění pak probíhá podle paragrafu 1, tzn.: první ředění dva díly esence a 8 dílů lihu 45 % a pak vždy 1 díl nižší potence a 9 dílů lihu 45 %. Obdobně je to u ředění centezimálního.

§ 3. Podle tohoto paragrafu se připravují esence z *málo šťavnatých rostlin* nebo jejich částí. U těchto bylin bývá často větší podíl léčivých slizu.

Ze začátku se postupuje stejně jako podle paragrafu 1 a 2. Po vylisování šťávy se tato uloží na chladném místě. Do rozmělněné masy se přidá lih 90 % v množství, které se rovná jedné polovině hmotnosti vylisované šťávy. Masa se musí dobře promíchat, nejlépe v mixru nebo podobném zařízení, a pak se přidá lih 90 % v poměru váhové díly na 1 díl vylisované šťávy – viz příklad v paragrafu 2. Smíchanou masu s lihmem odstáváme na 8 až 14 dní (obvyčejně 10 dní) a denně ji protřepáváme. Po stanovené době slijeme esenci uloženu na chladném místě s onou masou dohromady, dobře promícháme a na několik hodin odstáváme. Pak odsajeme čirou tekutinu, neboť zaneseným filtrem špatně protéká, a zbytek přefiltrujeme. Esence má obsah léčivých látek („léčivou sílu“) 1/3. Jedná se o samostatně také o potence D 0.

Pro přípravu první potence D 1 se berou 3 díly esence a 7 dílů hmotnostně) lihu 60 %. Další ředění je shodné s ředěním podle paragrafu 1 a 2, pouze s tím rozdílem, že pro ředění se užívá lih 30 %.

Pro ředění na C 1 se berou 3 díly esence a 97 dílů lihu 60 %. Dále pak postupuje stejně.

§ 4. Podle tohoto paragrafu se zhotovují tinktury ze *suchých bylin* dle následujících pravidel, případně z jiných organických surovin. Postup je docela jiný než u předchozích paragrafů.

Materiál se rozemele na jemný prášek, který se smísí s polovičním množstvím lihu. Množství lihu se stanoví z hmotnosti sušené masy a to celkem 10 dílů lihu 90 % na 1 díl sušené masy. Prášek se většinou nechá nejprve smísi s 5 díly lihu 90 % (pětinásobek hmotnosti prášku) a nechá se pak vyluhovat asi 2 dny. Směs bychom měli čas od času promíchávat. Pokud to nejde, pak musíme nechat vyluhovat 4 dny. Potom se teprve dolije zbytek vstupní hmotnosti lihu, tzn. 5 dílů (pětinásobek hmotnosti prášku).

Celé se na 14 dní odstaví, pak se tinktura slije a zbytek se vylisuje. Obě tekutiny se smíchají a přefiltrují. Doporučuje se nechat usadit kaly a čistou tekutinu nejprve odsát. Obsah léčivých látek („síla“) 1/10. Prvotní tinktura odpovídá ale potenci D 1!

Tinktura z jiných surovin, např. živočišného původu, se připravuje tak, že se 1 váhový díl rozmělněné masy zalévá 10 díly lihu 90 %. Celé se na 14 dní odstaví a co nejčastěji promíchává. Po dnech se kapalina slije, masa vylisuje a obě kapaliny se smísí. Celé se nechá asi 2 dny usadit, sedimentovat, a pak se zfiltruje. Obsah léčivých látek je 1/10. Prvotní tinktura odpovídá potenci D 1. Dále ředí normálně: tedy 1 díl tinktury a 9 dílů lihu 45 % dává vždy vyšší potenci.

§ 5. Podle tohoto paragrafu zhotovujeme *vodné roztoky*. Platí to samozřejmě pro látky ve vodě rozpustné, např. různé soli, mumiím apod.

Roztok se získává tak, že se 1 váhový díl léčivé suroviny rozpustí v 9 dílech destilované vody. Takto se jednoduše získává potency D 1. Dále se ředí běžným způsobem, tzn. 1 + 9 dílů.

Pro získání potency C 1 se bere 1 díl suroviny a 99 dílů destilované vody, ale musí se 100x protřepat.

§ 6. Podle tohoto paragrafu se zhotovují *lihové roztoky* ze surovin rozpustných v lihu, podle individuálních receptur.

Připravují se obvykle rozpuštěním 1 dílu suroviny v 9 dílech lihu o koncentraci 90, 60 nebo 45 %; nejběžnější je koncentrace 60 %. Nechá se 14 dní vyluhovat a pak se slévá a podle potřeby filtruje. Získáváme tak potenci D 1.

U centezimálního ředění roztoků postupujeme obdobně, tj. 1 díl suroviny na 99 dílů lihu. Další postup jako podle paragrafu 5.

7. Podle tohoto paragrafu se připravují *trituratione* (těry, prášky) ze *suchých léčivých surovin*.

Čistě suroviny, pokud možno pomleté co nejdrobněji, se roztírají smícháním s mléčným cukrem v porcelánové misce. Postup je následující; předpokládá se, že chceme získat potenci D 1:

Příslušné množství mléčného cukru (9 dílů) si rozdělíme na 3 stejné části. Pak 1/3 celkové hmotnosti cukru nasypeme do třetí misky, předtím rádně vyčištěné, a tzv. pěstíkem několikrát rádně promícháme. Jde o nezbytné zakrytí – zarovnání porů v misce. Pak přidáme léčivou surovinu (1 díl) a šest minut intenzivně roztíráme. Poté 4 minuty promícháváme lžící, nikdy ovšem kovovou. Pak přidáme druhou třetinu mléčného cukru a opět 6 minut intenzivně roztíráme a 4 minuty promícháváme. Pak přidáme poslední třetinu mléčného cukru a roztíráme intenzivně 40 minut. Dostaneme tak potenci D 1, tzn. složenou z 1 dílu léčivých surovin a 9 dílů mléčného cukru.

Jednotlivé další potency se získávají tak, že se 1 díl léčivé látky rozmíchává – tře s 9 díly mléčného cukru pro decimální ředění, nebo 99 díly mléčného cukru pro ředění centezimální.

Takto se připravují léčivé prostředky převážně minerálního charakteru a jejich sloučeniny. Předpokládá se ovšem, že kovy a jejich sloučeniny jsou chemicky čisté. U kovů a podobných, jinak nerozpustných surovin, se může připravit léčivý roztok teprve od potency D 8.

8. Podle tohoto paragrafu se připravují *trituratione* z *kapalin*.

Berou se 2 až 4 kapky léčivé kapaliny a nakapou se do mléčného cukru. Léčivá kapalina tvoří 0,1 dílu a mléčný cukr pak 9,9 dílu. Roztíráním, které trvá asi 7 minut, získáme potenci D 1. Dále se postupuje normálně, tzn. 1 díl léčivé substance + 9 dílů mléčného cukru.

§ 9. Podle tohoto paragrafu se připravují *trituratione* ze *základních esencí*.

Vezmou se dva hmotnostní díly esence zhotovené podle paragrafu 1 a 2 a smíchají se a roztírají s 9 váhovými díly mléčného cukru. Míchá se 10 až 15 minut a výsledkem je potence D 1. Dále se postupuje běžným způsobem.

Z esence získané podle paragrafu 3 se musí vzít 3 hmotnostní díly a smíchají se s 9 díly mléčného cukru. Rovněž zde dostaneme stejným postupem potenci D 1.

Podle tohoto paragrafu se připravují i *vodné roztoky* tzv. *mixtury*, a to tak, že se 10 kapek esence rozmíchá ve 30 gramech destilované vody. Většinou slouží rovnou k přímému použití.

Pro centezimální ředění se na 10 kapek léčivé kapaliny bere 300 gramů destilované vody. Tyto roztoky jsou vhodné zvláště pro děti zejména pro svou velice „lahodnou“ účinnost.

Na závěr této kapitoly je třeba říci, že pro praktické uplatnění v samopomoci je možno některé paragrafy mírně „narušit“ a zpracování trochu přizpůsobit „domácím“ možnostem.

Tak např. specifická hmotnost vody, lihu i ostatních používaných kapalin je tak málo rozdílná, že pro zpracování tak malých množství ství, která se obyejně doma připravují, se může převést hmotnostní jednotky na jednotky objemové. Takže např. místo 10 gramů můžeme použít míry 10 ml, což bývá zpravidla výhodnější z hlediska použití např. injekčních stříkaček, odměrných válců apod.

Praktické příklady těchto postupů budou ještě dále uvedeny. Je žádoucí, aby tyto postupy byly jasné každému a aby každý si mohl především ty jednodušší věci udělat sám.

Velice důrazně varuji před ulehčováním si při všech těchto postupech, tzn. zkracováním předepsaných časů, nedodržením určitých částí postupu, např. počtem střeptnutí, snížením intenzity roztírání zkracováním časů tření atd. Takovéto nedodržování se vždy projeví ve ztrátě kvality a tedy i účinnosti zpracovávaných látek. Často pak takto „ušetřené“ časy musí vícenásobně nahradit.

V poslední době se poměrně často přechází na zevní aplikace léčivých prostředků, a to nejen při kožních problémech a nejen klasickými prostředky k mazání. K této zevní aplikaci se stále bu-

vracet, protože v tomto použití je zřejmě jádro budoucnosti homeoterapie.

Pro aplikaci vodného roztoku při kožních onemocněních apod. se bere obvykle 20 až 25 kapek esence (D 0) v 50 ml destilované vody. V domácnosti se může použít i převařená voda; pochopitelně ne na spáleniny nebo do ran. Takovýto roztok se užívá především na obklady, koupele (jako přísada), k omývání apod.

Pokud chceme mít jistotu o čistotě roztoku a není zde citlivost na lih, můžeme použít *lihový roztok*, kde se míchá (a také řádně protře-pává) 1 hmotnostní díl esence a 1,5 hmotnostního dílu lihu o koncentraci podle aplikace a snášenlivosti nemocného. Tento základní roztok je možno pochopitelně ředit obvyklým způsobem, a to lihem v původně použité koncentraci.

Masti a oleje se obvykle připravují smícháním esence s běžnými lékárenskými prostředky, a to v poměru 1 hmotnostní díl esence na 10 hmotnostních dílů příslušného tuku.

U mastí je lepší a také jednodušší smíchat takový léčivý prostředek určité potence (většinou D 3 až D 5) s mastovým základem, např. Synderman, Aquasorb apod., na mast potence D 1. Jínavost masťových základů je různá a činí až 40 %. Získaná mast D 1 se pochopitelně může dále ředit v poměru 1 díl masti + 9 dílů ředidla (bílá nebo žlutá vazelina, lanolin, vepřové sádlo). Často se v praxi používá i směs těchto prostředků.

U olejů se pak míchá pouze esence (D 0) s olejem většinou buď olivovým, nebo oleji slunečnicovým, světlícovým, mandlovým apod., ovšem kvalitativně určenými pro farmaceutické použití.

Jako pomůcku uvádím tabulku jednotlivých množství pro domácí zpracování tinktur s většinou dostupnou koncentrací lihu 80 % a také pro koncentraci 96 %. Tabulka platí pro množství 100 ml konečné potence, základní – výchozí tinktury se přitom použije 10 ml (v tabulce není uvedeno):

Koncentrace ředidla	líh 80 % ml	líh 96 % ml	dest. voda ml
10 %	12	10	80
20 %	23	19	71
30 %	34	29	61
40 %	45	38	52
50 %	56	48	42
60 %	68	57	33
70 %	79	67	23
80 %	90	76	14
90 %	—	85	5

9. LÉČEBNÉ SMĚRY PŘÍBUZNÉ HOMEOPATII

O těchto směrech, které až na celkem malé výjimky patří spíše k extrémům, se zmíním jen velmi stručně, protože pro domácí výrobu nepřicházejí téměř v úvahu. Výjimku tvoří pouze tzv. *komplexohomeopatie*.

Nozody (Nosoden) jsou látky, vlastně jedy – toxiny, které se získávají ze sekretů a exkretů, zvlášť těch, které obsahují soli. Využívá se zde specifické schopnosti nozodů vylučovat toxické látky. Je to celkem složitá terapie, protože se zde bere ohled i na dědičná zatížení. Výroba těchto nozodů probíhá homeopatickým způsobem. Lze říci, že v poslední době se užívají celkem dost často, ale jen na speciálních pracovištích.

Zcela *speciálními oblastmi* jsou metody jako:

Spargyrické rostlinné esence, které se vyrábějí z léčivých bylin celkem složitým způsobem (kvašení, destilace, přehřívání vodní parou atd. až do ev. spálení). Využívá se pak především popela.

Preparáty WALA a Weleda se využívají v tak zvané antroposofické medicíně a vyrábějí se z látek rostlinných, živočišných i minerálních podle speciálních postupů. Inspirátorem těchto postupů byl známý zakladatel Anthroposofické společnosti Dr. Rudolf Steiner.

Biochemické léčivé prostředky vycházejí z teorie, že některé anorganické látky v krvi a tkáních organismu mají vliv jak na omezení, tak i na léčbu organismu. V podstatě se jedná o kovy a jejich soli. Metoda má racionální jádro, ale velmi zde záleží na správném určení látek a na jejich dávkování. Metoda je velmi blízká homeopatii, ale je potřeba mít potřebnou širokou medikamentální základnu.

Komplexohomeopatie používá komplexy homeopatických léků. Tyto komplexy se vyrábějí průmyslově a dodávají již hotové k použití. I když tato metoda vlastně vznikla z jakési „pohodlnosti“ nebo neznalosti problému, je nutno ji považovat za metodu progresivní. Je nutné to ovšem trochu přiblížit, a proto se zde zastavíme poněkud déle.

Komplexohomeopatie z moderního praktického hlediska

Dr. Hahnemann prosazoval jednosložkové homeopatické léky, když na sklonku života jakoby souhlasil s tehdy už vznikajícím

směrem, kterým byla právě komplexhomeopatie. Podtvejme se tedy na tuto zásadu očima dneška.

a) Před 200 lety nebyl život člověka ještě komplikován známými civilizacími, a tedy negativními vlivy. Naši předkové tehdy ještě neznali nezdravé prostředí, kontaminovanou půdu, kontaminovanou potraviny; užívali pramenitou vodu, kopanou nebo mořskou sůl, prakticky žádný cukr a také žádné chemické látky. Z tohoto hlediska je divné, že se museli vůbec léčit, zejména když neznali ani stres v naší dnešní podobě.

Ale ani léčivé prostředky tehdejší doby nebyly kontaminované a ani toxické, což rozhodně nelze říci dnes nejen o léčích chemicky vyrobených, ale bohužel ani o bylinách.

Z tohoto pohledu mohl mít v tehdejších podmínkách jednosložkový lék skutečně maximální účinek, protože původem většiny tehdejších onemocnění byly funkční poruchy orgánů, přičemž téměř vždy byl prapříčinou nemocí jeden orgán, což dnes už vůbec neplatí. Neuvažujeme ovšem zranění, která v době Dr. Hahnemanna už nebyla tak četná a léčila se v podstatě velmi jednoduše a většinou bez podávání léků.

b) Příčinou dnešních onemocnění nejsou pouze funkční poruchy v organismu, ale i vnější vlivy, jak jsou stručně uvedeny v předchozím odstavci.

V praxi to ovšem hlavně znamená, že nevystačíme s jediným lékem z hlediska příčiny nemoci, především též proto, že je postiženo více orgánů. Léčení jednoho orgánu je proto většinou nedostačující a také značně dlouhodobé.

c) Alternativní medicína, do které bezesporu homeopatie patří, víceméně potírá monolécby, tj. léčby jedinou metodou. S odúvodněním tohoto požadavku tzv. komplexní léčby, tzn. léčby více postupy nebo prostředky, tedy kromě homeopatie i jinými léčebnými postupy, se tedy dostáváme vlastně ke komplexu léčebných postupů – ke komplexohomeopatii. Tento komplexní postup nejen léčbu urychlí, ale také zlepší a nakonec i podstatně zlevní.

d) Alternativní medicína taktéž razí heslo, že každý člověk má svou nemoc. Do důsledku vzato v podstatě vlastně nemoci neexistují, existuje pouze více nebo méně odolný organismus, jak praví stará čínská moudrost. A jak již bylo řečeno, má léčba pouze posílit organismus natolik, aby se s nemocí vyrovnal sám. O vitalitě organismu bude ještě zmínka.

10. DÁVKOVÁNÍ LÉKŮ ANEB POSOLOGIE

Obecně se dávkování homeopatických léků dotkneme jen velice stručně, protože pro všeobecné používání homeopatie je stanovování dávkování velmi složité a tudíž i poněkud problematické. Podle obecně publikované systematicky stanovení dávek tak může pracovat jen skutečně specializovaný homeopat – a těch je u nás jen několik.

Především je třeba vzít na vědomí, že homeopatie rozlišuje dvě základní a velmi odlišné skupiny nemocí, a to nemoci akutní a nemoci chronické. Tak jak se liší tyto skupiny onemocnění, tak se i liší jejich léčba.

Různé školy, nebo i různé oblasti se shodují v tom, že existují tři skupiny dávkování, ale liší se čísly – potencemi ředění v jednotlivých skupinách. Jsou to dávkování:

<i>nizká</i>	D 1 až D 6	až do D 15
<i>střední</i>	D 12 až D 15	až do D 30
<i>vyšoká</i>	nad D 30	až do D 200, ale také D 1000 a vyšší

Podstatná je minimální dávka, jak to vychází i z Arndt – Schulzova zákona, který je často citován a který říká, že:

- malé dávky léků organismus stimuluje – posilují,
- větší dávky léků organismus paralyzují – oslabují,
- největší dávky organismus zabíjejí.

Jinými slovy, že malé a velmi vysoké dávky působí na organismus protikladně, opačně.

Z tohoto hlediska obecně platí, že:

- nízké potence se užívají při organických příčinách nemoci,
- střední potence se užívají při funkčních poruchách,
- vysoké potence se užívají, je-li příčinou choroby psychická porucha, nebo je-li tato dominujícím prvkem.

Pro praktické použití při samopomoci nepřichází v úvahu používání vysokých potencí, a to z několika důvodů. Především jsou tyto vysoké potence pro své razantní působení v nesprávných rukou spíše obtížnější než pomoci, a proto je také v cizině smí předepisovat pouze velmi zkušený homeopat. Ale i jinak jsou tyto léky pro domácí použití prakticky nepoužitelné, pokud by si je měl někdo dělat sám

– pro velmi pracné a náročné zpracování, náročné skladování, množství nutných obalů atd.

Užívání takovýchto léků není ovšem v samopomoci nutné, protože až na výjimky – zejména při používání našich surovin – se bez vysokých potencií docela obejdeme. Dokonce se můžeme obejít i bez středních potencií, snad až na výjimečné případy. Tak je to také v pořádku, jelikož samopomoc v homeopatii má sloužit především jako prevence, jako první pomoc v nutných případech a pak také pro udržování celkové kondice organismu.

Vlastní dávkování v jednotlivých skupinách je jednak silně individuální a jednak záleží na podobě podávaného léku. Ve světě se nyní nejčastěji začínají používat globule, které se jak velice jednoduše vyrábějí, tak i velice jednoduše dávkují. Navíc se vyrábějí v různých velikostech, takže dávkování je neobyčejně přesné. Velikosti globulí jsou číslovány, takže např. č. 1 znamená asi 200 globulí na jeden gram, při č. 8 váží jedna globule 0,2 gramu atd. Příklady takového dávkování:

Při nízkých potenciích (od D 2 do D 15) se obvykle užívá 3 x 5 globulí denně, při D 30 1 x 5 globulí denně, ale také 1 x 5 globulí týdně.

Při akutních případech se 5 globulí rozpustí ve sklenici vody a první den se vezme každých deset minut jeden hlt. Další dny až do odeznění potíží se užívají denně 3 x 3 globule. Toto je ovšem velice ideální dávkování, platné snad jen pro velmi zkušeného homeopata.

Následující obecné dávkování je pro samopomoc použitelnější, i když udává jen průměrné hodnoty. V každém případě pomáhá, třeba ne v maximálně možné intenzitě, a přitom se absolutně nemůže projevit negativně. Poměr účinnosti globulí oproti tabletám a tekutinám se udává asi takto: 5 globulí = 1 tableta = 5 kapek tinktury (obvykle lihový roztok). Tedy průměrné dávkování se udává takto:

3x denně 1 tabletu, nebo

3x denně 8 až 10 kapek, nebo

3x denně 8 až 10 globulí, nebo

3x denně 1 malou špičku nože prášku.

Pochopitelně by se mělo každé dávkování individuálně upravovat. Velmi často se dávky upravují podle jakési „šokové terapie“. Tato se ovšem užívá pouze v akutních případech, a to tak, že se podávají běžné dávky ve velmi krátkých časových intervalech, např.

5 až 8 kapek co jednu až dvě hodiny. Takto se dávky až do evidentního kladného projevu organismu a pak se dávkování operativně upravuje.

Zcela speciálně se upravuje dávkování při užívání *homeopatických mastí*. K tomu je nutné alespoň několik slov pro vysvětlení působení mastí a vůbec vně používaných prostředků oproti prostředkům jiným, používaným „per os“, tedy vnitřně.

11. MECHANISMUS ÚČINKU HOMEOPATICKÝCH LÁTEK

V této kapitole se nebudeme zabývat celou širokou škálou vysvětlení mechanismu účinku homeopatických léčiv; pro to by bylo třeba znovu vysvětlení, jak těmto, většinou nazývaným vědeckým vysvětlením, vůbec rozumět. Skutečně a jasně řečeno, dodnes to nikdo nemůže spolehlivě vysvětlit. Zejména tu dlouho známou skutečnost o obsahu účinných látek.

Pro objasnění si zopakujeme, že např. při ředění D 4 je poměr ředění 1 : 10 000, při ředění D 9 je poměr 1 : 1 000 000 000, tzn. 1 : 1 miliard. Přitom tato ředění jsou docela normální, obsahují ještě dostatečné množství, vlastně ještě poměrně velké množství počtu molekul účinné látky. Zkoušky pomocí Geiger – Müllerova počítáče prokázaly, že při ředění D 15, tj. poměr 1 : 1 000 000 000 000, je v 1 cm³ roztoku stále ještě asi 1 milion molekul základní látky. Někde mezi ředěním D 20 a D 25 (udává se většinou D 22) je hranice, kde se už žádná molekula základní látky obvykle nenajde. Účinnost ředění od D 0 do D 4 (nízké ředění) nebo D 6 až D 12 (střední ředění) lze ještě nějak pochopit, ale pochybovat už je možno o ředění D 13 až D 29 (vysoké ředění) a zejména pak o ředění přes D 30 (velmi vysoké ředění), protože od ředění D 23 nelze v ředěné látce statisticky objektivně dokázat ani jedinou molekulu základní látky. Ale *účinnost těchto velmi vysokých ředění je zcela mimořádná, totiž také příznačně podle názvu potence „velmi vysoká“.*

Snad velmi blízko nějakému přijatelnému vysvětlení jsou Gutmann a Rěsch, kteří mluví o paměťové schopnosti krystalických mřížek pevných látek, pomocí nichž se funkční médium ze základní látky přenáší na látky, jimiž se základní látka ředí. Podobně se vysvětluje přenos účinnosti ze základní látky na ředící látky, ale mluví se o jakémsi záření. Tato hypotéza se jeví jako nepřijatelnější.

Ze zmíněných důvodů se pochopitelně občas vyskytnou pochybnosti právě o této účinnosti. Často se jim podkládá vědecké zdůvodnění, ale to jsou křečovitě snahy buď odporů homeopatie, nebo zase jejich nekritických přívrženců. Kdyby ale nákrásně neplatily žádné empirické zkušenosti, pak je tu jasný důkaz z veterinární medicíny. Právě tato medicína dnes zvýšenou měrou využívá homeopatické léky o velmi vysokém ředění, bohužel ovšem ne u nás. A zde rozhodně nelze argumentovat tzv. placebo efektem!

K tomu mi dovolte jednu poznámku: *Placebo efekt* je často užívá-

ným, ale bohužel i často velmi zneužívaným argumentem proti homeopatii i proti celé alternativní medicíně. Tímto efektem je označováno psychické působení organismu při užívání zcela neškodné a zcela neúčinné látky. Např. ošetřující řekne: „Mám pro vás nový (pokud možno anglický nebo americký) lék, který vám určité pomůže,“ a podá nemocnému obyčejný hroznový cukr. A ono to u některých nemocných skutečně pomůže. Nemůže to ovšem pomáhat u těch, kteří pojmu „nový, americký“ apod. nerozumí anebo nevědí, že jde o „nový lék“, tedy například pro zvířata, děti a nemocné, kteří nevědí o „novém léku“.

Tento placebo efekt tedy řeší psychickou složku nemoci a zdraví a působí v maximálně 30 % kladných případů, kromě zmíněných výjimek. (Tuto hranici udávají vesměs všichni západní výrobci léků). Takže současný stav je takový, že se u homeopatů tento fakt bere na vědomí, u neutrálu se o něm nemluví a u odpůrců homeopatie „se o něm neví“.

Ale stejně – jako ve většině případů – praxe předbíhá vědu, která dnes velmi často slouží více jako zdroj příjmů určité skupiny lidí než skutečné lidem – jak se to ovšem tvrdí. Už Dr. Hahnemann se pokoušel tento jev vysvětlit na příkladu: Když máme železnou, nemagnetickou tyč a třeme ji v jednom směru zcela nemagnetickým pilníkem – vyrobíme tyč magnetickou. Např. přitahující železné piliny, které předtím zcela ignorovala!

Jinými slovy chtěl tehdy Dr. Hahnemann snad i nevědomky zdůraznit kinetickou – pohybovou složku existence tohoto světa. Každá buňka nebo částička hmoty má svůj elektrický náboj, potenciál, a při pohybu vznikne elektromagnetické pole – a to už má jiné vlastnosti než původní částička hmoty sama! K tomu snad přistupuje i Brownův pohyb, známý z fyziky. Hahnemann chtěl tedy zřejmě říci, že třením se vlastnosti látky mohou přenášet do jejího okolí, které pak slouží jako vlastní médium. Pojdme ale dále...

11.1 Teorie vlnění

S velmi zajímavým vysvětlením nebo spíše vysvětlováním, o kterém už byla krátká zmínka, přichází německá homeopátka slovenského původu paní Dr. Rosivalová ve své velmi zajímavé knize „Homeopatia, liečba pre každého“.

Vysvětluje to totiž také třením, ale na poněkud jiné bázi. Vychází

z toho, že každá látka emituje určité vlnění a že toto vlnění se třením přenáší na ředící látku a je neustále touto jinou látkou přenášeno dále.

Podívejme se na to blíže. Že každá látka má svůj potenciál, je celkem přijímáno. Ale méně už, že každá látka emituje určité vlnění, a to bez ohledu na to, zda je této látky 1000 tun anebo jeden atom. A je jasné, že se toto vlnění může přenášet, hlavně dochází-li k jakési rezonanci. O účinnosti rezonance je i obecně dost známo, především o enormní míře tohoto účinku. V našem případě se tedy vlnění základní látky přenáší na ředidlo a každé ředění tedy, jakkoli výsoké, obsahuje ono vlnění.

Tato zatímní hypotéza by měla dojít nějaké podpory, protože ji lze doložit zcela konkrétními zkouškami. Já sám využívám ve své praxi tento fakt na poměrně velmi široké bázi. Ale nejprve několik slov, která budou zcela určitě chápána jako „slovo do pranic“.

Přijmout tento jev znamená totiž přijmout hypotézu, že *látky ne-působí svojí hmotou, nýbrž právě oním „jakýmsi“ zářením*. Čili že v podstatě v řadě případů nezáleží na množství účinných látek, ale na jejich výběru! Samozřejmě to neplatí všeobecně, protože jsou látky, které se musí účastnit chemických procesů v organismu, a těch musí být podáno množství, potřebné pro ony reakce. Ale to se týká látek, ze kterých se skládá naše potrava; netýká se to ovšem v dirtivě většině těch, které slouží jaké lék.

Já sám již delší dobu využívám tuto skutečnost. Jednak pro docela neškodnou diagnostiku, jednak pro zcela neškodné a naprosto spolehlivé zkoušení léků, a to nejen homeopatických, a pak i pro zcela spolehlivou a zcela nenákladnou léčbu prakticky všeho, a to bez vedlejších účinků.

Tak např. když při tachykardii dáme postiženému do levé ruky balíček kaka, nebo tabletu s hořčičkem. Během velmi krátkého času dojde k zregulování činnosti srdce. Když dáme alergikovi s momentálními dýchacími potížemi do levé ruky účinný lék proti alergii, dojde k okamžitému uvolnění dýchacích cest i celkových problémů. Tento okamžik do dostavení se účinku trvá od jedné sekundy do několika sekund, podle citlivosti nemocného.

Při některých poruchách, zejména látkové výměny, můžeme tohoto jevu využít pro hrubou diagnostiku. Např. při použití obecně působící stimulační látky (hořec žlutý, mumie, žen šen) dojde ve velmi krátkém časovém intervalu k reakci dysfunkčních orgánů. Reakce

se projevuje většinou oteplením, někdy velice značným, irradiační, „mravenčením“ nebo „nějakým projevem“, a v málo případech i k ochlazení nějakého orgánu.

Tohoto jevu se dá využít – a já jej využívám – i pro účinnou, nenásilnou a kdykoli okamžitě přerušitelnou léčbu. Na určitá místa (jsou to většinou akupunkturní body nebo reflexní plošky) se přilepí (přípevní náplast) tableta, plíšek nebo kousek určité látky a nechá se působit. Tato léčba je nesmírně účinná, zejména pak tam, kde by při vnitřním použití mohla nasazená látka „dělat určité potíže“. A homeopatické léky jsou pro tento způsob léčby ideální. Dosahuje se jimi neobyčejných výsledků i při těch nejvážnějších onemocněních.

11.2. Jak si to vysvětlit?

Už jsem se zmínil o teorii, která vysvětluje přenos účinnosti základní látky do ředícího média. To je ovšem velmi hrubé vysvětlení, protože všechny ty pochody ředění, ale hlavně tření jsou mnohem složitější. Zejména při trituraci jsou tyto pochody zajímavé, vlastně jejich efekt, a to mě přivedlo k myšlence využívat je pro léčbu homeopatickými prostředky a vyrábět tyto prostředky takřka výlučně třením. Je to ovšem nutno chápat jako výsledek dlouholetých a všestranných zkušeností.

Jak např. vysvětlit skutečnost, že třením určité látky v třecí misce vznikne z obyčejné byliny a mléčného cukru radioaktivní látka? Je sice pravdou, že jde o velice nízkou radioaktivitu (pod 50 Be), ale je také pravdou, že bez této, třeba zanedbatelné radioaktivity, by látka nefungovala proti nádorům. Tento jev si nedovedu vysvětlit ani hypoteticky, ani při použití bohaté fantazie.

Působení účinných látek se dá přece jen uspokojivě vysvětlit, pokud ovšem přijmeme teorii vlnění všech látek. Teorii bychom třeba přijmout nemuseli, ale efektu to je tak nějak jedno a prostě působí. To je neoddiskutovatelné. Proč je ovšem někdy působení menší a jindy zase nepředstavitelně razantní? Proč každé ředění látky působí jinak?

Mluvili jsme o vlnění, jehož parametry se právě homeopatickou úpravou mění. Ale při určité shodě, např. délky vlnění, nebo jeho frekvence s vlněním nemocného orgánu, dochází k již zmíněné rezonanci, čili znásobení účinku léku vlivem zesíleného „signálu“, kterým je třeba zdvojnásobení kmitů onoho vlnění.

A dosáhnout právě oné potřebné rezonance, to je celé umění užívání tohoto jevu, to je právě onen „pravý kumšt“. Ale to platí pochopitelně o léku v jakékoli podobě. Ovšem existuje zde ještě jedna skutečnost, která tak nějak diferencuje vhodnost jednotlivých podob vlastního léčivého prostředku.

11.3 Co tedy nejlépe v homeopatii užívat

V podstatě jsou tu jen dvě oblasti užívání léků, hlavně ovšem homeopatických. Jednak je to užívání

- per os - ústy, vnitřně, a jednak
- per usus externa - vně, na pokožku.

Používání injekcí je sice někde mezi těmito dvěma způsoby, ale počítá se k užívání vnitřnímu.

Nebudeme se zabývat provedením jednotlivých léků. Stačí konstatovat, že do první skupiny patří esence, tinktury, globule a tablety, do druhé pak tekutá mazání, obklady, koupele a masti.

Ať je léčebný prostředek sebelepší, obsahuje vždy účinné látky léčebné, ale také látky neúčinné, nebo někdy dokonce i škodlivé - stručně řečeno balast. A i když tento balast organismu neublíží, přesto jej musí naše tělo zpracovat a vyloučit, a proto je tento balast někdy méně, ale jindy zase dost zatěžuje. Vyloučit, ba i třeba jen určit tyto látky je zhola nemožné. Vždyť například ve vzorku tinktury z jedné byliny o objemu 2 mikrolitry (jsou to 2 miliontiny litru) bylo zjištěno 67 položek, nejfantastičtějšího složení, vesměs uhlovodanů.

Poznámka. I při nejlepším sušení bylin vzniká až 35 % kyslíčků, z části jedovatých. Vyloučit tyto byliny z léčení - když po tisíce let to nikdo nezkoumal a nevěděl, nikomu to nevadilo a byliny celou dobu pomáhaly? Je to otázka, zda mohly pomáhat více.

Při použití vnější, např. formou mastí, si ale organismus přes pokožku, vlivem zmíněné rezonance (a snad i difuzí), „vezme“ pouze látky účinné, nebo lépe řečeno ty, co potřebuje, a ten balast „nechá prostě přede dveřmi“. Mazání se ovšem rychle odpařuje, zejména proto, že je většinou v lihovém roztoku, zatímco mast ulpí v pórech pokožky a působí nepoměrně delší dobu.

Tím se dá také vysvětlit, proč při užívání stejného léku v table-

tách a v masti vykazují tablety oproti masti účinek menší až o 24 procenta.

Takže podle této teorie, ale také podle mých dlouholetých zkušeností by mělo být pořadí volby formy léku asi následující:

- a) mast, samozřejmě nanášená a silně vmasírovaná do pokožky buď nad vlastním postiženým orgánem (prvotní příčinou onemocnění), nebo na reflexní ploše příslušného orgánu,
- b) mazání tekuté (Dil), podobně aplikovatelné jako mast,
- c) globule a tablety, které se ovšem dají přesněji dávkovat než tektuté přípravky,
- d) tinktura, samozřejmě přesného ředění (složení) a s přesným dávkováním.

Toto pořadí ovšem platí pro „praktickou homeopatii“, protože při samopomoci se dá těžko účinně počítat s výrobou globulí a tablet, zatímco výroba mastí a mazání není problémem.

Ovšem výhodnost vnějších prostředků oproti vnitřním platí obecně, tedy i pro prostředky vyráběné průmyslově. A právě zde je ještě jedna skutečnost, která do značné míry rozhoduje o účinnosti léků, bohužel téměř neuvažovaná.

Mezi stále ještě nedostatečně vysvětlené jevy patří také vliv člo- věka, v daném případě zpracovatele léků. Tento vliv je neoddiskutovatelný, i když se mu dnes nijaký význam nepřikládá, nebo se spíše o něm neuvažuje a tudíž ani neví. Není to ovšem změnou účinnosti vlivu člověka, ale spíše přehnanou industrializací, která se v době za ziskem neustále více zpronevřuje původní ušlechtilé myšlence.

Např. ve Francii se razí „směrnice“, že materiál nad 20 gramů se má zpracovávat strojně. Jak se na to přišlo? Že ruce mohou předávat energii, dokonce samy o sobě léčit, to je dostatečně prokázáno. Ale že by nějakou energii předávala míchačka? To by pak nejzdravějšími lidmi museli být betonáři!

Když se např. při výrobě tablet proti alergii při ředění D 14 použilo pro poslední stupeň ředění strojní míchání, snížila se účinnost těchto tablet o 22 %. U mastí je zřejmé i z tohoto důvodu vyšší účinnost, protože masti se míchají pouze ručně. Z téhož důvodu zřejmě i někteří hromadní výrobci míchají své výrobky pouze ručně, např. fa AN-THROPOSAN z Německa, výrobce homeopatických léků. Pro úplnost je ovšem třeba dodat, že jde pouze o tektuté přípravky, kde nároky na pracnost, ale zejména na časy ředění jsou podstatně menší.

V každém případě si myslím, že účinnost homeopatických léků byla daleko vyšší, pokud se vyráběly v lékárnách, kde se také víc než 150 let opravdu vyráběly, a že většina těch dnešních přehnaných předpisů současných výrobců je z velké části snahou o získání a udržení monopolu. Pravda, jako v celé řadě jiných případů, je zřejmě někde uprostřed. Ale znovu musím připomenout, že většinou méně znamená více.

Na závěr bych chtěl znovu zopakovat, že je zásadní rozdíl mezi praktickou homeopatií, určenou převážně pro samopomoc, a mezi homeopatií, využívající hromadnou výrobu. Účinek a přínos obou si může každý zhodnotit sám.

12. KDY JE ÚČINEK HOMEOPATICKÉ LÉČBY OHROŽEN

Jako u každé léčby je třeba také u homeopatické dodržovat určité podmínky a předpoklady, určitá pravidla. Část těchto předpokladů nebo podmínek je možno ovlivnit a část je dána objektivními příčinami.

Přede vším ale nezapomínejme na to, že alternativní medicína dodržuje v mnoha případech zcela jiné zásady než medicína alopatická. Přede vším v tom, že se zásadně snaží o léčbu příčiny a ne následku onemocnění.

Celkové si můžeme shrnout příčiny některých neúspěchů homeopatické léčby do následujících bodů:

12.1 Diagnóza byla stanovena špatně (anamnéza!), nebo byla převzata diagnóza medicínská. Neplatí to ovšem o výsledcích rozborů (krevní obraz, sedimentace, měření krevního tlaku apod.), které naopak mohou posloužit velice dobře.

12.2 Pacient je „reverzní“ (termín převzatý od Dr. Rosivalové), což znamená, že je jakýmkoli způsobem zablokovaný, ať už fyzicky nebo psychicky. Toto zablokování může být vyvoláno nejryznějšími příčinami.

Tak např. velmi častou příčinou těchto stavů jsou fyzické poruchy jako jizvy po zraněních, po operacích a cizí látky v těle. Nejčastěji to jsou zubní výplně z amalgamu. Jak se tohoto stavu zbavit, bude ještě popsáno.

12.3 Nemocný se zdržuje delší dobu na geopatogenních zónách. Taková geopatogenní zóna bývá často neuznávána, znevažována, její existence bývá vůbec i popírána, ale vzdor tomu představuje v dnešní době jedno z největších a nejnávážnějších ohrožení zdraví každého člověka.

12.1 Správná diagnóza a správná volba léků

Neustále musíme mít na paměti, že homeopatie jako součást alternativní medicíny se řídí také jejími zásadami a hlavními, o které jsme už mluvili, že je třeba léčit příčinu a ne pouze následek. Alopatická, nebo také současná medicína takřka zásadně léčí následek a v mnoha případech příčinu objeví až po pitvě. To se pochopitelně také promítá do stanovení správné diagnózy.

Proto se tedy musí každá oficiální diagnóza přijímat opatrně, protože podle zkušeností – a nejen mých – je skoro každá takováto diagnóza nikoli nesprávná, ale neúplná. Nakolik neúplná a nakolik nesprávná je věcí přísně individuální.

Stanovení správné a úplné diagnózy je ve všech druzích medicíny to nejobtížnější. Ale v klasické homeopatii je to daleko nejsložitější. Pro stanovení diagnózy, ale zejména léku, musí skutečný homeopat znát a ovládat takové množství parametrů, příznaků (sympptomů) a stavů, že se zdá zcela nemožné, aby jeden člověk celou takovou problematiku zvládl. Ale to je výhradně věcí homeopatů – profesionálů a ti to musí mnoho let poctivě studovat a mít „něco navíc“. Proto je jich i mezi těmi současnými homeopaty tak málo.

Protože tato kniha je určena především pro seznámení co nejšířší veřejnosti s homeopatií, nebudu zde o klasickém homeopatickém diagnostikování psát. Stačí si zapamatovat, že:

- ne každá medicínská diagnóza je správná nebo úplná,
- někdy jsou ty zdánlivě nejsložitější problémy velice jednoduché, což ovšem platí i naopak, bohudík ovšem v daleko menší míře, tudíž ne tak často,
- nelze řešit vše najednou, je tedy nutné „vyhmátnout“ ten „stejný“ problém, tzn. buď hlavní, nebo ten akutní.

Pokud se jedná o vybrání správného léku, tak tady je vlastně jakási automatika celého problému. Myslí se tím to, že výběr, určení a dávkování léku je automaticky (nebo by mělo být) úměrné vědomostem toho, kdo tyto prostředky a postupy stanovuje.

Je pochopitelné, že i tou nejlepší metodou je možno nadělat dost chyb a omylů. Tomu v podstatě nelze nijak účinně zabránit. Proto měřítkem používání každé metody by měla být její znalost; odvaha zde není na pravém místě.

U homeopatie je situace poněkud jednodušší v tom, že jejími prostředky nelze vlastně ublížit. Jsou tu jen dvě možnosti – buď to pomůže, nebo nepomůže. Pokud dojde k nějakým zhoršujícím stavům, pak to může být reakce, která nejpozději do tří dnů zmizí, anebo nevhodně volený prostředek. A já vím, že jen strašně málo nemocných je ochotno brát lék, který zapříčiňuje nevolnost, bolení a podobně.

A protože tato knížka má sloužit především praxi, budou zde

vybrány prostředky, kterými se nedá ublížit, a popisovány ty potíže, u kterých je pomoc takřka jistá.

12.2 Rušivé zdroje – reverzní pacient

Obecně se zdrojům různých potíží, třeba na jiném konci těla, říká „rušivá pole“ nebo také „ložiska poruch“. A protože jde jednoznačně o elektrický nebo elektrickému podobný jev, říká se obecně „elektrická rušivá pole“. Už zde byla zmínka o tom, že každý pohyblivý element je obklopen elektromagnetickým polem, a toto pole ovlivňuje zase celý náš organismus, jeho pochody, chemické reakce, které jsou vlastně poháněny silou celého organismu, a do značné míry také činnost celé nervové soustavy.

Poznámka: Ve spojitosti s lidským organismem a jeho funkcemi se hodně hovoří o elektrické energii; parametry se měří elektrickými měřicími přístroji, ale ve skutečnosti nejde o žádnou elektrickou energii podle našich představ, především z hlediska výuky fyziky, a vlastně není tak docela známo, o jakou energii jde. Jenom jeden příklad: Tato energie totiž prochází bez znatelných problémů sklem, porcelánem, gumou i většinou umělých hmot, což elektrina neumí a což také odporuje fyzikálním zákonům o elektrickém proudu atd.

Jak zabránit tomuto vlivu rušivého pole? Základní pomoc je velice jednoduchá. Vypnete před spaním všechny spotřebiče, vytáhněte všechny zásuvky, hlavně pak docela odpojte přístroje spojené s vnějším prostředím (televize, rádio, antény) a pak především počítejte. U těchto přístrojů nepřetržitě vznikají slabá elektrická pole, ovšem dostatečně silná pro rušení funkcí našeho organismu, zejména ve spánku mimořádně citlivého člověka. Opatřeními uvedenými zde si z velké části můžeme pomoci.

Velmi častými jsou *rušivá pole zubů*. Zde jsou to kovy, které se užívají v zubním lékařství. Vznik elektrického napětí daný spojením dvou kovů vodivým roztokem je dostatečně znám. Takže při použití dvou a více kovů v ústní dutině nám zde vzniká jakási baterie, která postupně rozkládá méně ušlechtilé (ale obvykle více škodlivé) kovy. To platí zejména o amalgámu, který je složen ze stříbra a rtuťi. Zde se uvolňuje právě jedovatá rtuť, ale možná je i otrava stříbrem, jinak spíše sterilizujícím kovem. Existují pokusy, při kterých byly naměřeny poměrně vysoké elektrické hodnoty.

V těchto případech se často homeopatická léčba neuplatní. Člověk třeba snáší malé množství zlata (nebo pouze jeden kov), ale např. více než 6 gramů zlata v ústech způsobuje zvýšení krevního tlaku. Jsou ostatně dostatečně známy případy „černání“ místa pod zlatým prstenem při poruše ledvin.

Čili z hlediska přírodní medicíny by se v ústech neměly používat žádné amalgámové plomby a ostatní kovy kromě zlata také ne. Zlato navíc pouze v omezeném množství. V současné době vstupuje v SRN nařízení o zakázu používání amalgámu s výjimkou stoliček a připravuje se úplný zákaz jeho aplikace.

Velmi citelně mohou narušovat léčbu, ale také být nepřijemnými zdroji celé řady vážných potíží jizvy. Mohou to být jizvy po různých zraněních, po operacích, ale také např. po bérkových vředech, po spáleninách apod. Většinou jde o rušivé jizvy, ležící na nějakém nervovém uzlu nebo na spojení reflexních zón, na spojení akupunktur-ních drah apod.

Tyto jizvy mohou být i uvnitř těla, např. po hysterektomii (vynětí dělohy), po operaci appendixu (slepého střeva) apod. V takových případech se jedná o velmi těžko zjištělný zdroj poruchy, ale také o těžko ovlivnitelný zdroj – příčinu nemoci.

Pokud jsou jizvy na povrchu těla, velice dobře se ovlivňují homeopatickými mastmi, ale jizvy uvnitř těla je nejlépe ovlivňovat akupunkturou, nebo tzv. neurální terapií, což je metoda velice rozšířená v Německu, ale u nás bohužel zcela neznámá.

12.3 Geopatogenní zóny

Problematika gepatogenních zón je velice složitá a v některých spojitostech i dost neznámá, a proto ji zde nebudeme detailně rozebírat. Pokusím se pouze zdůraznit některé aspekty.

Každý z nás ví, že je řada míst, kde je mu dobře, kde si vydatně odpočine, a na druhé straně že jsou místa, kde se člověk cítí velice špatně, je unavený, mrzutý atd. Všechny tyto pocity jsou dány místem odpočinku.

Zvlášť citlivě na tato místa reagují malé děti, které skoro nelze na takovýchto místech udržet. Taktéž citlivě reagují zvířata, ale různě. Zatímco psi se takovýmto místům intenzivně vyhýbají, kočky a mravenci je vyhledávají. Při pečlivém studiu těchto jevů, obecně zvaných „geopatogenní zóny“, byla zjištěna řada velmi zajímavých věcí.

Nejčastějšími poruchami zaviněnými těmito zónami jsou poruchy spánku. Často trvají celá léta a přitom nepomáhají žádné tablety na spaní, žádná cvičení atd. Naopak chemické prostředky těla oslabují a činí je vůči těmto zónám stále méně odolnými. Tělo místo aby spánkem získalo energii, ji naopak ztrácí. Dnes už je dostatečně známa dlouhá řada příkladů, kde dlouhodobý pobyt na těchto zónách vedl k těžkým až nejtěžším následkům.

Dnes existuje dostatek literatury o těchto zónách, takže není nutné je dále popisovat. Stačí si zapamatovat několik zásad:

- Před jakoukoli léčbou nebo lépe při jakékoli potíži je třeba ihned nechat změřit tyto zóny, resp. zjistit, zda v místě pobytu nemocného neexistují.
- Pokud není možno s jistotou jejich existenci vyloučit, doporučují provést opatření, jako by existovaly. Některá z nich jsou uvedena v knize „Alternativní medicína“.
- Při volbě proutkaře určujícího geopatogenní zóny je nutné postupovat obezřetně, protože jejich kvalita je velmi různá a jen málo z nich pracuje skutečně kvalitně.

Tato rušivá pole mají nejen nejrůznější uložení, resp. výskyt, ale také nejrůznější formu a tvar. Vytvářejí mřížky, prostorové útvary, tzv. Hartmanovy zóny, Curryho síť atd. Jejich zdrojem mohou být nejen podzemní vody (dříve se říkalo „spodní vody“), ale i geologické zlomy, vrásky, propadliny a také silné elektrické zdroje nebo i silné elektrické vedení v okolí bydliště. Takže je můžeme rozdělit do dvou skupin na

- rušivé zdroje vnitřní – zemské,
- rušivé zdroje vnější – energetické.

Jestliže jsou postižená místa malá a jejich působení lze zlikvidovat pouhým přemístěním postele nebo pracovního stolu apod., pak je problém celkem jednoduchý. Horší je ovšem, když problém takto vyřešit nelze. Jediným řešením tu pak je využít služeb proutkaře nebo někoho, kdo to umí. Proutkařů u nás existuje velké množství, ale jen málo z nich ovládá celý problém komplexně. Většina z nich totiž umí geopatogenní zóny zjistit, třeba najít vodu, ale jen málo z nich umí zjištěný stav vyhodnotit a navrhnout nebo provést účinné zrušení těchto rušivých působení.

Stejně to je s účinnými rušiči těchto rušivých zón. Existuje jich

velká řada, každý z nich funguje „zaručeně“, ale skutečnost je velmi často úplně jiná. Je třeba především respektovat fakt, že používat zařízení s elektrickým zdrojem je zcela nevhodné a že to může být i nebezpečné. Dále: veškerá kovová zařízení se „nabíjí“ a musí se ve stanovených časových intervalech vyžít, nebo dokonce vyměnit. Doby funkce se pohybují od 1 týdne až po zhruba jeden rok.

Jestliže shrneme možnosti a nutnosti, zdá se být nejen jednoduchým, ale i účelným postupem:

- přemístění postele nebo pracovního stolu apod.,
- odrušení zón kvalitním proutkařem (vydrží v průměru taktéž asi jeden rok),
- nekovového odrušovače rušivých polí, např. nasekaného špalku javorového dřeva, korkové desky pod postelí, „vaničky“ z umělé hmoty se zrcadlem apod.

Znovu důrazně připomínám, že tímto geopatogenním, nebo také rušivým zónám musí být věnována nejvyšší pozornost, protože právě při homeopatii je jejich škodlivost nejvyšší. Homeopaticky léčený nemocný je mimořádně vnímavý na popsané vlivy a tyto mohou jinak správně volenou léčbu těžce narušit, nebo dokonce i zcela eliminovat. Ještě jedna poznámka z praxe: při pobytu nemocného na těchto zónách nelze např. vůbec vyléčit jakékoli dýchací potíže.

13. SOUBĚŽNÉ OBLASTI ALTERNATIVNÍ MEDICÍNY

Jak platí všeobecně, že žádná monoterapie (jediná terapie) nemůže většinu potíží vyléčit, tak to platí o homeopatii stejně. Je obrovskou chybou většiny léčitelů, že považují tu „svou“ metodu za jedinou správnou, hlavní, dominující, a ty ostatní jakoby přidružené, pomocné. Je to totéž, jakoby si někdo myslel, že mu k životu stačí žaludek nebo nohy.

Má-li být dosaženo maximálního účinku homeopatie, je téměř vždy nutné použít i jinou nebo jiné další metody léčby. A tak, jak na sebe navazují funkce jednotlivých orgánů, tak musí na sebe navazovat i účinnost jednotlivých postupů a léků.

Nikdo mě nepřesvědčí, že i sebelepším homeopatickým lékem odstraním třeba blokádu páteře, že akupunkturou dodám organismu chybějící látky, že fytoterapii odstraním šilhání apod. Samozřejmě jsou potíže a problémy, které můžeme odstranit jediným postupem nebo metodou, ale např. u nemocí látkové výměny – a ty dnes převažují – rozhodně jen s jednou nevystačíme.

Takže podle mého názoru a podle mých zkušeností by se měly paralelně, samozřejmě víceméně individuálně užívat následující metody nebo postupy:

Dieta

Dieta by měla podle mého názoru být součástí každé léčby, protože neexistuje v lidském organismu pochod, tedy ani potíže, na kterou by neměl vliv způsob výživy. Především půjde o přísun zdrojů energie a regulátorů všech pochodů, konkrétně o všechny potřebné prvky (s oblibou se kupodivu mluví pouze o stopových prvcích), vitamíny atd.

Samozřejmě nebude a také nemůže být dieta naprosto univerzální, platná pro všechny případy. Musí se upravovat podle potřeby a stavu nemocného, ale hlavně doplňovat o látky obsahující potřebné prvky. Určité druhy potravin by se měly zcela vynechat, např. živočišné tuky, mléko, hovězí maso atd., jiné pak individuálně podle stavu nebo potřeby.

Jsem rozhodně proti všem extrémům, protože v přírodě extrémů neexistují. Např. pro osvojení – aktivaci některých prvků, vitamínů apod. by měla být dodržována určitá skladba zdrojů. U vitamínu A by měla být dodržována skladba ze 2/3 rostlinných a 1/3

živočišných zdrojů. Totéž platí pro přisvojování železa, jodu atd.

Tyto zásady platí obecně, ale také pro jednotlivé látky nebo prvky. Zatímco u starších osob se vejce, jakožto bohatý zdroj cholesterolu, zakazují, u mladých lidí s nízkým cholesterolem – a to jsou dnes skoro dvě třetiny mladých – by se měla vejce systematicky konzumovat. Jsou totiž sice bohatým zdrojem cholesterolu, ale tím i steroidních hormonů, které mladým často chybí. Zájemce o celou tuto pestrou a z hlediska výživy širokou problematiku odkazují na knihu „Co nám chybí“.

Akupunktura

Akupunktura jako souběžná metoda je velice dobrá, protože také patří mezi terapie podpurné – podnětné. Podnětné v tom, že nutí a podporuje, místy i provokuje organismus k boji proti nemoci, podporuje nebo provokuje tvorbu protilátek v organismu. Substituční terapie dodává tělu hotové, většinou uměle vyrobené látky, jejichž složení, množství a nasazení nebývá vždy nejvhodnější. Naproti tomu zásah akupunkturou nic tělu nedodává, má většinou rychlý účinek a je tudíž po všech stránkách výhodný.

Do skupiny akupunktur patří všechny druhy akupunktury, tělní, ušní, elektropunktury, elektroakupunktury atd. O akupunkturách je dnes dostatek literatury. Návaznost nebo spíše spojitost homeopatie a akupunktury se považuje za tak těsnou, že dokonce autoři Wertsch, Schrecke a Küstner ve své knize „Akupunkturatlas“ zveřejnili tabulky, ve kterých jsou k různým akupunkturním bodům přiřazeny určité homeopatické léky a také naopak. Znamená to tedy, že akupunkturní bod může nahradit některý homeopatický lék a naopak.

Uvádím z těchto tabulek jen některé akupunkturní body, tvořící s některými homeopatickými léky jakousi dvojici vzájemně zastupitelnou nebo koordinující. Jsou to jen příklady s látkami dostupnými.

Dráha srdce

- Bod 1 – Crataegus – hloh ostrotrnný nebo jednoosemenný
- bod 3 – Echinacea angustifolia – echinacea úzkolistá
- bod 7 – rovněž hloh jednoosemenný
- bod 9 – Adonis vernalis – hlaváček jarní

Dráha tenkého střeva

- Bod 1 – Euphrasia – světlík lékařský
- bod 4 – Lycopodium clavatum – plavuň obecná
- bod 5 – Ruta graveolens – ruta vonná
- bod 18 – Chamomilla – heřmáněk pravý
- bod 19 – Verbascum thapsiforme – divizna velkokvětá
- rovněž divizna velkokvětá

Dráha močového měchýře

- Bod 2 – Euphrasia – světlík lékařský
- bod 10 – Prunus spinosa – slivoň trnka
- bod 12 – Millefolium – řebríček obecný
- bod 15 – Adonis vernalis – hlaváček jarní
- bod 18 – Berberis vulgaris – dřívěš obecný (drač)
- bod 19 – totéž
- bod 21 – Abrotanum – pelyněk brotan
- bod 23 – Carduus marianus – ostropeřec mariánský
- Chelidonium maius – vlaštovičník větší
- bod 25 – taktéž ostropeřec mariánský
- bod 42 – Solidago virgaurea – celík zlatobýl
- bod 58 – Tabacum – tabák
- bod 64 – Apis mellifica – včela medová

Dráha ledvin

- Bod 1 – Lycopodium clavatum – plavuň obecná
- bod 4 – Equisetum hiemale – přeslička zimní (užívá se polní)
- bod 6 – Apis mellifica – včela medová
- Condurango – kondurango
- bod 7 – Berberis vulgaris – dřívěš obecný
- Equisetum hiemale – přeslička zimní
- bod 13 – Solidago virgaurea – celík zlatobýl
- bod 15 – totéž
- bod 21 – Crataegus – hloh jednoosemenný
- bod 22 – Condurango – kondurango
- Solidago virgaurea – celík zlatobýl
- bod 25 – Lycopodium clavatum – plavuň obecná

Dráha obalu srdce

- Bod 1 – Tabacum – tabák
 bod 6 – Crataegus – hloh jednosmenný
 Tabacum – tabák
 Zincum metallicum – zinek
 bod 7 – Ginseng – žen šen
 Mezereum – lýkovec jedovatý

Dráha tří ohňů

- Bod 4 – Apis mellifica – včela medová
 bod 5 – taktéž včela medová
 Sambucus nigra – bez černý
 bod 22 – Petroleum – petrolej
 bod 23 – Prunus spinosa – slivoň trnka

Dráha žlučníku

- Bod 1 – Euphrasia – světlík lékařský
 bod 2 – Petroleum – petrolej
 bod 3 – Verbascum thapsiforme – divizna velkokvětá
 bod 4 – Iris versicolor – kosatec pestrý
 bod 20 – taktéž kosatec pestrý
 bod 21 – Gráphites – přírodní grafit – tuha
 bod 22 – Garduus marianus – ostropestřec mariánský
 Chelidonium majus – vlaštovičník větší
 bod 23 – taktéž vlaštovičník větší
 bod 24 – taktéž ostropestřec mariánský
 taktéž vlaštovičník větší
 taktéž plavuň obecná
 bod 25 – Berberis vulgaris – dřišťál obecný (drác)
 bod 28 – Solidago – celík zlatobýl
 bod 30 – taktéž dřišťál obecný
 bod 37 – Viscum album – jmelí bílé
 bod 40 – Lycopodium clavatum – plavuň obecná
 Tabacum – tabák
 bod 43 – Chelidonium majus – vlaštovičník větší
 Taraxacum – smetanka lékařská

Dráha jater

- Bod 1 – Plantago major – jitrocel větší (velký)
 bod 2 – Chelidonium majus – vlaštovičník větší
 Plantago major – jitrocel větší (velký)
 Taraxacum – smetanka lékařská
 bod 6 – Carduus marianus – ostropestřec mariánský
 Chelidonium majus – vlaštovičník větší
 bod 9 – Lycopodium clavatum – plavuň obecná

Dráha plic

- Bod 2 – Euphrasia officinalis – světlík lékařský
 bod 7 – Verbascum thapsiforme – divizna velkokvětá
 bod 9 – Equisetum hiemale – přeslička zimní
 Carbo vegetabilis – uhlí dřevěné (buk nebo bříza)
 bod 11 – Juglans regia – ořešák královský

Dráha tlustého střeva

- Bod 1 – Plantago major – jitrocel velký
 bod 3 – Euphrasia officinalis – světlík lékařský
 bod 11 – Verbascum – divizna velkokvětá
 až 14 – Mezereum – lýkovec jedovatý
 bod 15 – Arnica montana – arnika horská
 bod 16 – Formica rufa – mravenec červený
 bod 20 – Verbascum – divizna velkokvětá

Dráha žaludku

- Bod 1 – Verbascum thapsiforme – divizna velkokvětá
 bod 2, 3, 4, 6 a 8 – taktéž divizna velkokvětá
 bod 10 – Lycopus virginicus – plavuň viržinská
 bod 14 – Arnica montana – arnika horská
 Mezereum – lýkovec jedovatý
 bod 16 – Drosera rotundifolia – rosnatka okrouhlostá
 Mezereum – lýkovec jedovatý
 bod 19 – Adonis vernalis – hlaváček jarní
 Arnica montana – arnika horská
 Mezereum – lýkovec jedovatý
 bod 21 – Carduus marianus – ostropestřec mariánský

- bod 25 – *Berberis vulgaris* – dřevitál obecný
 bod 29 – *Apis mellifica* – včela medová
Juniperus communis – jalovec obecný
 bod 30 – *Condurango* – kondurango
 bod 31 – *Iris versicolor* – kosatec pestrý
 bod 44 – *Plantago major* – jitrocel velký
Dráha slinivky – sleziny
 Bod 1 – *Paeonia officinalis* – pivoňka lékařská
 bod 2 – *Chamomilla* – heřmáněk pravý
 bod 3 – taktéž pivoňka lékařská
 bod 5 – *Aesculus hippocastanum* – kaštan koňský (jírovec ma-
 ětal)
 bod 9 – *Plantago major* – jitrocel velký
Solidago virgaurea – celík zlatobýl
 bod 11 – *Iris versicolor* – kosatec pestrý
 bod 21 – *Carduus marianus* – ostropestřec mariánský
Chelidonium majus – vlašovičnick větš
Lycopodium clavatum – plavuň obecná

Přední střední dráha

- Bod 3 – *Paeonia officinalis* – pivoňka lékařská
 bod 4 – *Hydrastis* – vodilka kanadská
 bod 6 – *Plantago major* – jitrocel velký
 bod 7 – *Apis mellifica* – včela medová
 bod 11 – *Mezereum* – lýkovec jedovatý
 bod 12 – *Avena sativa* – oves setý
Condurango – kondurango
Thuja occidentalis – tuje západní
 bod 21 – *Rumex crispus* – šťovík tupolistý (kadeřavý)
 bod 22 – taktéž šťovík tupolistý

Zadní střední dráha

- Bod 4 – *Ginseng* – žen šen
 bod 11 – *Avena sativa* – oves setý
 bod 12 – *Iris versicolor* – kosatec pestrý
 bod 16 – *jodum* – jód
 bod 19 – *Iris versicolor* – kosatec pestrý

- 20 a 22 – *Iris versicolor* – kosatec pestrý
 bod 23 – taktéž kosatec pestrý
Millefolium – řebríček obecný.

To jsou ovšem jenom příklady a jen s nejdostupnějšími bylinami. K některým bodům je „přiděleno“ až 6 různých látek. A naopak: ke všem homeopatickým látkám jsou zase „přiděleny“ určité body akupunktury, ale těch je k jedné látce až 16.

Stručně řečeno, akupunktura je velice vhodnou souběžnou terapií, ale není ji možno provádět formou samopomoci.

Irisdiagnostika

Irisdiagnostika je metoda pouze diagnostická, kde se ze stavu oční duhovky (*iris*) dá stanovit velmi přesná diagnóza. Samozřejmě kvalita diagnózy je zcela závislá na kvalitě irisdiagnostika. Je to metoda velmi složitá a její zvládnutí vyžaduje dlouhé studium a mimořádný postřeh.

V každém případě to je metoda užitečná, protože nevyžaduje žádné mimořádné vybavení a je obecně velice přesná. Při zkouškách ve Francii zjistili, že se v 81 % shodovala s diagnózou klasickou, přičemž nebylo jasné, jakým podílem se každá ze zkoušených metod podílela na oněch 19 % chyb. Další výhodou je, že lze ihned zjistit účinnost terapie, protože při odstranění vady nebo potíže se ihned příslušná ploška označující poruchu na duhovce projeví. K ulehčení se používá zvláštní přístroj, kterým lze reflexní plošky duhovky zvětšit.

Nevýhodou této metody je, že je to metoda pouze diagnostická a že tedy irisdiagnostik, pokud by chtěl tuto metodu využívat i pro léčbu, musí ovládat minimálně ještě jednu metodu terapeutickou.

Reflexologie – reflexní terapie

Tato terapie, vedle snad jen homeopatie, je plně použitelná pro samopomoc, a proto je také nejvhodnější jako terapie souběžná právě s homeopatií. Podle mého názoru, ale i podle zkušeností jsou tyto dvě metody terapiemi budoucnosti.

Reflexní terapie je totiž ideální metodou pro první pomoc, pro okamžitý zásah při jakékoli potřebě, pro okamžitou samopomoc při čemkoli atd. Prostě možnosti reflexní terapie jsou z hlediska všech

dalších metod vlastně neomezené a navíc nepotřebuje ani přístroje, ani žádný jiný materiál a ani žádné léčivé prostředky. Metoda je podrobně popsána v knize „Reflexní terapie“.

Pro spolupráci s homeopatií je reflexní terapie prospěšná především ze dvou hlavních důvodů:

- je možno ji použít pro potíže nebo oblasti, které homeopatie sama nezvládne, nebo kde by byla léčba dlouhodobá, např. poruchy a blokády pohybového systému,
- pro přípravu podměnek, aby účinek homeopatie byl nejen co největší, ale i co nejrychlejší, tedy maximální; např. mechanická úprava uložení a stavu vnitřních orgánů apod., zejména při léčbě nemocí látkové výměny.

Spojení těchto dvou terapií je vůbec nejvhodnější, jelikož obě domady pokryjí vlastně celý rozsah možné nebo spíše nutné léčby. Tedy nejen pro samopomoc, kde nakonec stačí zvládnout pouze ty nejzákladnější předpoklady obou terapií, ale i pro systematickou, profesně prováděnou léčbu metodami alternativní medicíny.

III. SAMOPOMOC HOMEOPATIÍ

14. ÚVODNÍ SLOVO K SAMOPOMOCI HOMEOPATII

Nikdy nesmíme zapomenout základní myšlenku, totiž že homeopatie je léčebná metoda patřící do alternativní medicíny a že tudíž nikdy neléčí následek, nýbrž se vždy zaměřuje na příčinu nemoci. Dále že svými léčebnými prostředky nikdy nepotlačuje symptomy – projevy nemoci jako alopatie, ale naopak podporuje vlastní organismus k odporu proti nemoci, ke tvorbě protilátek apod. Náš organismus je vybaven mohutným obranným systémem a teprve jeho selháním se vlastně objevuje nemoc. A mnohdy stačí celkem malý impuls k tomu, aby tento systém začal znovu pracovat. *A tím se vlastně vyřeší otázka působení nikoli na symptom, ale na příčinu nemoci.*

Samozřejmě ani homeopatické léky nedělají „zázraky“. Když např. chybí určité látky pro potřebné chemické procesy v těle, nebo když jsou zničeny určité důležité buňky (třeba ve žlázách s vnitřní sekrecí), nemůže se podáním homeopatických léků tento problém vyřešit.

Jinými slovy je nutné homeopatickým lékům přikládat takovou váhu, jakou skutečně mají. I když jsou velice účinné, všelékem rozhodně nejsou. Na druhé straně, jde-li o funkční poruchu, o narušení regulace určitých pochodů, pak jsou tyto homeopatické léky prakticky nenahraditelné. Rozhodné je daleko rozumnější „donutit“ žlázy s vnitřní sekrecí ke zvýšení činnosti neškodnými prostředky, než je prakticky vyřazovat z činnosti dodáváním hormonů zvenčí. Proto právě u dysfunkcí těchto žláz mají homeopatické léky tak velký význam.

Ve prospěch homeopatických léků hovoří i ten fakt, že i při případném chybném stanovení léků nebo dávkování nemůže dojít k nějakým poškozením, což rozhodně nelze říci prakticky o žádném léku alopatickém. Jediným důsledkem těchto chyb je to, že se nedostaví patřičný efekt. A právě zde je nutné upozornit na jednu velmi důležitou okolnost.

Totíž dost často dochází k reakcím organismu na danou léčbu. Tato reakce je docela přirozený pochod a obvykle znamená jakýsi zlom v průběhu nemoci. Buď je to rychlá odpověď organismu na impuls daný lékem (známka, že lék „zabírá“), nebo je to zlom, po kterém nastane proces rychlého uzdravování. Proto je tato reakce jakýmsi taktická žádoucím projevem organismu a není důvod propadat panice nebo svolávat přibuzenstvo.

Reakce se často projevuje jakýmsi návratem k původním projevům potíží, a protože obyčejně předtím nastalo znatelné zlepšení, může se nemocný vyděsit, že se nemoc vrací a že je to snad ještě horší. Nebo také dochází ke zvětšení bolesti, k únavě, k nepokojí, spavosti nebo zase naopak k jakémusi stavu bdění, trvalého podráždění atd. Trvá to od několika hodin do dvou dnů, výjimečně i tři dny. Samozřejmě, že tyto průvodní jevy nejsou ani pravidelné a ani nutné; dochází k nim poměrně málo, ale musí se s nimi počítat, protože právě moment překvapení u takovéhoto projevu bývá zlý.

Často se stává, že dojde k překvapivé rychlému zaragování organismu, a bývá to kupodivu taktéž zdrojem různých překvapení typu: „U tohoto to trvalo pět dní, u druhého dokonce týden a u mě to bylo hned!“ Totiž mladí lidé, hlavně děti, reagují na homeopatické léky velice živě, bezprostředně. Ale i u dospělých, kteří neužívali žádné léky, zejména antibiotika, dochází k takovému rychlému účinku. V praxi bychom měli na tyto rychlé reakce odpovédět tím, že snížíme používané ředění léku o jeden stupeň. Myslí se tím účinnosti; tedy potence se může jak snížit, tak i zvýšit.

V klasické homeopatii se s oblibou užívá tzv. obraz léku, což je v podstatě shrnutí všech možností daného prostředku. Jelikož takovýto „obraz léku“ může pomoci při určování potřebného léku, řekneme si o něm několik slov.

15. OBRAZ LÉKU

Obraz léku nebo správněji léčivého prostředku je v podstatě shrnutím jednotlivých poznatků o účinnosti tohoto prostředku do jakéhosi přehledu.

Jde vlastně o shrnutí poznatků ze čtyř pramenů poznání působení léku, a to:

- ze zkoušení léčivého prostředku na zdravých lidech,
- z výsledku zkoušek toxikologických a farmakologických,
- z použití u nemocných (ex usu in morbis),
- z použití u zvířat, z výsledků veterinární medicíny.

Každý z těchto čtyř zdrojů je samozřejmě vyhodnocen, aby se mohla stanovit jejich váha, tzn. který zdroj je nejspolehlivější a ve kterém bylo možno konstatovat nejvyšší účinek. V podstatě lze tedy o tomto pojmu říci, že jde o stanovení účinku *léku jako celku*. Samozřejmě pro toto stanovení nestačí shrnutí jednotlivých účinků ve zmíněných čtyřech oblastech a je nutné brát v úvahu např. i působení psychické.

Dnešní medicína zásadně chápe všechno kauzálné a uznává tedy v podstatě jen to, co je hmatatelné a co je experimentálně odzkoušené. Ztrácí se jednak filozofické hledisko celé stránky věci a pak také vztahy vyplývající jednak z přírody a jednak z komplexu fyzické a psychické stránky.

Ale bez těchto souvislostí nelze skutečně stanovit obraz léčivého prostředku jako vyjádření celku. Vždyť již Paracelsus se vyjadřoval o léku jako o celku. Hahnemann naopak o léku jako celku nemluvil a výraz „obraz léku“ vůbec nepoužíval.

Abychom to vše vyjádřili srozumitelně, mělo by existovat jakési sjednocení příčiny a působení ve vztahu k účinnosti léku. V každém případě by se tedy mělo použít znovu zákona podobnosti. Stručně řečeno: „obraz léku“ na jedné straně popisuje příznaky, které mohou být lékem léčeny, a na druhé straně je tímto lékem možno vyvolat stejné symptomy u zdravého člověka předávkováním. To se hodně používá při zkoušení nových léků, a to tak, že se při podávání co nejvyššímu počtu osob přesně protokolují příznaky, které podávány lék vyvolává.

Ovšem ve snaze ulehčit nebo upřesnit jednak zjišťování účinnosti léků a jednak určení jejich druhu a také dávkování, potencování

atd., tak se počet sledovaných a určujících kritérií rozmnožil natolik, že uplatnění těchto poznatků v praxi dělá značné potíže. Tak kulový příkladu snaha o identitu léku a nemocného vedla k označení typů nemocných podle převažujícího léku, takže se tyto označují třeba jako žena – Pulsatilla (koniklec), dítě – Calcium carbonicum, muž – fosfor, což se pak obecně označuje jako typ.

Pro naši praktickou homeopatii nepřichází takové dělení samozřejmě v úvahu, jako že vůbec je možno o praktickém přínosu takovýchto strašných kombinací uvažovat či spíše pochybovat. Takže my se spokojíme s obrazem léku tím, že se budeme snažit v něm najít symptomy, podle kterých bychom mohli onen lék třeba použít. Budeme se ovšem opatrně držet rozumného řešení, anebo to nedáme řešit vůbec.

Konečné shrnutí vyzní tedy tak, že obraz léku je přehled o jeho účinnosti, získaný shrnutím jeho jednotlivých působení. Pokud bude o něm psáno, bude nám sloužit pro případný výběr léku podle uvedených symptomů.

16. ZÁSADY SAMOPOMOCI

Samopomoc s využitím homeopatie je samozřejmě velice užitečná věc, ale jako každá vyžaduje určité podmínky. Ve stručnosti je možné tyto podmínky shrnout takto:

- a) Samopomoc není míněna u léčby vážnějších nebezpečných onemocnění!
 - b) Míra samopomoci je jednoznačně závislá na schopnostech a obecné úrovni uvažovaného uživatele.
 - c) Samopomoc, i ta zdánlivě nejjednodušší, není věcí jediné terapie; je třeba ji vždy spojit s jinou metodou, např. v našem případě s úpravou výživy a reflexní terapií.
 - d) Je třeba nezapomenout na okolnosti, které ruší účinek homeopatické, ale i jiných druhů terapie, zejména:
 - když je volen nesprávný prostředek,
 - když je nemocný „reverzní“.
- Toto se ovšem týká akutních případů, lehkých onemocnění a první pomoci.

Takže především je třeba uvážit vlastní síly a podle toho postupovat. Nakonec je možná celkem velmi jednoduchá kontrola: markantní zlepšení by mělo nastat do tří dnů. Tento termín je krajní, protože při správně voleném prostředku dojde k utišení bolesti a k úlevě prakticky ihned. Osobně se domnívám, že pokud by skutečně šlo o akutní stav a po použití homeopatického léku by nedošlo takřka ihned k úlevě, že by asi nikdo ty tři dny nečekal a vyhledal kvalifikovanou pomoc.

Doufám, že je naprosto jasné, že tyto rady neplatí např. při akutním zánětu apendixu (slepého střeva), při zlomených končetinách, při srdečních případech apod.

Jinak to ovšem platí i pro ty případy, kdy máte o své léčbě pochybnosti. V každém případě v každém z nás přece jen zůstalo alespoň trochu přirozených vztahů k přírodě, jakýchsi pudů a intuicí, takže každému z nás občas něco „nesedí“ nebo naopak zase velmi vyhovuje, aniž by to bylo rozumově nebo „logicky“ podloženo. Uděláme velice dobře, když budeme tento „šestý smysl“ nejen respektovat, ale i cvičit, zdokonalovat a především využívat. Takže jakmile získáme dojem, že volené prostředky nebo postup nejsou správné nebo dostatečné, obraťme se co nejdříve na skutečného odborníka. Před-

vším se ale snažme najít odborníka – homeopata, protože homeopatie je nejen terapií *bez vedlejších účinků*, ale i léčbou daleko nejnepříjemnější. Je to jistě věc každého jednotlivce, ale jedno kritérium by mělo platit bez výjimky: volme jen takového odborníka, ke kterému máme důvěru!

Samozřejmě se výše zmíněnými třemi dny jakožto „čekací dobou“ nemyslí vždy úplné uzdravení. Při akutních onemocněních nastane zlepšení již po několika málo hodinách, ne-li dříve, ale u dlouhodobých onemocnění se musí samozřejmě počítat s mnohaletými léčbami. A u chronických onemocnění vážnějšího charakteru, tzn. s postižením více orgánů těla, je doba léčby dlouhá a často trvá až několik měsíců.

U chronických nemocí je třeba mít stále na paměti, že zřejmě zde existuje řada rušivých polí. Opakujeme si je stručně:

- amalgám nebo jiné kovy v ústech,
- geopatogenní zóny v místě spánku (bydlení),
- nesprávná volba ředění (to se velmi často mění),
- nedodržování stanovené diety,
- nevhodné životní nebo pracovní prostředí (stresy),
- dědičné dispozice,
- „přechozená“ nemoc, nemoc neléčená, kde zůstaly určité nepřijemné následky.

Na druhé straně u chronických onemocnění, u kterých je nutné dlouhodobé užívání léků, se právě ukazuje síla homeopatických prostředků. Oproti alopatickým lékům homeopatické nemají žádná vedlejší účinky a *nevzniká na ně návyk*. Dále tu je působení homeopatických léků nejen na nemoc samotnou, ale na tělo jako celek, tudíž i na psychiku člověka. A žádna z terapií, ani z přírodních, nepůsobí tak jemně a nenásilně jako homeopatie. Stejně tak nejde o žádné jiné terapie léčivé prostředky aplikovat tak přesně individuálně, jako u homeopatie. Zákaz podávání stejného léku déle než 6 měsíců, jak říká klasická homeopatie, považují spíše za formální, protože ve skutečné praxi takový případ prostě nemůže vůbec nastat.

Speciální oblasti zůstávají infekční onemocnění. Zde samozřejmě nemohou homeopatické prostředky působit přímo na původ nemoci, ale mohou rozhodujícím způsobem zmobilizovat vlastní síly organismu. Jak je vidět, homeopatie není disciplína nikterak jednodu-

chá, ovšem není zase natolik složitá, aby jí nebylo možno při do držení určitých zásad a pravidel výhodně využívat. Nakonec ještě jedna poznámka, samozřejmě moudrá, jak už poznámky bývají: Tak, jak není radno podceňovat příznaky nemoci, varování různými nebezpečnými signály těla a především již zmíněné zásady a podmínky, tak se musí brát rozumně i informace, jinak třeba dost nebezpečně vypadající. Např. i diagnózy s mnoha učenými slovy často vyjadřují více nejistoty než skutečnou informaci. Někdy takový neobvyklý, nekonformní, prostě „laický“ pohled na věc řekne více, než příliš suverénní profesní posouzení stavu.

17. PŘÍPRAVA LÉČBY SAMOPOMOCÍ

V našich podmínkách je otázka samopomoci homeopatickými prostředky jako všude jinde otázkou jejich aplikace; u nás ovšem navíc i otázkou, jak tyto prostředky získat. V současné době není u nás jediná homeopatická lékárna a k dostání ani nejběžnější homeopatické léky. V cizině jsou naopak k máni v každé lékárně, takže při dnešních cestovních možnostech by neměl být problém si některé takto obstarat – pokud na to stačí finance!

Výhled na nějakou markantní změnu nelze v nejbližší době vůbec očekávat, a to ani růstem počtu homeopatických léčitelů, ani použitelností homeopatických léků. Jednak homeopatie jako přírodní věda vyžaduje jakýsi talent, a pak také nezkreslený pohled na celý problém. Talent nezajistí žádná škola a nezkreslený pohled je pro doktora medicíny takřka nedosažitelný. A jelikož se u nás z homeopatie rýsuje opět další monopol, nelze v nejbližší budoucnosti s její pomocí příliš počítat.

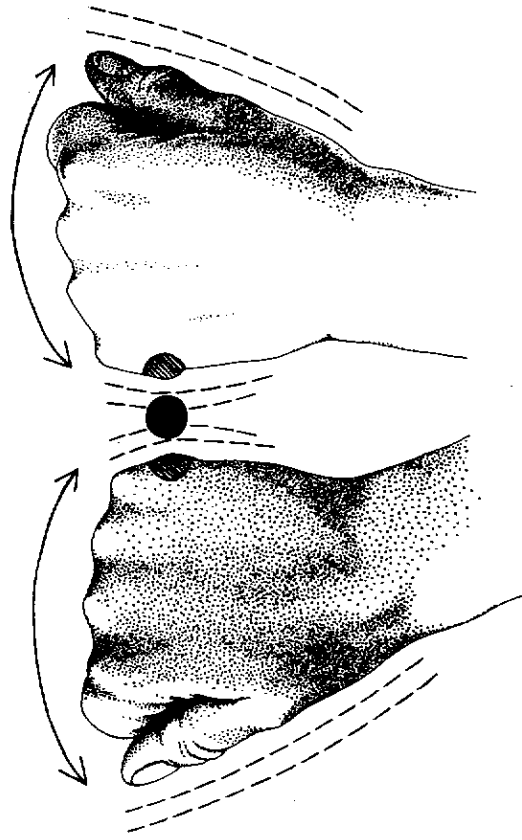
V poslední době se to u nás sice hemží nejrůznějšími návody na bylinné přípravy, na různé postupy a diety, všechny ovšem „zaručené fungující“, ale normální chudák člověk se v tom nepřeherném množství zaručených prostředků asi dost těžko vyzná. A udelet si vlastní názor je při neznalosti problematiky takřka nemožné, takže je možné se snadno dopustit omylu. A z terapií, které používají léčivé prostředky, je homeopatie jediná, která nemůže zavinit zhoršení stavu. Tuto okolnost považují za velmi důležitou.

Takže pokud shrneme stávající podmínky, dostaneme následující stav možností léčby přírodními prostředky:

- homeopatie ani homeopatické léky nejsou,
- byliny z dovozu nejsou cenově dostupné, zejména pro majetkově slabší vrstvy, kterých je většina,
- byliny u nás nejsou ani v dostatečném množství a ani ve vyhovující kvalitě,
- bylináři odborníci, u kterých by bylo možno získat dobrou radu, téměř nejsou.

Proto bude dobré, alespoň v případech akutních, první pomoci apod. si umět pomoci nejen sám, ale i vlastními zdroji. Ale znovu opakují, že to nemůže platit pro vážné případy onemocnění.

Před každým zahájením homeopatické léčby by se každý měl pře-

svědčit, zda byl lék volen správně. Pokud tomu tak nebylo, dochází k již popsané „reverzi“, tedy k reakci na nesprávnou volbu a příslušným problémem. O reverzním stavu samotném jsem již psal, takže co s ním?

Podle obrázku je třeba postupovat následovně: obě ruce sevřeme v pěst a otočíme hřbetem ruky dolů. Pak boucháme oběma rukama, stranou od malíčku proti sobě tak, aby přišly do styku oba akupunkturní body č. 3 dráhy tenkého střeva (těsně za základním kloubem malíčku). Tyto body jsou podle Číňanů bránou celé páteře a hlavy. Takže popsaným boucháním vlastně otevíráme bránu k páteři a k hlavě.

Tuto techniku Dr. Rosivalová doporučuje ještě doplnit o jakýsi psychický prvek. Po dobu bouchání si musíte intenzivně myslet určité přání, ale musí to být pouze pozitivní věty. V žádném případě to nesmí být zápor, ani v celé větě. Např. věta jako „Nechci být nemocný“ nebo „Žádnou nemoc nechci“ je nesprávná a postup nebude fungovat. Musí to být věty zásadně s kladným významem jako např. „Chci být zdravý“, „Chci chodit dobře“, „Chci být silný“ apod. Musíme ovšem na to, co říkáme, také intenzivně myslet, soustředit se na to. Takovýmto postupem podle uvedené autorky můžeme elimino-

vat „reverznost“ organismu, ať je jakéhokoli původu, třeba i vlivem špatně navrženého léku.

Ještě jednou je třeba si připomenout **zásady dávkování**. Tedy především *žádné vysoké potence*, tzn. nad D 30. Tyto jednak působí razantně, jednak působí více na psychiku (na psychickou sféru) a navíc jsou pro samopomoc velice pracné. Akutní případy, a o ty nám hlavně jde, musíme léčit nízkými potencemi.

Z mnoha důvodů, a to nejen léčebných, ale i praktických budeme tedy *používat nízké potence*, kde s nejvyšší potencí D 12, výjimečně D 15 docela vystačíme. Všimněme si, že ve všech literaturách se vlastně vynechávají potence mezi popsanými třemi skupinami potencí (nízká, střední a vysoká, např. D 2 až D 6, D 12 až D 15 atd.). Potence D 7 až D 11 jakoby neexistovaly. Je to tím, že tyto potence nemají účinek zásadně se lišící od potencí nad nebo pod oběma krajními hodnotami D 6 nebo D 12. Obecně se to prostě bere jako fakt.

V největší míře, ať už z hlediska akutních případů, nebo z hlediska samopomoci se doporučuje – a já se k tomu připojuji – *zaměřit se na ředění do D 5*. Pro každý případ bude v praktické části knihy vždy upozorněno na nejvhodnější potenci.

Poznámka: K tomu jen několik slov jako upozornění, nebo i varování. V cizině se vyskytují homeopati, kteří hojně užívají pouze vysoké potence. Jeden velmi známý homeopat používá zásadně téměř proti všemu ředění D 200 a nižší potence jen jaksi okrajově pro akutní případy. Jiní zase, většinou léčitelé, užívají maximální ředění D 15, další dokonce pouze D 2 až D 5. Každý samozřejmě chválí ten svůj postup a vydává jej za vůbec nejlepší. Bohužel, často jsou za tímto „směry“ komerční zájmy, jak homeopatů, tak i jejich dodavatelů.

Dále se výroba homeopatických léků popisuje pokud možno co nejkomplikovaněji, aby právě ten popisovaný postup byl jediný správný. Přitom ale, jak zde už byla zmínka, více než 150 let dělaly všechny tyto léky lékárny – vyrábět je dovedla skutečně každá služební lékárna. Hodně si dělali homeopati sami – a byly to léky vysoké kvality, protože jejich přípravě věnovali maximální pozornost. A homeopatické léky přitom neúčinkovaly o nic méně než dnes; řekl bych dokonce spíš více.

Je třeba prostě vidět, co je a co není podloženo péčí o kvalitu léku. Tady jde dnes více o boj o zisk, o zákazníka, působící do důsledku

vzato v našem případě proti nemocným. Nevím, jak jinak nazvat fakt, že se absolutně zamítá jakákoli výroba v lékárně, vlastně jakákoli výroba u nás vůbec, což nutí právě ty nejpotřebnější ke kupování léků z dovozu za naprosto neúnosné ceny.

18. PŘÍPRAVA ZÁKLADNÍCH LÉKŮ - PŘÍKLADY

Příprava základních látek (esenci, tinktur atd.) je popsána podle příslušných paragrafů v kapitole 8.

Pro pořádek a jelikož znám potíže čtenářů při výrobě některých léčivých prostředků podle mých předchozích publikací, zopakujeme si tuto přípravu na praktických příkladech. U každé látky, kterou si můžeme vyrobit sami, bude odkaz na patřičný paragraf.

Paragraf 1 – Příprava esenci ze *svěžích bylin* a jejich částí, s obsahem asi 60 % šťáv.

Základní materiál co nejvíce rozmělníme, dobře vylisujeme a šťávu smícháme v poměru 1 : 1 (váhově – hmotnostně) s lihem 90 %.

Příklad: 80 gramů šťávy
přidáme 80 gramů lihu 90 %

Dobře promícháme a uzavřeme do nádoby. Musíme 3 dny nechat stát. Pak filtrujeme přes filtrační papír. Jedná se o potenci D 0 a obsah léčivých látek („síla“) se vyjadřuje 1/2.

Potenci D 1 vyrobíme tak, že smícháme

20 gramů esence D 0
45 gramů lihu 80 %
35 gramů destilované vody
vznikne 100 gramů směsi

21x silně strěpneme shora dolů a dostaneme potenci D 1.

Další potence se vyrábějí stejně, pouze se použije jeden díl výchozí látky, takže to bude

10 gramů potence D 1
50 g lihu 80 %
40 g destilované vody
vznikne 100 g potence D 2

po protřepání 21x shora dolů. Při střepávání můžeme pro silnější účinek střepávání „dorazit“ úderem ruky o ruku. Lih 80 % zde uvádím proto, že je běžně dosažitelný.

Popsaným způsobem tak můžeme pokračovat až do libovolné potence.

Paragraf 2 – Příprava esenci z méně štaunatých bylin.

Základní materiál se opět rozmělní a vylisuje se šťáva. Do bylinné masy se po vylisování nalije lih 90 % o hmotnosti poloviny hmotnosti vylisované šťávy.

Příklad:

Vylisujeme 80 gramů šťávy a do masy zbylé po vylisování nalijeme tedy 40 gramů lihu 90 %. Rozmělněnou masu s tímto lihem dobře promícháme. Pak přidáme do masy do 160 g lihu 90 % (dvojnásobek hmotnosti šťávy). Potom obě tekutiny (šťávu i rozmělněnou masu) smícháme dohromady a odstavíme na 8 až 14 dní, nejlépe asi 10 dní, na tmavém, teplém místě. Je dobré směs protřepávat.

Po zhruba 10 dnech se vše přecedí a zbylá rostlinná směs se dobře vylisuje. Získaný roztok se nechá nejlépe několik hodin ustát pro usazení kalů a pak se přes papírový filtr přefiltruje. Čírou tekutinu se doporučuje nejprve odsát, nejlépe injekční stříkačkou. Vznikne potence D 0, obsah léčivých látek se vyjadřuje 1/2.

Další ředění probíhá přesně podle paragrafu 1, takže první ředění bude obsahovat 2 díly esence D 0 a 8 dílů lihu 45 %. Pak vždy jeden díl nižší potence a 9 dílů lihu 45 %.

Obdobně je to u ředění centezimálního.

Paragraf 3 – Příprava esenci z málo štaunatých rostlin nebo jejich částí. Tyto rostliny mají ovšem často značný obsah slizu.

Příklad: Vylisovaná šťáva má hmotnost 80 gramů.

a) Šťávu po vylisování uložíme na chladném a tmavém místě.
b) Do rozmělněné masy nalijeme 40 gramů lihu 90 % (polovinu hmotnosti vylisované šťávy). Masu s lihem dobře promícháme, např. v mixeru, a přidáme do 160 gramů lihu 90 % (dvojnásobek hmotnosti šťávy). Smíchanou masu odstavíme na 8 až 14 dní (nejlépe na 10 dní, většinou to stačí) na tmavém a teplém místě. Pak slijeme esenci a zbylou masu a dobře vylisujeme.

c) Obě tekutiny (šťávu i získaný roztok podle b)) slijeme dohromady, promícháme a přefiltrujeme.

Máme pak potenci D 0 o „síle“ 1/3.

Na přípravu potence D 1 se pak bere

30 g esence (D 0)
27 gramů lihu 80 %
43 gramů destilované vody

vznikne 100 gramů směsi

Řádně 21x protřepeme shora dolů a máme potenci D 1.

Další potence se dělají stejně jako u paragrafů 1 a 2, ale lihem 30 %, takže bereme

10 gramů potence D1

34 gramů lihu 80 %

56 gramů destilované vody

vznikne 100 gramů směsi

Řádně protřepeme 21x shora dolů a máme 100 gramů potence D 2.

Takto pokračujeme stále stejně do libovolné potence.

Paragraf 4 – Tinktura ze suchých rostlin (správně usušených), případně z jiných organických surovin.

Tinktura se získává směšováním jednoho dílu sušeného základu s deseti hmotnostními (váhovými) díly lihu 90 %. Získaná směs odpovídá potenci D 1.

Příklad:

a) Suchou bylinu rozmělníme až těsně před přípravou léku na co nejmenší částčky, nejlépe mletím. Získáme-li např. 20 gramů prášku, bude postup následující

20 gramů prášku

přidáme 100 gramů lihu 70 %

(polovinu množství poměru 1 : 10)

Tuto směs postavíme na dva dny na teplé místo a často promícháváme. Pak dolijeme 100 gramů lihu 70 % (druhou polovinu celkového množství lihu) a odstavíme na 14 dní. Podle možnosti často protřepáváme. Po 14 dnech slijeme tinkturu a zbytek masy dobře vylisujeme. Obě tekutiny se přefiltrují.

b) Obsah média, nebo léčivé látky, nebo „sly“ je 1/10, potence D 1. Pokud se tinktura dělá např. z živočišných surovin (mravenci, pavouci), pak se připravuje přímým smícháním s lihem v poměru 1 : 10, ale požívá se lih 90 %. Např.

hmotnost základního materiálu je 10 gramů

zaliže se lihem 90 % v množství 100 gramů

a odstaví na 14 dnů, často se protřepává nebo promíchává. Po čtrnácti dnech se tinktura slije, zbylá masa vylisuje a obě kap-

liny se smísí a pak odstaví nejméně na 24 hodin k sedimentaci (usazení kalů). Pak se tinktura přefiltruje.

Obsah léčivé síly je 1/10, potence D 1.

c) Speciální návod na tinkturu z včel (*Apis mellifica*).

Živé včely se dají do láhve, zjistí se jejich objem, třepáním se maximálně rozruší a pak se vše zaliže pětinásobným množstvím lihu 60 %.

Určit objem včel můžeme dvěma způsoby. Buď nejprve zvážíme prázdnou láhev a pak láhev s včelami. Rozdíl tvoří objem – hmotnost včel a podle toho tedy přidáme množství lihu.

Nebo dáme včely do odměrné láhve a změříme jejich objem prostorově. A podle objemu (v ml) přidáme pětinásobek lihu taktéž v ml.

Tedy objem včel v láhvi je 20 ml
zaližeme lihem 60 % 100 ml

Nechat 14 dnů stát, denně protřepávat, pak slít tinkturu a zbylou masu vylisovat. Obě tekutiny slít a přefiltrovat.

Síla tinktury je 1/10, potence D 1.

Tinktura podle paragrafu 4 se pak ředí stejně jako podle paragrafů 1 a 2, tj. poměrem 1 : 10 lihem 45 %. Takže

10 gramů potence D 1

50 gramů lihu 80 %

40 gramů destilované vody

přidáme 100 gramů směsi

Řádně protřepat 21x shora dolů a máme potenci D 2. Tak můžeme pokračovat do libovolné potence.

Paragraf 5 Podle tohoto paragrafu se zhotovují vodné roztoky

Příklad: Mumie 10 gramů

Destilované vody 100 gramů

Směs se nechá odstát, při neustálém (častém) protřepávání, až se materiál bezebytku rozpustí. Pokud jsou v roztoku nerozpustné látky, musí se odfiltrovat.

Když je nerozpustných látek více než 4 %, musí se chybějící část doplnit. Zejména u mumie bývá dost nečistot.

Získaný roztok má pak potenci D 1. Další ředění se provádí obvyklým způsobem 1 : 10, ale s destilovanou vodou. Vždy

10 gramů výchozí látky

90 gramů destilované vody – řádně protřepat!

Paragraf 6. Podle tohoto paragrafu se zhotovují *lihové roztoky* z látek rozpustných v lihu.

Ředí se naprosto stejně jako podle paragrafu 5 s tím, že se užívá lih o různé koncentraci (45, 60, 70, 90 %)

Paragraf 7. Příprava *triturací* (tření, prášků) ze *suchých léčivých surovin*.

Je dostatečně popsána v kapitole 8, ale uvedeme opět konkrétní příklady:

- a) Příprava, ředění *triturací* (těrů, prášků). Chceme-li vyrobit 1000 gramů určité látky o vyšší potenci, dejme tomu D 0 na D 1, bude postup následující (ředíme poměrem 1 : 10, t. j. na 1 díl výchozí látky 9 dílů mléčného cukru):
- řádně vyčistíme třecí misku,
 - vsypeme do ní 300 gramů mléčného cukru (1/3 celé dávky cukru) a pěstíkem několikrát řádně promícháme,
 - přidáme 100 gramů výchozí léčivé látky (1 díl),
 - 6 minut intenzivně promícháváme a pak 4 minuty obracíme lopatkou,
 - přidáme 300 gramů mléčného cukru (další 1/3 celé dávky),
 - 6 minut intenzivně mícháme a pak opět 4 minuty obracíme lopatkou,
 - přidáme 300 gramů mléčného cukru a pak 40 minut mícháme střídavým směrem, končíme mícháním doprava.
- Tak dostaneme 1000 gramů *triturace* D 1, převážně minerálního charakteru. Další potence děláme stejným způsobem.
- b) Z *triturace* můžeme udělat roztok, a to od potence D 3.

Například: 2 gramy *triturace* D 3

100 gramů destilované vody

Protřepáním rozpouštíme a po rozpouštění přidáme 2 gramy (5 ml) lihu 80 %.

Dostaneme potenci celkovou D 5, potenci roztoku D 2.

- c) Z *triturace* kovů můžeme udělat roztok teprve od potence D 8. U sloučenin kovů se míchá do D 6 a pak postupem podle b) získáme potenci D 8 (D 7 se přeskočí).

Paragraf 8 – Příprava *triturací* z *kapalin*.

Příklad:

Do 9,9 gramů mléčného cukru nakapeme 0,1 gramu léčivé kapaliny (v průměru 2 až 3 kapky). Pak 7 minut intenzivně roztíráme oběma směry a končíme roztíráním doprava.

Získaná potence je D 1. Dále pokračujeme obvyklým způsobem, vždy poměrem 1 : 10.

Nebo na 100 gramů *triturace* nakapeme 1 gram kapaliny (léčivé látky) do 99 gramů mléčného cukru. Třeme ale 12 minut oběma směry, jak bylo popsáno, a obdržíme opět potenci D 1. Pro informaci uvádíme, že 1 gram kapaliny představuje 20 až 25 kapek; berme rádejší 25.

Paragraf 9 – Příprava *triturací* ze *základních esencí*.

Příklad:

Pro zhotovení 100 gramů *triturace* použijeme 20 gramů esence zhotovené podle paragrafu 1 a 2. Vzniklá potence je D 1.

U esence připravené podle paragrafu 3 se musí smíchat 30 gramů esence a 90 gramů mléčného cukru.

Míchá se vždy 10 minut a vznikne potence D 1.

U *lihových roztoků* se bere 1 hmotnostní díl esence na 1,5 dílu lihu. Koncentrace lihu se volí podle snášenlivosti.

Takže na 10 gramů esence se bere bez 15 gramů lihu, zamíchá a protřepe se 21x.

Podle potřeby se tyto roztoky také ještě ředí, většinou lihem o koncentraci kolem 30 až 40 %, přičemž se bere ohled na snášenlivost u některých nemocných citlivých na lih.

U *mastí a olejů* se postupuje vždy stejně, ať se používá jakýkoli ředící prostředek. Samozřejmě nemůže být volen stejný prostředek pro každý výrobek.

V dalším textu bude doporučen nejvhodnější prostředek, pokud už byl dostatečně ověřen.

Zvláštní kapitolou je *zhotovování mastí přímo z tinktur*. V předchozích kapitolách již bylo řečeno, že používání mastí a případně i jiných prostředků aplikovaných vně má nesrovnatelné výhody oproti všem ostatním způsobům užívání léků. Ale právě pro užití v samopomoci mají masti význam zcela dominantní.

Stručně si zopakujeme výhody léčebných mastí:

- dávají se celkem velice jednoduchým způsobem vyrobit, prakticky z čehokoli,
- jejich aplikace je taktéž velice jednoduchá,
- jejich používání je naprosto bez vedlejších účinků,
- jejich cena je v podstatě směšná.

Taková jednoduchá výroba mastí je už zmíněné smíchání tinktury s masťovým základem. Masťový základ se mírně nahřeje, tím stoupá jeho jímavost, a pomalu se přidává kapalina (tinktura, esence), za pomalého a opatrného míchání, roztírání. Přidávejme vždy málo kapaliny, aby nám z třecí misky nevystříkovala. Přidává se tak dlouho, až se základ nasytí.

Nasycenost masti se pozná podle toho, jak lne mast k třecí misce. Jakmile už nelne k povrchu třecí misky, jak směs nasycena. Jestli ovšem je směs mokrá, nutno přidat ještě masťový základ. Jakmile se dosáhne konsistence masti, zbývá kapalina se vlíje zpět do láhve.

Bere se obyčejně tinktura o potenci D 3, ale i výše, a dostane se potence masti o 2 stupně vyšší. Čili z D 3 dostaneme mast D 5. Pokud je tinktura pouze prostředkem pro získání masti, můžeme to vyjádřit tím, že vzniklou mast považujeme za potenci D 1, resp. i D 0. Masti se pak dále ředí obvyklým způsobem 1 : 10 (1 + 9), většinou bílou vazelínou; užívá se ovšem i žlutá vazelína, lanolín nebo jejich směsí. Používat k výrobě a ředění mastí vepřové sádlo (nesolené) se doporučuje především u mastí na pohybové ústrojí, na klouby, kosti, šlachy a svaly, např. z koštivalu, nebo masti z mořských solí, mast s jódem apod.

Pokud se ale k výrobě nebo ředění toto vepřové sádlo používá, pak doporučuji přidávat do něj 3 až 5 % čistého včelího vosku. To znamená na 100 gramů sádla 3 až 5 gramů včelího vosku. Sádlo pak tak neřídne, dobře se nanáší, nežlukne a nepáchne.

V praktické části knihy budou vždy upozornění na zajímavosti, zvláštnosti, odlišnosti apod.

IV. LÉČIVÉ PROSTŘEDKY HOMEOPATIE

V následujícím přehledu léčivých prostředků homeopatie jsou zahrnuty především prostředky jednoduše dostupné, hlavně byliny, pak prostředky nejedovaté (samozřejmě více méně z hlediska homeopatie) a pak navíc ty, které je možno snadno získat v okolních státech a které stojí za to je za drahé peníze kupovat. Nebudu uvádět zdroje exotické, pro nás prakticky nedostupné. Samozřejmě to neplatí obecně, protože některé se dovážejí i k nám jako surovina, např. kondurango apod. Nesmíme zapomenout, že v podstatě existuje kolem 3000 léčebných prostředků a že tedy nemá smysl zajímat se o všechny. Řada z nich je více méně „do počtu“, nebo se užívá jen velmi omezeně, a u řady dalších je účinek poněkud pochybný. Musím znovu připomenout snahu průmyslu rozšiřovat sortiment, idealizovat některé prostředky a zdůrazňovat výjimečnost svých prostředků.

Totéž se týká obchodní sítě a lékáren. Nikdo nikde vám totiž neprodá ředění D 0, abyste si mohli další ředění vyrobit sami, protože u některých léků by vám takový nákup vydržel třeba na několik generací. Prodají vám ochotně potenci, která se běžně užívá. Takže náš běžný spotřebitel nemá a asi nebude mít šanci jinou, než pomáhat si v mezích možností sám.

K možným výhodám, ale i úskalím podávaných léčivých prostředků homeopatie patří také případné kombinace s prostředky alopatickými. Ve většině případů je taková kombinace nevhodná a i zde platí známá moudrost, že většinou méně znamená více.

Mezi alopatické prostředky pochopitelně nepočítáme byť i syntetické vitamíny, stopové prvky a podobně, protože tyto patří spíš do oblasti výživy, zatímco alopatické léky, většinou chemicky vyrobené, pracují proti homeopatickým prostředkům; přinejmenším snižují jejich účinnost.

Závěrem ještě jedna poznámka: U popisu obvyklých indikací platí zásada, že pořadí jednotlivých potencí vyjadřuje četnost jejich obvyklých nasazení. Tedy například při pořadí D 2, D 4, D 0 je nejméně často užívaná potence D 2 a nejméně často naopak D 0.

19. ZÁKLADNÍ LÉČIVÉ PROSTŘEDKY

Popis léčivých prostředků v této kapitole bude následovný:

1. Název prostředku – jak se píše na recept
2. Jméno prostředku, český název, případně chemický vzorec
3. Používaná část rostliny
4. Co prostředek obsahuje, hlavní nebo nosné látky
5. Paragraf, podle kterého je prostředek zpracován, prvotní tinktura, podoba užívání (tinktura, triturace apod.)
6. Nač se užívá
7. Obraz léku (příznaky, symptomy, podle kterých se aplikuje)

Používané zkratky a jejich význam:

D = decimální ředění, potence
 D 0 = základní tinktura, nebo základní esence – „pralátka“
 Tbl = tablety
 Dil = Dilutio, roztok, tekutiny
 Glob = globulky, pastilky
 Trit = triturace, prášek, tření
 AG = označení „síly“ léku
 O.L. = obraz léku
 § = označení výroby prvotní tinktury – podle kterého paragrafu
 Obv. = obvyklé používání

ABROTANUM

Artemisia abrotanum, pelyněk brotan, „divoká routa“.
 Čerstvé listy s výhonky.
 Abrotanin (alkaloid), éterické oleje, hořčiny, třísloviny atd.
 § 3. Prvotní tinktura AG 1/3, roztok od D 1, obv. Dil D 2.
 Nechutenství, obecná slabost (hlavně u dětí), trudovitost, akné rosaceae, omrzliny, lymfatické žlázy atd.
 O.L. Špatná chuť k jídlu, hubnutí, průjmy a zácpy střídavě, sklon k hemoroidům, revmatické bolesti, svědění pokožky.

ACONITUM

Aconitum napellus, oměj šalamounek, „modrý oměj“, jedovatý.
 Celá čerstvá rostlina na začátku květu, taktéž čerstvý kořen.
 Aconitin (jedovatý alkaloid), kyselina aconitinová.
 § 1. Prvotní tinktura AG 1/2, roztok od D 1. Obv. Dil D 4, D 6.

Na začínající akutní horečky, chřipku, horečnaté stavy vůbec, neuralgie, neuritidy, při infekcích a velkých horečkách co 1/2 až 1 hodinu 5 kapek D 3, u dětí D 4.

O.L. Mrazení a suchá horečka, puls tvrdý, klepající – „tlukoucí“, suchý kašel chřipkový, neuralgie a neuritidy, bušení srdce, neklid, přichání u srdce s vyzářováním do levé paže.

ADONIS VERNALIS

Adonis vernalis, hlaváček jarní, jedovatý.
 Nadzemní část rostliny sbíraná po květu.
 Adonodosid, adonivernosid, cymarín a glykosidy.
 § 2. Prvotní tinktura AG 1/2, roztok od D 1. Obv. Dil D 2 (ampulky D 6).

Na srdce (tzv. Basedovovo srdce), periferní cévy.

O.L. Zrychlená činnost srdce, hlavně u zvýšené činnosti štítné žlázy, arytmie, poškození myocardu.

Glykosidy hlaváčku se nekumulují a dobře podporují srdce.

AESCULUS

Aesculus hippocastanus, jírovec maďal, kaštan koňský.
 Aescin, saponiny, flavony, olejnatý glykocid, cholin atd., ale také hormony kůry nadledvinky (čerstvé, oloupané semeno).
 § 3. Prvotní tinktura AG 1/3, roztok od D 1. Obv. Dil D 2, D 3, D 4 i Dil D 6, tablety taktéž.

Venozní stavy, křečové žíly, ucpaní vrátníku, tromboflebitida, zácpa, hemoroidy, potíže s rameny, křížové kosti a klouby, záněty nosohltanu a hltanu, konečník.

O.L. Suchý, drsný zánět nosohltanu a hltanu, koliky žaludku, řezavé bolesti tlustého střeva a konečníku, tvrdší jíná zácpa, krváciví hemoroidy, rozšíření cév se sklonem k trombóze.

AGARICUS MUSCARIUS

Amanita muscaria, můchomůrka červená, mírně jedovatá.
 Cholin, acetylcholin, muscarin, muscaridin atd., stopy selénu a vanadu, kyselina ibotenová (čerstvá houba).
 § 3. Prvotní tinktura AG 1/3, roztok od D 3. Obv. Dil D 4, D 6, D 3, taktéž tablety.

Na křečovitě a epileptické stavy, na vegetativní nervový systém, ochrnutí močového měchýře, křeče vícek, hyperhidrosis – „voda v těle“, paraesthesii.

O. L. Vagotonie s bradykardií, nízký krevní tlak s celkovou slabostí, angina pectoris, nervosa, předrážděnost, noční pomočování, klimakterické potíže atd.

ALLIUM SATIVUM

Allium sativum, česnek setý.

Éterické oleje, disulfidy, alicin, cycloallicin, cholin, peptidy, vitaminy A, B₁, allithiamin, C, enzymy atd.

§ 3. Prvotní tinktura AG 1/3, roztok od D 1. Obv. Dil D 2, D 3, taktéž tablety.

Na arteriosklerozu, esenciální hypertonie, poruchy trávení a nechutenství, pálení žáhy, meteorismus, komplex gastrocardiálního symptomu, zácpa.

O. L. Nervové cévy, žaludek, deprese při přetížení žaludku, pálení a tíha v žaludku, zácpa, rýmy, astmatické potíže.

ALOE

Aloe arborescens, aloe stromovitá a všechny aloe s kameny.

U cizích druhů se bere usušená mléčná šťáva z listů. U naší stromovité se bere šťáva vytlačená z čerstvých listů.

Obsahuje obecné aloin, pryskyřice atd.

§ 4 u mléčné šťávy, prvotní tinktura AG 1/10, roztok od D 1. § 1 u vytlačené šťávy, prvotní tinktura AG 1/2, roztok od D 1. Obv. Dil D 3, D 4.

Na potíže s tlustým střevem, sliznice zažívacího traktu, náhlé průjemy, horko v konečníku, zhoršení při stání nebo chůzi.

O. L. Meteorismus (nadýmání), stavý jako u úplavice i s krví, hepatopatie, hemoroidy, kolitidy, chronické průjemy.

AMMI VISNAGA

Ammi visnaga, pakmín visnaga, pěstuje se hlavně v Polsku.

Užívají se celá semínka, suchá a dobře zralá.

Furanochromy jako kelin, khelinol, visnagin, visnaminol atd.

§ 4. Prvotní tinktura D 1, AG 1/10, roztok od D 2. Obv. Dil D 2.

Na poruchy prokrvování, koronární křeče, anginu pectoris, astma bronchiale, bronchitidy s křečemi, žlučové a močové cesty a jejich koliky, migrénu, nepravidelnou menstruaci, závratě.

O. L. Léčivý prostředek nebyl ještě z hlediska homeopatie zkoumán, a proto obraz léku zatím není stanoven.

ANGELICA

Angelica archangelica, andělíka lékařská.

Čerstvá kvetoucí nať nebo také semena, dobře usušená.

Obsahuje hořčiny, éterické oleje, flavonoidy, třísloviny, kumarin (zvláště semena).

§ 3. Prvotní tinktura AG 1/3, roztok od D 1. Obv. Dil D 1, D 2.

Na zažívací potíže, nadýmání, špatné vylučování žluče, podporu odkašlávání, nechutenství apod.

O. L. Bronchitidy, žaludeční potíže, potíže se sliznicemi, špatné trávení, potíže se žaludečními šťávami.

APIS

Apis mellifica, včela medová.

Bere se celá včela, postup je popsán na str. 77.

Apisinum – včelí jed.

§ 4. Prvotní tinktura D 1, AG 1/10, roztok od D 2. Obv. Dil D 3, D 4, D 6.

Na centrální nervový systém, zánět mozkových blan, na sliznice, záněty pokožky, edémy, vodnatelnost, podráždění mozkové kůry, zánět vaječnicků, tonzily atd.

O. L. Nepokoj s potřebou činnosti, vodnatelnost – zadržování vody, nesnášení tepla, citlivost na dotek, náhlý nástup bolestí, pocit potřeby chlazení (chladné obklady).

APISINUM

Apis mellifica, včela medová.

Čistý včelí jed.

Proteinová tělíska, mellitin, histidin, histinin, hemolysin, fosfolipáza A, lecitáza A.

Indikace a obraz léku stejný jako u Apis.

ARGENTUM NITRICUM

Argentum nitricum, dusičnan stříbrný, „pekelný kámen“, lapis.

AgNO₃ v pevném i tekutém stavu.

§ 5a. Prvotní tinktura D 1, AG 1/10, roztok od D 1. Obv. Dil D 6, D 4.

Užívá se ale od D 6 nahoru, spíše D 8 až D 30!

Na žaludeční a dvanácterníkové vředy, dyspepsie, chronické záněty hlitanu, chronické katarly sliznic, periferní nervový systém, zánět ledvin, zánět děložní stěny, veškeré sliznice organismu.

O. L. Záněty zažívacího traktu vyvolávané vzrušením, zvracení

slizu, nepokoj, závratě, neustálá chuť na sladkosti, které ale tělo ne-
snáší, někdy až zánět ledvin.

ARISTOLOCHIA

Aristolochia clematitis, podražec křovištní, mírně jedovatý.
Čerstvá kvetoucí rostlina, trháni mezi 14. a 15. hodinou.
Obsahuje aristolochidin kyseliny, clematitin – obojí podporuje účinnost antibiotik a léků proti rakovině.

§ 2. Prvotní tinktura D 1, AG 1/2. Pozor! Užívá se potence D 11! Při užívání D 2 a D 3 je účinek slabší!

Při téměř všech gynekologických potížích: výtok, potíže s menstruací, klimakterické potíže, sterilita; podrážděný močový měchýř, pomočování, prostatitida – působí podobně jako *Echinacea*, viz dále.

O.L. Vynechávající menstruace, nepravidelnosti menstruace, bělotok, deprese (z potíží v pánevi), bodavá bolest v kloubech, kyselá vrhnutí, dráždění na močení atd.

ARNICA

Arnica montana, prha arnika, arnika horská, prha chlumní.
Usušený a práškováný oddenek, květ před rozkvětem (kolem 13. hodiny). Éterické oleje, tříslovina, katechin.

§ 4. Prvotní tinktura D 1. AG 1/10, roztok od D 2. Obv. Dil D 3, D 4, D 6, D 2 až do D 30 i do D 200, užívá se často vně v různých formách a ředění až do D 200.

Na pohmožděny, kontuse, distorze, hematomy, vředy, neuralgie, ischias, vnitřně hlavně na tkáň, srdce, žaludek, střeva a pokožku.
O.L. Pocit „rozlámání“, bolesti svalů a nervů, zhoršující se při pohybu a otřesech. Působení na srdce a cévy.

ASARUM

Asarum europaeum, kopytník evropský, mírně jedovatý.
Čerstvý oddenek a také čerstvá nať i s kořeny, červenec až září.
Éterický olej, asaron, diasaron, asaryl, aldehyd, kyselina citrónová a seskviterpen.

§ 3. Prvotní tinktura D 1 AG 1/3, roztok od D 1. Obv. Dil D 3, D 4, D 6.
Na poruchy centrálního nervstva s hysterickým zabarvením, horečky při nachlazení, cestovní horečky.

O.L. Přecitlivělost na nervové vjemy, pocit vznášení, duševní apatie, zvracení z nervózy, koliky zažívacího traktu.

AVENA SATIVA

Avena sativa, oves setý.
Čerstvé kvetoucí rostliny, trhané kolem 12. hodiny.
Obsahuje avenarin, flavonidy, apigeninové glykosidy, vitaminy, chinon, cholin, hypoxanthin, albuminy.

§ 1. Prvotní tinktura AG 1/2, roztok od D 1. Obv. Dil D 2, ale také od D 0 do D 4.

Na nespavost, stavy slabosti, vyčerpání, stavy po chřipce, po mrtvicích, bušení srdce, dále angína, pro spaní.

O.L. Oves setý nebyl dosud homeopaticky zkoušen a nemá tudíž ob-
raz léku.

BELLIS PERENNIS

Bellis perennis, sedmikráska chudobka.
Čerstvá kvetoucí rostlina s kořenem, srpen kolem 9. hodiny ráno.
Hořčiny, inulin, saponin, éterický olej.

§ 2. Prvotní tinktura AG 1/2, roztok od D 1. Obv. Dil D 2, D 3, D 4, D 6.
Na poúrazové stavy, pohmožděny, kontuse, hematomy, bolesti svalů při revmatismu, bronchitidu, katary žaludku a střev, vodnaté průjmy, pokles dělohy, záněty dýchacích cest, ekzémy, hnisavé záněty pokožky (boule) atd.

O.L. Obraz léku je podobný jako u arniky. Proto se jí také říká „malá arnika“. Působí vnitřně i vně.

BERBERIS

Berberis vulgaris, dřišťal obecný (dráč), mírně jedovatý.
Užívá se sušená kůra kořenů a také plody, obojí se sbírá v říjnu.
Berberin, barbamin, oxyanthin, éterický olej.

§ 4. Prvotní tinktura D 1, AG 1/10, roztok od D 2. Obv. Dil D 2, D 3, D 4.

Na ledvinové potíže, žlučové potíže, sklon ke žlučovým a ledvinovým kamenům, revmatismus, játra, žlučník, sliznice, vliv na nervový systém, na střeva, svaly apod.

O.L. Bolesti v zádech, zejména při dráždění od žlučových nebo ledvinových kamenů, bolest jater, svalový a kloubový revmatismus (jedy kyseliny močové), písek v ledvinách.

Poznámka: dřívě se užívala i marmeláda z plodů dřišťálu.

BRYONIA

Bryonia dioica, posed dvoudomý (posed bílý), mírně jedovatý.
Čerstvé silné kořeny před květem, v červnu.

Různé hořké cucurbitaciny, bryosid, bryoamarid, bryonolovou a bryonovou kyselinu, anthrachinonové deriváty, enzymy peoxidázy a eleterázy, polysacharidy (pyrogenin).

§ 1. Prvotní tinktura AG 1/2, roztok od D 1. Obv. Dil D 3, D 4, D 2, D 6 i D 0.

Na centrální nervový systém, sliznice, viscerální blány orgánů, potíže dýchacích cest, záněty hrtanu a hlitanu, zánět pohrudnice, potíže s játry, zánět žaludečních sliznic atd.; užítí je velmi široké, dokonce má i vliv na bránici.

O.L. Špatná nálada, trvalá podrážděnost, bolesti hlavy, suchý kašel, hořko v ústech, bílý povlak jazyka, střídající se zácpy a nadýmání, „kámen v žaludku“, záněty kloubů.

CALENDULA

Calendula officinalis, měsíček zahradní.

Celá rostlina v době květu, květ s kalichem, okvětní lístky, ale pouze oranžové.

Éterický olej, carotin, lycopin, rubixanthin, violaxanthin, saponin, pryskyřice, kyselina salicylová atd.

§ 3. Prvotní tinktura AG 1/3, roztok od D 1. Obv. Dil D 2, D 3, D 4, ale i pro vnější použití.

Zevně i vnitřně při prasklých starých a nových poraněních, při běrcových vředech, při těžce se hojících ranách, plísňových vyrážkách, zánětech nehtových lůžek, tvrdnutí prsních žláz, kostižeru.

O.L. Samostatný obraz léku není, především pro mnohostrannost použití měsíčku. Jinak je podobný jako u armiky horské.

CARBO ANIMALIS

Carbo animalis, živočišné uhlí.

Uhlí vypálené z jádra hovězí kůže, prodejně.

§ 7. Prvotní tinktura AG 1/10, roztok od D 1. Obv. Dil D 4, D 6, D 8, ale nejčastěji tablety téhož ředění.

Na centrální nervový systém, lymfatický systém, sliznice zažívacího traktu, srdce a jeho krevní oběh, žaludeční slabost atd. Nejlépe účinkuje u nemocných zesláblých dlouhou léčbou.

O.L. Odpovídá lékovému obrazu dřevěného uhlí, používá se ale přednostně při tumorech žláz.

CARBO VEGETABILIS

Carbo vegetabilis, dřevěné uhlí.

Vypaluje se z buku nebo brízy.

§ 7. Prvotní tinktura AG 1/10, roztok od D 1. Obv. Dil D 3 až D 30 (D 8 a D 12).

Má prakticky stejné indikace jako uhlí živočišné, k tomu ale přibývá plynatost, nadýmání, chronická bronchitida, bércový vřed, městsky, venózní stavy, furunkly.

O.L. Chřadnoucí, zesláblí lidé se sklonem ke kolapsu, studený pot, cyanotická bledá pleť, chladná pokožka, „páchnoucí dech“, astmatické stavy, enormní plynatost, tlak v žaludku, svědící pokožka, nechuť k mléku, tučným pokrůmům a alkoholu.

CARDUUS MARIANUS

Silybum marianum, ostropestřec mariánský, („jmelí Panny Marie“). Zralá, dobře usušená semena. Pozor na včasnou sklizeň!

Flavony, silymarin, silibinin (silybin), silychristin, silydianin, tyramin, wistamin, mastný olej a dehydrodiconigerylalkohol.

§ 3. Prvotní tinktura AG 1/3, roztok od D 1. Obv. D 1 až D 6, často ampulky se stejnými potencemi.

Při všech nemocech jater; dále zánět jater, žlučnickové problémy, cirhoza jater, žloutenka, vodnatelnost břicha, hemoroidy, křečové žíly, zvláště při jaterních potížích spojených se zácpou.

O.L. Typická je nevolnost, zvracení, tlak v pravé části břicha, pravostranné bolesti v rameni, průjem střídající se se zácpou, městsky v oblasti pánve, tvorba hemoroidů a křečových žil.

CEPA

Allium cepa, kuchyňská cibule, bere se čerstvá.

Sirnatý éterický olej, olej s cykloallinem, sirnaté aminokyseliny, gama – glutamylpeptid, thiothiamin, flavony, quercetin, polysacharidy, pektin a enzymy allinázu a arginázu.

§ 1. Prvotní tinktura AG 1/2, roztok od D 1 Obv. Dil D 2, D 3, D 4.

Záněty hrtanu a jícnu, záněty spojivek, záněty nosních sliznic, bolesti uší, zhoršující se sluch, záněty středního ucha, nárazové bolesti nervů, bolesti amputovaných končetin.

O.L. Tečení z nosu, z očí, lechtání v hrtanu, zhrublý hlas s náběhem ke ztrátě hlasu, nevolnost spojená s řháním a nadýmáním. Teplem se symptomy zhoršují.

CHAMOMILLE

Matricaria chamomilla, heřmánek pravý.

Čerstvá celá kvetoucí rostlina (trhat v 8 hodin).

Éterický olej s bisabolem, natricin, azulén, flavony uvolňující křeče,

apigenin a luteolin (glukosidy), rutin, kumarin, cholin a hyperosid.
 § 3. Prvotní tinktura AG 1/3, roztok od D 1. Obv. Dil (Tbl) D 2, D 3, D 4, D 6.

Nespavost, náhle vystupující bolesti hlavy a obličej, svalový revmatismus, koliky s nadýmáním, noční dráždivý kašel, chraptivost po nachlazeních, dráždivý kašel, špatně se hojící pokožka, křeče žaludku a hrudníku, podrážděnost.

O.L. Přecitlivělost, netrpělivost, zlostné podráždění, dráždivá slabost, zejména u dětí a žen, přecitlivělost na bolest, nárazové bolesti, nepokoj a nesoustředění u dětí, návaly krve do hlavy, nerovnoměrná červenost obou lící, horký pot, žížen, nejrůznější způsoby kašle, nateklé mandle, hluchota, křeče žaludku atd. Je to jeden z největších obrazů léku vůbec.

CHELIDONIUM

Chelidonium majus, vlašovičník větší, mírně jedovatý.

Čerstvý, na podzim po odkvětu sbíraný oddenek, nebo velmi brzy na jaře. Čerstvá nať v květu, nejlépe v květnu.

Papaverinu působením podobný chelidonin, další alkaloidy jako např. chelidoxanthin, sanguinarin, fumarin, rostlinné kyseliny a pryskyřice.

§ 3. Prvotní tinktura AG 1/3, roztok od D 1 – oddenek.

§ 2. Prvotní tinktura AG 1/2, roztok od D 1 – nať. Obv. Dil D 2, D 3, D 4, D 6.

Hepatopatie, žloutenky, žlučnickové potíže a kameny, neuralgie, svalový revmatismus, záněty plic, dysfunkce slinivky.

O.L. Jaterní potíže s bolestmi v oblasti jater, hořkost v ústech, chuť na kyselé, sedě zabarvená stolice, bodavé bolesti pod oběma lopatkami, těžkosti s dýcháním, bodání při dechu, nedodýchání, zánět plic, svírání hrudníku atd. Všechny potíže jsou převážně na pravé straně.

CICUTA VIROSA

Cicuta virosa, rozpuk jizlivý, jedovatý!

Čerstvý oddenek na začátku květu (červenec, kolem 20. hodiny).

Alkaloid cicutin a alkaloid cicutoxin – jedovaté!

§ 1. Prvotní tinktura AG 1/2, roztok od D 1. Obv. Dil D 4, D 6 nejlépe užívat vně (prokrvování).

Náběh na křeče, epilepsie, centrální nervový systém, srdce, po-

kožka, poruchy mozkových blan, citlivost na světlo, svalové křeče, závratě se ztrátou vidění, singultus.

O.L. Charakteristické svalové křeče, zvláště v polykacích svalech, deliria, bezvědomí, měštnání krve v hlavě, návaly krve do hlavy, hnusavé vyračky v okolí úst a v puse, strach a pocity bezmoci, závratě, svírání srdce.

CIMICIFUGA

Cimicifuga racemosa, obdoba *Cimicifuga europaea*, ploštičník evropský, také šteničník evropský.

Čerstvý oddenek, na podzim po dozrání plodů, i s kořeny.

Actein, acetain, cimicifugin, tanin, olejové kyseliny, kyseliny salicylová, alkaloid cytisin.

§ 3. Prvotní tinktura AG 1/3, roztok od D 1. Obv. Dil D 3, D 2, D 6.

Deprese v klimakteriu, migrény, centrální nervový systém, potíže s menstruačními; působí zvláště intenzivně na vaječníky, dělohu, hypofýzu (podvěsek mozkový) a klouby.

O.L. Intenzivní bolesti hlavy, migrény z titulu dysfunkce pohlavní oblasti, nespavost, pocity tíže v hrudníku, deprese, bolestivé menstruační s pocity, že děloha upadá, dvojitě vidění, skvrny před očima, bolesti v očích, tuhá zátylek atd.

CLEMATIS

Clematis recta, plamének přímý.

Čerstvé stonky s květy a listy, nejlépe v červenci kolem poledne.

Anemonin a anemonální kafr.

§ 3. Prvotní tinktura AG 1/3, roztok od D 1. Obv. Dil D 2, D 3, D 4.

Chronické lymfatické, prostatitida, prsní žlázy, gonády, močové cesty, záněty varlat a nadvarlat, zúžení močových cest, svědivé záněty pokožky, otoky tříselných uzlin.

O.L. Pálení a píchání v močových cestách se sliznatým výtokem, oteklé varlata, tlak v prsech u žen. Vše se zhoršuje chladem, pohybem a opožděným vyměšováním.

COFFEA

Coffea arabica, káva.

Usušená nepražená kávová zrna.

Coffein, kyselina chlorogenová, chinová, kyselina kávová, tříslloviny a vosk.

§ 4. Prvotní tinktura D 1 AG 1/10, roztok od D 2. Obv. Dil D 3, D 4, D 6 až D 30.

Nespavost, migréna, Cor nervosum (nervózní srdce), bolení hlavy – „jako by tam vrtal hřebík“, křeče močových cest, oživující prostře-
dek.

O.L. Tělesná a duševní rozrušení, nespavost pro neustále se vrace-
jící myšlenky, bdělost, bušení srdce, zrychlení tepu, nával krve do
hlavy, teplý pot, snížení pohlavní aktivity a potence, nenormální
zvýšení močení.

COLCHICUM

Colchicum autumnale, ocún jeseňní, prudce jedovatý!

Čerstvé hlízy, kopou se nejlépe v srpnu až září kolem 14. hodiny.

Alkaloid colchicin, inulin, asparagin, škrob, kyselinu chelidonovou.

§ 1. Prvotní tinktura AG 1/2, roztok od D 1. Obv. Dil D 4, D 3, D 6,
D 10 i výše.

Na centrální nervový systém, periferní nervy, žaludeční zažívací
trakt, svaly, klouby, srdce a ledviny.

O.L. Velká tělesná slabost, pachůt v ústech, sucho v ústech, velká
žízeň, nafouklé břicho, kolikové bolesti břicha s krvavou stolicí, pá-
lení a mrazení v žaludku a v žaludeční krajině, nevolnost při po-
hledu na jídlo, třesavky, škrubání v kloubech, otoky kloubů, bušení
srdce atd.

CONDURANGO

Marsdenia condurango, kondurango (marsdenie).

Sušená kůra – dováží se.

Různé glykosidy (conduranginy).

§ 4. Prvotní tinktura D 1 AG 1/10, roztok od D 2. Obv. Dil D 2, D 3,
D 1.

Na centrální nervový systém, na žaludek a na dvanácterník, na ne-
chutenství, infekční nemoci v ústech, záněty sliznic žaludku a dva-
nácterníku, nedokyselení žaludku, trhliny v ústních koutcích,
opary rtů a koutků úst.

O.L. Tonické křeče až částečné ochrnutí dýchacích center, poruchy
stolice. Vlastní obraz léku ještě nebyl odzkoušen.

CRATAEGUS

Crataegus oxyacantha, hloh ostrotrný.

Čerstvé, zralé plody, ale také čerstvý list s květem.

Flavony, aminopuriny, cholin, kyseliny a jejich deriváty (kyseliny
ursolová, oleanolová, triterpenová), sorbit atd.
§ 2. Prvotní tinktura AG 1/2, roztok od D 1. Obv. Dil D 2, D 4, D 6,
D 8.

Působí na srdce, koronární cévy, cévy mozku, slabost srdečního
svalu, vysoký krevní tlak neznámého původu, poruchy prokrvování
koronárních cév srdce, uklidňování atd.

O.L. Nervózní podrážděnost, slabost a vyčerpání při sebestemnější ná-
maze, nespavost, bušení srdce, bolesti hlavy, návaly zoufalosti, zá-
vratě, „krátký dech“, píchání v srdeční krajině.

CROCUS

Crocus sativum, šafrán setý.

Sušené blizny neplodné (sterilní) rostliny.

Éterický olej, corcin, pikrocorcin, šafránové hořčiny, carotin, vita-
min B₃, lycopin, xantophyl.

§ 4. Prvotní tinktura D 1 AG 1/10, roztok od D 2. Obv. Dil D 3, D 4.

Návaly krve do ženských genitálií, krvácení z dělohy, hrozící potrat,
hysterie, sklon ke křečím u žen a dětí, krvácení z nosu, bolestivé
menstruace.

O.L. Podráždění cévního systému s působením na mozek, krvácení
z dělohy (černá, tuhá, páchnoucí krev), deliria, bezvědomí, křeče ví-
ček, „závoj před očima“, škrubání svalů atd.

CYCLAMEN

Cyclamen purpureascens (syn. europaeum), bramborík evropský,
také alpská fialka, mírně jedovatý.

Čerstvá kořenová hlíza i s kořeny (sušená není účinná).

Obsahuje cyclamin (mýdlovitý).

§ 2. Prvotní tinktura AG 1/2, roztok od D 1. Obv. Dil D 3, D 4.

Na bolesti hlavy nárazové, spojené se snížením ostrosti zraku, mi-
hání před očima, bolestivé menstruace, tvoření se cyst v prsech
(mastipatie), chudokrevnost, srážení krve.

O.L. Tělesná slabost, podrážděnost, ztráta paměti, zkrácené
menstruační cykly se silným krvácením, napětí v prsech u žen,
rýmy, citlivost na tučná jídla i pečiva, žaludeční a střevní koliky.
Touha po teple, pohyb stav zlepšuje.

DROSERA

Drosera rotundifolia, rosnatka okrouhlostá.

Čerstvá kvetoucí rostlina. V červenci mezi 9. a 10. hodinou. Pozor na kořinky, raději stříhat!

Chinony, droseron, plumbagin, organické kyseliny, enzymy, myricetin, quercetin, červené a žluté barvivo.

§ 2. Prvotní tinktura AG 1/2, roztok od D 1. Obv. Dil D 2, D 3, D 4, D 1, D 6.

Záněty dýchacích cest, dusivý kašel, astma bronchiale, bronchitidy, nemoci průdušek a průdušnic.

O.L. Depresivní potíže, utlačovaná nálada, křečovitý, dusivý kašel, návaly kaše s náběhem na zvracení, pocity dušení se.

DULCAMARA

Solanum dulcamara, lilek potměchuť, mírně jedovatý.

Mladé výhonky s listy před květem, sbírat ráno kolem 6. hodiny!

Solamarin, tomatidin, soladulcin, solasodin, saponiny, cholin, vitamin C, třísloviny, araban, galactan, pektin a lycopen.

§ 1. Prvotní tinktura AG 1/2, roztok od D 1. Obv. Dil D 2, D 3, D 4, ale také až D 12.

Na revmatismus svalů a kloubů (zejména po nachlazení), prevence proti potřím z vlhkého a chladného počasí, křeče močového měchýře, páchnoucí, kálná a zahleněná moč, letní průjmy, kopřivka, puchýřkovitá pokožka a jiné kožní potíže.

O.L. Neklid, deliria, návaly vzteku, neakutní kloubní a svalový revmatismus, podráždění ledvin, těžký jakoby ochrnutý jazyk, suchá rýma, bolesti v krku, nádorky na ústní sliznici, řezavé bolesti břicha se zvracením a vodnatým průjmem.

ECHINACEA

Echinacea angustifolia, užívá se Echinacea purpurea, třapatka nachová, též rudbeckie.

Celá čerstvá kvetoucí rostlina, nejlépe v září, kolem 10. hodiny.

Echinacosid, éterické oleje, inulin, pryskyřice, glukozu, betain, fruktoza, pentosan, phytomelan.

§ 3. Prvotní tinktura AG 1/3, roztok od D 1. Obv. Dil D 2, D 6.

Působení není jednoznačně vysvětleno. Působí ale obecně stimulačně – posiluje, podporuje růst imunity organismu, působí dále při otravě krve (např. hnis v krvi). Další působení: zánět lymfatických žláz, hnisavé boule, zánět prsních žláz, růže, vředy podkolení,

zánět sliznice dělohy, zánět ledvinových pánevček. Vně na boule, excesy, vředy, spáleniny, ložiska hnisu.

O.L. Jako první příznak kousavý, štipající pocit na jazyku, rtech a v krku, pocit strachu a bolesti u srdce, pak příznaky horečky s bolestmi v obou spánkách. Obraz léku je zde obrovský rozsahem a taktéž obrovské je možné využití tohoto léku.

EQUISETUM

Equisetum hiemale, přeslička zimní, ale může se i Equisetum arvense, přeslička rolní, která se dokonce považuje za účinnější.

Čerstvá rostlina, nekvetoucí stvol.

Equisetonin, saponin, rostlinná kyselina křemičitá.

§ 1. Prvotní tinktura AG 1/2, roztok od D 1. Obv. Dil D 2, D 3, D 1.

Na podrážděný močový měchýř, proti tvorbě ledvinových kamenů, noční pomočování, plicní tuberkulózu, proti dně (zvýšené vylučování moče).

Přeslička je součástí všech kvalitních ledvinových čajů a směsí.

O.L. Bolesti v ledvinách, v močovém měchýři, v močovodech, bolestivé močení, řezání, pálení a píchání v močové trubici, tmavá, ostrá a zahleněná moč, bolesti v podbříšku vyzářující do pravé strany beder.

Potíže se zhoršují pohybem apod.

ERIGERON CANADENSIS

Erigeron canadensis, turan kanadský.

Čerstvá kvetoucí rostlina; červenec, ráno kolem 8. hodiny.

Éterický olej, třísloviny, matrixariaester, olej terpinový, dipentový, dehydromatrixaria-ester.

§ 3. Prvotní tinktura AG 1/3, roztok od D 1. Obv. Dil D 2, D 3, D 1.

Proti krvácením všeho druhu, úprava menstruační, krvácení z nosu, paracenteze, na krvácející hemoroidy.

O.L. Píchavé bolesti v oblasti ledvin, zmenšené vylučování moče, nutkání k močení, tlak v močovém měchýři, chuť na maso a salámy (normální), odpor proti tuku a sladkostem, žlučnickové koliky se zácpou a zvracením, tlak v oblasti žlučníku, hodinu po jídle znovu hlad.

EUPHRASIA

Euphrasia officinalis (Rostkowiensis), světlík lékařský.

Celá kvetoucí čerstvá rostlina, na začátku květu v červenci.

Glukosid aucubin, éterický a mastný olej, hořčiny, auparin, pryskyřice, modré barvivo.

§ 3. Prvotní tinktura AG 1/3, roztok od D 1. Obv. D 0, D 1 až D 6, nejčastěji D 2 a D 3.

Oční potíže zánět očních víček, zánět spojivek, oční skrofulóza, keratitis, zánět slzných žlázek, silné rýmy se slzením a citlivostí na světlo, slzení při čtení a silném světle. Jedna z nejlepších homeopatických látek, používá se i vně.

O.L. Světloplachost, bolesti očí při světle slunce nebo i svítidel, spojené s křečemi očních víček, slzení ve větru nebo při čtení, silné teukoucí rýma s pálením očí při slzení.

FERRUM METALLICUM

Ferrum hydrogenio reductum, metalické práškové železo.

§ 7. Prvotní tinktura AG 1/10, roztok od D 1. Obv. Dil od D 8 (teprve od D 8 jde o roztok = D 1).

Anémie, bílý výtok, záněty zažívacího traktu, záněty plic, kloubové a svalové revmatismy, pomočování, počáteční stadia prakticky všech onemocnění.

O.L. Labilita cévního systému, střídavě bledost a rudost pokožky, velká slabost při zdánlivě kvetoucím zdraví, pocit chladu v celém těle, návaly krve do hlavy, bušení a pulzování krve v hlavě, zvracení nestrávené potravy, nechuf k masu atd.

FORMICA RUFA

Formica rufa, červený lesní mravenec.

Používají se rozdrčené mravenci.

Kyselina mravenčí a další organické jedy.

§ 4. Prvotní tinktura D 1, AG 1/10, roztok od D 2. Obv. Dil D 4, D 6, D 3, D 12.

Působí na pokožku, neuralgii při alergiích, zejména při potížích s dýcháním, při alergiích, ekzémech, zánětech kloubů, poškozeních kloubů, bolestech nervů, chronických zánětech ledvin, při žaludečních a dvanácterníkových vředech.

O.L. Obecná slabost, malátnost, silné a ostře páchnoucí noční pocení, svědění pokožky, svíravá bolest žaludku s nevolností a průjmy, zánět močového měchýře a ledvin atd.

FUCUS VESICULOSUS

Fucus vesiculosus, chaluha bublinateá.

Ve všech mořích, užívá se usušená, dováží se.

Beta-carotin, fucoxanthin, xanthophyll, brom a hodné jódu.

§ 4. Prvotní tinktura D 1 AG 1/10, roztok od D 2. Obv. Dil D 1, D 2. Otylost, skrofulóza, otoky lymfatických uzlin, tuberkulóza pokožky, ateroskleróza, vole, zvýšená činnost štítné žlázy, všechny poruchy související s jódem – šlachy apod.

O.L. Obraz léku není zatím blíže popsán.

GINSENG

Aralia quiquenfolia, také Panax quiquenfolia (americký), asijský Panax ginseng nebo Panax repens, všehož ženšenový.

Užívá se sušený kořen, dováží se v prášku.

Hořčiny, éterické oleje, pryskyřice, glykosidy, panaxin, kyselina panaxová, saponin, látka podobná kafru, fosfáty.

§ 4. Prvotní tinktura 1 AG 1/10, roztok od D 2. Obv. Dil D 2, D 3, D 0.

Stavy slabosti všeho druhu, neurastenie, sexuální slabost, ubývání paměti, deprese, ischias, pálení žáhy, záněty jícnu, křeče žaludku, koliky střev, nadýmání atd.

O.L. Bušení srdce, pocity strachu v oblasti srdce, nadýmání, poruchy zažívání, nucení na močení, slabost a revmatické potíže v oblasti beder, zácpy.

GRAPHITES

Graphites, přírodní grafit – tuha.

Obsahuje uhlík, kyselinu křemičitou, železo, mangan a řadu dalších stopových prvků.

§ 7. AG 1/10, roztok od D 1. Obv. Dil D 8 (roztok teprve od D 8 – z D 6 trit.)

Konstituční prostředek, šupinatá pokožka, vypadávání vlasů, suché záněty pokožky, záněty víček a spojivek oka, ječná zrna; hlavně prakticky všechna suchá onemocnění pokožky.

O.L. Nečistá pokožka, sklon ke chronickým zánětům pokožky, suchá, šupinatá, praskající pokožka, lámání nehtů, sklon ke hnisavým projevům, rňhání a nadýmání, zácpy atd.

HAMAMELIS

Hamamelis virginiana, vilín virginský (viržinský).

Čerstvá kůra větviček, špičky větví a kůra kořenů, vše sbírat v době květu. U nás se sbírá i list na podzim.

§ 3. Prvotní tinktura AG 1/3, roztok od D 1. Obv. Dil D 3, D 4. Užívá se ale i vně jako mast.

Krvácení z cév, křečové žíly, hemoroidy, krevní mětky v cévách, silné a prodloužené menstruační, zvětšení štítné žlázy, plivání krve, plicní tuberkulóza, záněty cév.

O.L. Krvácení z funkční tkáně orgánů, městnání krve v cévách s velkým tlakem, zvětšující se hemoroidní uzliny, svírání v hrudníku, kašláání krve, krvácení z nosu atd.

HYDRASTIS

Hydrastis canadensis, vodilka kanadská.

Používá se usušený oddenek.

Alkaloidy jako hydrastin, berberin, meconin, canadín, phytosterin, tuky, škrob, éterické oleje, kyselina chlorogenová.

§ 4. Prvotní tinktura D 1 AG 1/10, roztok od D 2. Obv. Dil D 3, D 4, D 6. Krvácení z dělohy, bílý výtok, rakovinová kachexie, změny sliznic v ústech bez (afy, vřidky), poruchy jater, záněty sliznic žaludku, zácpy. Vodilka je obecně posilující a látkovou výměnu podporující prostředek. Užívá se i vně na ozaenu (páchnoucí nos).

O.L. Typické jsou žlutavé, vláknité a husté výměty sliznic, koliky s nadýmáním, tvrdošijné zácpy, mokřavé kožní vyrážky, bolesti v krku, výtok z ucha, bolesti v konečníku.

HYPERICUM

Hypericum perforatum, třezalka tečkovaná.

Čerstvá, kvetoucí rostlina. Nejlépe červenec kolem 10. hodiny.

Fotodynamicky působící pigment hypericin, flavony, hyperin, glykosidy, quercetrin, éterický olej, cholin a třísloviny.

§ 3. Prvotní tinktura AG 1/3, roztok od D 1. Obv. Dil D 3, D 2, D 4, D 6.

Fotosenzibilní dermatozy, funkční a arteriosklerotické deprese, stavy po otrěsech mozku, poruchy menstruačního cyklu, skřípnutí nervů, spálení, zhmoždění, vředy, řezné a bodné rány, tržné rány, poranění zakončení nervů atd.

O.L. Typický je pocit „rozlámanosti“, který se při každém pohybu nebo otřesu zhoršuje. Převažující jsou bolesti svalů a nervů.

IBERIS AMARA

Iberis amara, iberka hořká, lidově štěníčník.

Užívají se hořká, zralá, usušená semena.

Hořké cucurbitaciny, glucoiberin, anti-agglutiny.

§ 4. Prvotní tinktura D 1 AG 1/10, roztok od D 2. Obv. Dil D 2, D 3, D 1.

Na slabost srdečního svalu, koronární nedostatečnost; dále pak stenokardie, arytmie srdce, zánět srdečního svalu.

O.L. Bušení srdce i po menším pohybu, se závratí a pocity strachu, pocit tíže a tlaku v srdeční krajině, prudké píchající bolesti u srdce se zhoršením v noci, zesílená a prudkým tepem doprovázená činnost srdce.

IRIS VERSICOLOR

Iris versicolor, kosatec pestrý, stejně se užívá i kosatec německý.

Užívá se čerstvý oddenek, který se vykopává v říjnu nebo březnu. Éterický olej, iridin, isoptalová kyselina, furfurool atd.

§ 3. Prvotní tinktura AG 1/3, roztok od D 1. Obv. Dil D 2, D 3.

Migrény, neuralgie, především N. trigeminu, gastritis acida (přebytečný žaludek), potíže jater, slinivky – zánět, potíže v těhotenství – zvracení, náhlé bolesti nervů atd.

O.L. Depresivní symptomy, migrény, spojené s potížením jater, vystupující zejména v klidu (nedělní migréna), zvracení, nevolnosti a pálení v žaludku, mohutné kyselé zvracení.

JODUM

Jodum, krystalický jód.

Buď krystalický jód, nebo jód z řas, chilského ledku nebo korálu.

§ 6. Prvotní tinktura D 1 AG 1/10, roztok od D 1. Obv. Dil D 4, D 6.

Velká šíře možného použití: arterioskleróza, tuberkulóza očí a lymfatických uzlin, záněty dýchacích cest, plic, poplicnice (pleuritida), dlouhodobá chraptivost, srdeční změny jako následek strumy (voleté), adnexitida, akné, ztvrdnuté žlázy, záněty šlachových pouzder atd.

O.L. Vnitřní nepokoj, vnitřní nucení k pohybu, strach, zapomnělost, „skákáčej“ myšlenky, zvýšená duševní aktivita, nervozita, podrážděnost. Ze začátku zvýšená činnost všech žláz. Ztráta aktivity, hubnutí, snižování libida, rychlý tep atd. Všechny potíže se stupňují teplem.

LAMIUM ALBUM

Lamium album, hluchavka bílá.

Používají se čerstvé listy a květy, trhané nejlépe v červnu až v červenci kolem poledne.

Obsahuje třísloviny, saponin, slizy, flavonglykosidy, éterické oleje a aminy.

§ 2. Prvotní tinktura AG 1/3, roztok od D 1. Obv. Dil D 2, D 3.
Při zánětech močového měchýře, křečích močového měchýře, bílém výtoku a nepravidelné menstruaci.
O.L. Urychlený menstruační cyklus s malým projevem, výtok, zánět močového měchýře s nucením na močení, celková slabost.

LUPULUS

Humulus lupulus, chmel otáčivý.
Používají se čerstvé samičí šištičky.
Éterický olej, estrogenní látky, humulen, myrcen, luparol, humulon, pryskyřice, myrcenol.
§ 3. Prvotní tinktura AG 1/3, roztok od D 1. Obv. Dil D 1, D 2.
Nespavost, podrážděný močový měchýř, puchýřkovité záněty pokožky, herpetické projevy.
O.L. Obraz léku je zde nedostatečný, pojednává pouze o puchýřcích v obličejí a na rukou, které praskají a zajizvují se.

LYCOPODIUM

Lycopodium clavatum, plavuň vidlačka (obecná).
Berou se výtrusy plavně.
Mastný olej s kyselinami myristinovou, lycopodiovou, hexadecanovou. Aluminium, sporamin.
§ 4. Prvotní tinktura D 1 AG 1/10, roztok od D 2. Obv. Dil D 3, D 4, D 6, D 12.
Chronická hepatopatie, sklon ke dnovým, žlučnickovým a ledvinovým potížím, městky v dolních končetinách, vrědy podkolení, otoky lymfatických uzlin, zácpy a nadýmání z titulu jaterních potíží, chronické záněty žaludečních sliznic atd.
O.L. Symptomy plavně jsou mnohočetné, např. podrážděnost, hypochondrie, přecitlivělost s častým plácem, vyděšenost, plachost, strach ze společnosti, žlutá pokožka, suchá pokožka se žlutavými skvrnami, hubenost vrchní poloviny těla, zadržování vody v dolní polovině těla, „trčící“ břicho, žaludeční a zažívací slabost, poruchy jaterní činnosti atd.

LYCOPUS VIRGINICUS

Lycopus virginicus, karbinec viržinský. Byly ale provedeny zkoušky karbince evropského a i ten může být použit.
Čerstvá kvetoucí rostlina. Nejlépe v červenci kolem 15. hodiny.
Éterický olej, třísloviny a flavony.

§ 3. Prvotní tinktura AG 1/3, roztok od D 1. Obv. Dil D 2, D 1, D 3, D 4, D 6, D 0 a D 12.
Vegetativní dystonie, štítná žláza, srdce, hyperthyreosis, Basedow, nervózní tachykardie, regulace činnosti štítné žlázy.
O.L. Zrychlený, nepravidelný tep, svírání srdce, chvění, pocení, lesklé oči. Zajímavostí je, že účinnost se mění lokalitou výskytu.

MEZEREUM

Daphne mezereum, lýkovec jedovatý. Jedovatý!
Čerstvá, před květem sbíraná kůra větviček. Asi březen.
Daphnin, umbeliferon, kyselina jablčná, pryskyřice.
§ 3. Prvotní tinktura AG 1/3, roztok od D 1. Obv. Dil D 4, D 3.
Ekzémy, erytem, pruritus, všechny záněty pokožky, červenání pokožky, svědění pokožky, pásový opar, nervové bolesti.
O.L. Nesnesitelné svědění a puchýřky, náchylné k tvorbě strupovitých a hnisavých ložisek, bolesti v oblasti trojklaného nervu. Plošné nervové bolesti, které se stupňují při zvětšení teploty nebo chladu.

MILLEFOLIUM

Achillea millefolium, rebríček obecný.
Čerstvá rostlina s květy. Nejlépe červeneček kolem 10. hodiny.
Éterický olej, achillein, kyselinu aconitovou, třísloviny a antibiotické substance. Asparagin.
§ 3. Prvotní tinktura AG 1/3, roztok od D 1. Obv. Dil D 1, D 2.
Účinek na arteriální cévní systém, hlavně na malé artérie a vlasové cévy, při sklonu ke krvácení ze všech orgánů, při čerstvých poraněních, např. krvácení z hemoroidů nebo z plic, zvracení nebo močení krve atd.
O.L. Typickým symptomem je vylučování hlenů propustností krevních žil, tlak krve do hlavy s bolestmi hlavy, kašláním krve, krvácení z nosu, z dělohy (z myomu), škrubání končetinami.

NATRIUM CHLORATUM

Natrium chloratum (mariaiticum), Natriumchlorid, kuchyňská sůl.
Léčivý prostředek.
Prvotní tinktura D 1 AG 1/10, roztok od D 1. Obv. Dil D 6, D 4, D 3, D 12.
Skrofuloza, bolesti hlavy, migréna, chronické rýmy, bronchitidy, vegetativní dystonie, nové bolesti, tlak a pichání v hlavě, záněty dý-

chacích cest s nervovými poruchami srdce, zvýšená funkce štítné žlázy, poruchy jater atd.

O.L. Typická je slabost a malátnost, smutek, snížení přijímání potravy a tím snížení sil, plačtivost, pesimismus, lhostejnost – i vůči vlastní rodině, onemocnění pokožky a lymfatického systému, vegetativní dystonie atd.

NUX MOSCHATA

Myristica fragans, muškátový ořech.

Používají se usušená semena.

Pinen, camphen, dipenten, myristicin, kyselina myristinová, geraniol.

§ 4. Prvotní tinktura D 1 AG 1/10, roztok od D 2. Obv. Dil D 3, D 4. Akutní gastritida, akutní záněty sliznic tlustého i tenkého střeva, srdeční potíže zaviněné žaludkem, nervové slabosti, žaludeční a dvanácterníkový vřed, spastická zácpa, ischias, hemoroidy, neuralgie, lumbago atd.

O.L. Tělesná a duševní únava, hysterické záchvaty, neustálý úpadek nálad, obluženost, tělesné a duševní otupení, deliria, kolapsy, ochrnutí svěračů, srdeční potíže, otékání jater, nateklé břicho, postupná ztráta paměti atd.

PAEONIA OFFICINALIS

Paeonia officinalis, pivoňka lékařská

Čerstvé, na jaře sbírané vedlejší kořínky.

Alkaloid paeonin, éterický olej, tříslovina, peregrinin, paeoniafluorescin, kyselina metarabinová atd.

§ 3. Prvotní tinktura AG 1/3, roztok od D 1. Obv. Dil D 2, D 3.

Sklon ke křečím u dětí, hemoroidy, zánět konečníku a močového měchýře, fissura ani (trhlínky v řitním otvoru). Užívá se i pivoňková mast.

O.L. Depresivní nálad, nával krve do hlavy, „divoké“ sny, záněty dolních cest dýchacích, píchání v hrudníku, zvracení, bolestivé průjemy, pálení, svědění a bolest v konečníku.

PETROLEUM

Směs uhlovodíků metanové řady, petrolej, upravovaný „zastudena“.

Benzin, petroléter, parafin. (Vazeliny se z lékárenského petroleje odstraňují).

§ 6. Prvotní tinktura D 2 AG 1/100, roztok Obv. Dil D 6, D 4, D 3. Ekzémy, rhagady (kožní trhlínky), fissury, zánět očních víček a spojivek, chronická rýma, atrofická rýma, nevolnost, cestovní horečky, nadměrné zvracení, atd.

O.L. Nával krve do hlavy, závratě, slábnutí paměti, děsivé představy, nevolnost při cestě autem nebo lodí, zápach z úst, potažený jazyk, potíže se zažíváním, Crohnova nemoc atd. Obraz léku je nejmírně široký.

PETROSELINUM

Petroselinum crispum, petržel kadeřavá.

Čerstvá, před květem sbíraná rostlina.

Flavony apiin, oxyapiinmetyléter, vitamín C, isorhamnetindiglucozid, chryseoriolapiosylglucosid.

§ 3. Prvotní tinktura AG 1/3, roztok od D 1. Obv. Dil D 2, D 3, D 4. Podrážděný močový měchýř, jaterní potíže, zánět močových cest, únik moče, urethritis.

O.L. Nucení na močení, moč ostrá a řezavá, podrážděné močové cesty a nespecifikovatelné záněty močových cest.

PLANTAGO MAJOR

Plantago major, jitrocel velký (šírokolistý).

Čerstvá rostlina s oddenkem.

Iridoidní aucubin a catapol, loliolid, tyrosol, četné fenolové kyseliny.

§ 1. Prvotní tinktura AG 1/2, roztok od D 1. Obv. Dil D 2.

Bolesti zubů, neuralgie obličej, noční pomočování, nervové bolesti v oblasti obličej vřbec, zánět trojklaného nervu.

O.L. Prudké bolesti zubů, bolesti uší, nervy v oblasti obličej, slabost svěračů močového měchýře, noční pomočování, nucení k častému močení, únik moče, zánět středního ucha (míchá se tinktura s glycerinem pro přímé použití – nalije se do zvukovodu.)

POTENTILLA ANSERINA

Potentilla anserina, mochna husí (nátržník husí).

Čerstvá kvetoucí rostlina a někdy i s kořenem.

Flavony kvercitrin a kveretin, tříslovina, glykolbetain, cholin.

§ 3. Prvotní tinktura AG 1/3, roztok od D 1. Obv. Dil D 1, D 2.

Nepravidelné menstruační záněty tenkého a tlustého střeva, křeče zaživačního traktu s hlenovitou a krvavou stolici (colica mucosa), svalové křeče.

O. L. Obraz léku nebyl dosud u této rostliny zpracován, ale lék sám se klinicky velmi osvědčil.

PRUNUS SPINOSA

Prunus spinosa, slivoň trnka.

Užívají se čerstvé květy na počátku květu.

Benzoldehyd, stopy modré kyseliny, flavony, lactony.

§ 3. Prvotní tinktura AG 1/3, roztok od D 1. Obv. Dil D 2.

Nedostatečná srdeční činnost lehčího typu, sklon k lymfoproliferaci, bolesti v oční bulvě, v očnici a ve spáncích.

O. L. Všeobecný třes, nepokoj, bolesti hlavy, bodavá bolest v pravé oční bulvě, koliky s nadýmáním, krevní mětky, vodnatelnost z titulu srdečního onemocnění a v děloze.

PULSATILLA

Pulsatilla pratensis, koniklec luční (*Anemone pratensis*).

Celá čerstvá rostlina v době květu.

Anemonický kafr, anemonin, isoanemonová kyselina, anemonová kyselina, saponiny.

§ 3. Prvotní tinktura AG 1/3, roztok od D 1. Obv. Dil D 3, D 4, D 6, D 2, D 12 i D 30.

Poruchy menstruace, zejména oslabená menstruace, vynechání menstruace apod., infantilismus (opožděný vývoj), neplodnost, klimakterické potíže, bílý výtok, křečové žíly, zánět spojivek, středního ucha, chronická rýma atd.

O. L. U mírných, poddajných, dobromyslných, přecitlivělých, nesa-mostatných žen se sklonek k plačtivosti a hypochondrii, k depresím, také u žen stále mrznoucích, slabých, se zpožděnou menstruací a pak u osob se světlou pokožkou a modrýma očima je tento obraz zvlášť přesný. Následující symptomy jsou: bílý výtok, bolesti a křeče v dolní části břicha nebo v průběhu menstruace, citlivost na tuk a tučná jídla, tlak v žaludku. Obecně většina potíží v břišní dutině a pak v pánvi.

RHEUM

Rheum palmatum, reveň čínská (reveň dlanitá, odr. tangutská).

Oškrábaný, usušený oddenek.

Četné antrachinoglykosidy, volné antrachinony, tříslovina.

Zvláštní předpis. Prvotní tinktura D 1 AG 1/10, roztok od D 2. Obv. Dil D 2, D 3.

Dětské a kojenecké průjmy, průjmy při zubech u dětí, střevní koliky a poruchy zažívání.

O. L. Charakteristické jsou pěňivé, hlenovité, nahnědlé, zelené, zbarvené, kysele páchnoucí stolice, bolesti břicha, svíravý pocit v žaludku, střevech, které po stolici povolí.

ROBINIA

Robinia pseudoacacia, trnovník akát (akát bílý).

Čerstvá kůra mladých větví.

Robin (toxalbumin), syringin, tříslovina, sitosterin, phosin a stigmasterin.

§ 3. Prvotní tinktura AG 1/3, roztok od D 1. Obv. Dil D 3, D 2, D 4. Překyselení žaludku, pálení žáhy, migrény.

O. L. Nafouklý žaludek, nafouknutá střeva, říhání, kyselost, pálení žáhy, koliky s nadýmáním, poruchy zažívání s kyselými stolicemi, překyselení žaludku, bolesti hlavy s kyselým vrhnutím, dráždění centrálního nervového systému atd.

RUMEX

Rumex crispus, šťovík kadeřavý (tupolistý, koňský).

Čerstvý, na jaře vyhrabaný kořen.

Kyselina chrysofanová, emodin, kyselina lapatinová, oxalová, vitamín C, železo, tanin, frangulemocin, rumicin.

§ 1. Prvotní tinktura AG 1/2, roztok od D 1. Obv. Dil D 1, D 2, D 3. Záněty dýchacích cest, rýma, tvrdšíjná nachlazení, chřipkový kašel, chraptivost.

O. L. Návaly krve k hlavě, bolesti hlavy ve spáncích, záněty hrtanu se silným podrážděním sliznic, dlouhotrvající suchý kašel, sucho v nosohltanu, astmatické návaly, ranní průjmy, které ležení na levém boku zhoršuje.

RUTA

Ruta graveolens, ruta vonná.

Čerstvá rostlina sbíraná před květem.

Éterický olej, fenoly, terpeny, volné alkoholy a estery, furokumarin, alkaloidy, rutin.

§ 3. Prvotní tinktura AG 1/3, roztok od D 1. Obv. Dil D 2, D 3, D 1. Následky poranění, pohmoždění, kontuzí, distorzí, venózní stavy, křečové žíly, oslabení zraku, prolaps konečníku, poranění okostice. O. L. Bolesti hlavy, návaly tepla, slabost zraku po přetažení očí, de-

prese, bolesti celého těla jako po „zbití“ – slabost, únava, chvění všech končetin, ale hlavně nohou, všeobecně vystupující bolesti nervů. Krvácení dásní, krvácení z dělohy. Potíže se zhoršují při mokrú, chladu, v klidu a také v noci.

SAMBUCUS NIGRA

Sambucus nigra, bez černý.

Stejně díly čerstvých listů a květů.

Éterický olej, saponiny, cholin, sambucin, sambunigrin, emulsin, tříslovina, hořčiny, flavonoidy.

§ 3. Prvotní tinktura AG 1/3, roztok od D 1. Obv. Dil D 2, D 3, D 1. Svalový a kloubový revmatismus, záněty horních cest dýchacích, horečnatá onemocnění z nachlazení, astma bronchiale.

O. L. Nadměrné pocení, zejména při procitnutí, bolesti kloubů a svalů, nadměrné vylučování moče, zahlenění dýchacích cest. Křeče oblasti hrtanu, akutní rýma a suché sliznice v nose.

SCILLA

Scilla maritima (*urgingea maritima*), mořská cibule.

Zpracovává se čerstvá, červená cibule. Pěstuje se.

Scillary, scillirosid, sinistrin A a B, saponin, mastný a éterický olej, další glykosidy.

§ 3. Prvotní tinktura AG 1/3, roztok od D 1. Obv. Dil D 2.

Dekompence srdce, zejména srdeční slabost, arytmie, prolínání vody do tkáně, záněty dolních cest dýchacích, způsobené srdeční slabostí. Hlavní oblastí je však staré srdce s městnavou bronchitidou.

O. L. Záchvaty kýchání, nárazový suchý kašel, srdeční nedosta- tečnost při nedostatečném rozpínání se srdce, zvýšený krevní tlak, napětí v cévách, otok sleziny, studené ruce a nohy, tupý pocit ve sle- zině často spojovaný nebo zaměňovaný za bolest žaludku (stav se zlepšuje při ležení na levém boku), zvýšené pocení pod pažemi a mezi prsty na nohou.

SOLIDAGO

Solidago virgaurea, celík zlatobýl.

Čerstvá nať před květem nebo čerstvé květy. Pozor! Nesmí být za- měňován za celík obrovský nebo kanadský.

Saponiny, třísloviny, hořčiny, flavony, éterický olej, amid kyseliny nikotinové, sílice, flavonové barvivo.

§ 3. Prvotní tinktura AG 1/3, roztok od D 1. Obv. D 1, D 2, ale i D 6 a D 12.

Chronické nefritidy, dna, zbytnění prostaty, záněty močového mě- chýře, při poškozených (deformovaných) ledvinách, kožní defekty z titulu dysfunkce ledvin.

O. L. Používání celíku zlatobýlu je rozšířené na základě zkušeností, přičemž nejsou zatím ani zdaleka zužitkovány všechny jeho mož- nosti.

SPIRAEA

Filipendula ulmaria, tužebník jilmový.

V homeopatii se zpracovává čerstvý kořen kopaný v období říjen až listopad, nejlépe brzy ráno (kolem 7. hodiny).

Sílice s gaulterinem a spireinem, jiné glykosidy, kyselina salicylová, éterický olej, salicylaldehyd, methylsalicylát.

§ 3. Prvotní tinktura AG 1/3, roztok od D 1. Obv. Dil D 0 a D 2.

Svalový a kloubový revmatismus, revmatické vodnatění, záněty po- hrudnice, vyrážky podobné akné.

O. L. Akutní záchvaty dnových bolestí svalů a kloubů stěhující se po těle. ztížené dýchání, bušení srdce, sklon k usazování vody, kožní defekty podobné akné a silně svědící, návaly krve do hlavy spojené s bzučením v uších a se závratí, onemocnění ledvin a močového mě- chýře z titulu dny.

STAPHISAGRIA

Delphinium staphisagria, ostrožka stračka. Mírně jedovatá.

Dnes u nás spíše *Consolida segetum* nebo *Delphinium consolida*. Alkaloidy delphinin (podobný aconitinu), staphisin, mastný olej, kamferol, anthokyanový glycosid.

§ 4. Prvotní tinktura D 1 AG 1/10, roztok od D 2. Obv. Dil D 4, D 3. Neurasthenie, slabost spojená s podrážděním, sexuální hypocho- drie, vegetativní dystonie, ochablost žaludeční muskulatury, svě- dění vnějších pohlavních orgánů u žen, nízký krevní tlak, zácpy, zá- nět očních víček a spojivek, ječná zrna, zánět slzných váčků, poluce ve spaní, těžkosti s prostatou.

O. L. Zlostné, podrážděné, náladové chování, nesnášenlivost, pla- chost, málo radosti ze života, zlobení se nad věcmi, které nemají s nemocným nic společného, poléhavost, únava a pocit „bídy“ při procitnutí, bolesti obličejce, slabost všech svalů, slabost žaludku, průjem atd.

SULFUR

Sulfur, zjemnělá síra, sírový květ (sírný květ).

Mimořádně účinná látka s obrovským rozsahem použitelnosti.

Síra je obsažena v četných látkách jako bioprvek, například v bílkovinách a v bílkovinných hormonech. V lidském těle je asi 150 gramů síry.

§ 7. Prvotní tinktura D 4, roztok od D 1. Obv. nejvíce se užívají tabulety D 3, D 4, D 6, D 12, v ředěních D 4 a D 6 se užívá koloidní síra, zvlášť účinná. Dil se užívá od D 4, nejlépe D 6, D 8, D 10 a D 12.

Obrovský rozsah použití, proto jen stručně: kožní tuberkulóza, slabé reakce, subakutní a akutní záněty horních cest dýchacích, potíže jaterní s městkami, akné, vředy podkolení, záněty plic a bránice, křečové žíly, hemoroidy, svalový a kloubový revmatismus atd.

Síra ve větších ředěních (D 6 až D 12 a výše) má zvláštní katalytický charakter, který zvyšuje reakci skoro každé buňky v těle. Tím je také dána širší použití.

O. L. Podrážděnost, mrzutost, plačtivost, stěžování si, vzdychání, pesimismus, depresivní nálady, výčitky svědomí, špatný ranní spánek, slabost cévního systému, nečistá pokožka, nepřijemný zápach těla, vyrážky všeho druhu, vředy a hnisající rány na prstech, chronické, suché záněty pokožky, silně svědící. Typické jsou závislosti stavu pokožky na vnitřních onemocněních, např. chronický zánět pokožky + astma. Všechny potíže mají sklon se stát chronickými. Zhoršují se večer, po půlnoci, v teple lůžka, vlhkostí a zimou, změnou počasí, stáním a klidem. Zlepšují se teplem a suchým počasím.

SYMPHYTUM

Symphytum officinale, kostival lékařský.

Čerstvé, před květem sbírané kořeny.

Allantoin, asparagin, alkaloidy, symfytocynoglossin, consolidin, tříslovina, guma, slizy, cholin.

§ 2. Prvotní tinktura AG 1/2, roztok od D 1. Obv. Dil D 2, D 3. Více se používá vně – viz dále.

Při špatné tvorbě kostní hmoty (kallus), vnitřních krváceních, pohmožděninách, vykloubeninách; potíže pahýlů po amputacích, záněty okostice, „natažení“ kloubních šlach atd.

O. L. Účinky jsou empiricky ověřené, vlastní zkoušky ještě nebyly provedeny.

SYMPHYTUM AD USUM EXTERNA

Symphytum officinale, kostival lékařský. K vnějšímu použití.

Užívá se často celá čerstvá kvetoucí rostlina.

K obkladům apod. se užívá základní tinktura D 0, ale doporučuje se ředit vodou v poměru 1:10.

Poranění kostí, okostice, pohmožděninny nervů, vykloubeniny, otoky kloubů, šlachová pouzdra atd., prostě vlastně všechny části pohybového systému po zraněních. Doporučuje se souběžně užívat tinkturu kostivalu i vnitřně v potenci D 1 a D 2.

TARAXACUM

Taraxacum officinale, smetanka lékařská (pampeliška).

Celá čerstvá rostlina na začátku květu.

Četné triterpeny a flavony, cholin, třísloviny, minerály s vysokým obsahem draslíku, inosit, inulín, kyselina nikotinová, steroly a hořčičina taraxacin.

§ 1. Prvotní tinktura AG 1/2, roztok od D 1. Obv. Dil D 1, D 2, D 4. Působí speciálně na játra, žlučník, ledviny a zažívací trakt. Poruchy funkce žlučníku, zvláště záněty žlučníku, skryté choroby jater, často připomínající žloutenku, záněty jater, záněty žlučočecích sliznic. O. L. Nervozita, nepokoj, depresivní nálady, duševní a tělesná slabost, často se měnící nálady, jazyk se šedým povlakem, nechut k jídlu, citlivost jater na přítlak, odpor proti tukům, nadýmání, později i průjem, revmatické bolesti na mnoha místech.

THIASPI BURSA PASTORIS

Capsella bursa pastoris, kokoška pastuší tobolek.

Čerstvá kvetoucí rostlina.

Alylsenový olej (glykosid), cholin, tyramin, alkaloid bursin, saponiny, éterický olej, třísloviny, histamin a flavonoidy.

§ 1. Prvotní tinktura AG 1/2, roztok od D 1. Obv. Dil D 2. Především se užívá čerstvá.

Především na nejrůznější krvácení, prodloužené menstruace, krvácení z dělohy mimo menstruaci, krvácení po porodu, krvácení z nosu, krvácející hemoroidy, krvácení z močových cest.

O. L. Bylina nebyla ještě zkoušena podle pravidel homeopatie.

THUJA OCCIDENTALIS

Thuja occidentalis, zerav západní.

Čerstvé, před květem sbírané větvičky s listím.

Éterický olej, quercitrin, piniciprin, tříslovina, tuky, vosky, barviva a vitamín C.
 § 3. Prvotní tinktura AG 1/3, roztok od D 1. Obv. D 2, D 3, D 4, D 6, D 12 ale i D 0.

Rozsah možného použití je mimořádně velký. Alespoň ty hlavní indikace: chronické potíže po infekčních chorobách, nemoci způsobené přesně vymezeným ložiskem, sklon k revmatismu, dně, zánětům lymfatického systému, nemoci z vlhkého prostředí, narušení růstu nehtů, padání vlasů, bradavice, polypy, benigní tumory epitelu, šupinatost, chronické záněty konečníku, zácpy atd.

O.L. Tvorba bradavic na pokožce a polyptů na sliznicích, zmnožování žláзовých tkání a ucpávání vývodů žláz (např. podjazykové žlázy), tvorba hnísavých ložisek a strupů, noční kašel s hojným vykašláváním, atd. Užívá se jako podpůrná léčba při karcinomech pro schopnost zvyšovat tvorbu tkáně. Proto je zerav považován za nezbytný při jakékoli nemoci projevující se na pokožce.

URTICA

Urtica urens (dioica), kopriva dvoudomá (žahavka).

Čerstvá kvetoucí rostlina s kořeny.

Histamin, acetylcholin, chlorofyl, kyselina křemičitá, carotinoid, kyselina mravenčí a octová, vosk.

§ 1. Prvotní tinktura AG 1/2, roztok od D 1. Obv. Dil D 2, D 3, D 4. Všechny kopřivkovité vyrážky, sklon ke dně, na existující dnu, svalový revmatismus, podporuje tvorbu mléka, otoky hlavy, krku a prsou způsobené lymfoproliferací (pronikání vody do tkáně).

O.L. Obraz léku dosud nebyl sestaven, zkoušky ještě nebyly provedeny. Užívá se na základě empirie.

VALERIANA

Valeriana officinalis, kozlík lékařský (baldrián).

Usušené kořeny, nejlépe kopané v říjnu.

Isovalerianový kyselý ester, valepotriát, alkaloidy valerin, chamin, actinidin a valerianin, dále cholin, různé kyseliny, baldrianal, azulen a řadu silic.

§ 4. Prvotní tinktura D 1 AG 1/10, roztok od D 2. Obv. Dil D 2.

Neurastenie a hysterie, nespavost, bolest hlavy, sklon ke křečím a bezvědomí, spinální iritace (dráždění páteře), podráždění nervových center, náhle vznikající bolesti nervů, „houser“, slabost v nohou, nervové poruchy srdce, žaludeční křeče, klimakterické potíže.

O.L. Pocit sešněrovaného krku, pocit horka a škrábání v krku, nepokoj, nespavost, podrážděnost, bolesti hlavy se závratěmi, malátnost, „slabá kolena“, šhubání končetin, sexuální podráždění, pálení žáhy atd.

VERBASCUM

Verbascum desiflorum, syn. Verbascum thapsiforme, divizna velkokvětá, divizna sápoovitá.

Čerstvá rostlina na začátku květu od 9. do 11. hodiny.

Kyselý saponin, sapogenin, hořčina, flavon glykosid, slizy a tuk.

§ 1. Prvotní tinktura AG 1/2, roztok od D 1. Obv. Dil D 1, D 2.

Neuralgie trigeminu (trojklanného nervu), nervové bolesti stejného druhu, chraplavost, záněty horních cest dýchacích.

O.L. Silné nervové bolesti v oblasti spánků a čela, vycházející z celistvých kloubů, bolestivě pohyblivé čelistní klouby, bodavé bolesti v obličejí vycházející ze zvukovodu nebo tam směřující, revmatické bolesti ve všech končetinách, provázené pocitem ochrnutí, bolesti v kyčelních kloubech, močopudnost při podrážděném močovém měchýři.

VIBURNUM OPULUS

Viburnum opulus, kalina obecná.

Bere se čerstvá kůra keře.

Triterpeny, steroly, třísloviny, pryskyřice, kyselina isovalerianová, hořčina viburnin, směs katechinů.

§ 3. Prvotní tinktura AG 1/3, roztok od D 1. Obv. Dil D 3.

Převážně ženské potíže: bolestivá menstruace, mnohdy s vylučováním sliznic dělohy, křeče dělohy a hrozící samovolné potraty.

O.L. Bolestivá menstruace, křeče a bolesti hlavy při menstruaci, potíže se žaludkem spojené s nevolností, bolesti zad, které přecházejí do páneve, bolesti v oblasti vaječníků, velký nepokoj, neschopnost sedět v klidu, včasné a silné menstruace. Pohyb a pobyt venku potíže markantně zlepšují.

VIOLA TRICOLOR

Viola tricolor, violka trojbarevná (maceška polní).

Čerstvá kvetoucí rostlina.

Flavony rutin, violantin, kumarin, scopoletin, scoparin, violutosid, violanin, violaquercitrin, saponiny, silice, alkaloid violin, anthokyanový glykosid, třísloviny.

§ 2. Prvotní tinktura AG 1/2, roztok od D 1. Obv. Dil D 3, D 0. Záněty pokožky a lymfatické tkáně, mléčný ekzém, hnisavý lišej, tuberkulózní vyrážky na pokožce, svědivost pochvy, záněty varlat a předkožky, záněty močového měchýře.

O.L. Záněty v zaživacím traktu, smutné a truchlivé nálady, páchnoucí moč, přehnané močení, zánět varlat a předkožky, zánět močových cest, chronické záněty pokožky v obličejí a na uších, vyrážky z tepla na celém těle, tvorba strupů.

VISCUM ALBUM

Viscum album, jmelí bílé.

Čerstvé, na podzim sbírané rostliny bez dřevnatých částí.

Četné pepsidy zvané viscotoxiny, cholin, acetylcholin, histamin, tri-terpeny, flavonoidy, různé alkoholy, cukr, mastný olej, sliz, kyselinu kávovou a sinapinovou, gama aminokyselinu máselnou.

§ 2. Prvotní tinktura AG 1/2, roztok od D 1. Obv. Dil D 2, ale ampulky D 4, D 6, D 8, D 10, D 12, D 15.

Vysoký tlak neznámého původu, vysoký krevní tlak z důvodu arteriosklerózy, nárazové potíže s dýcháním (astma bronchiale), prodloužené menstruační bolesti svalů, chorea minor (posuncina, záškuby), nemoci kloubů a zhoubné tumory. Vliv na zhoubné tumory není poznatkem homeopatie a není také homeopatickým přípravkům přičítán.

O.L. Nával krve do hlavy, závratě, potáčení se, sklon k pádům dozadu (na záda), vnitřní nepokoj, špatný spánek s nepokojným sněšením, návaly křečí podobných epileptickým, hysterie, deprese, bušení srdce, nepravdivý tep, křeče hlasivek, nevolnost, mravenčení, svědění pokožky atd.

20. DALŠÍ LÉČIVÉ PROSTŘEDKY

Kromě těchto, dalo by se říci typických nebo klasických homeopatických prostředků, je možno vyrobit řadu prostředků dalších, a to jednak z bylin, které rostou u nás doma, a jednak také velice jednoduchou cestou. Mnohé z nich jsou zahrnuty do velkého seznamu homeopatických léčiv, ale některé tam nejsou.

Tak jako v každé lidské činnosti, tak i v homeopatii probíhá stále jakýsi vývoj. Bohužel, ne vždy má tento vývoj charakter progresivní, z hlediska jeho původního určení, totiž jako pomoc trpícím lidem. Homeopaté se zabývají čistě aplikací homeopatických prostředků, takže celý vývoj přešel do rukou výrobců. A u těch samozřejmě převažuje zájem komerční a původní záměr, totiž pomoc člověku, zůstává více stranou.

Takže zatímco u potřebných by byl zájem o jednoduché, ale také levné léčivé prostředky, stávající vývojové pracovníci výrobců mají spíše zájem o zmonopolizování výroby, o zvýšení zisků, o ztížení výroby pokud možno natolik, aby kromě nich nikdo tyto prostředky vyrobit neuměl. A k tomu přistupuje široká kampaň propagandní, reklamy a zdůvodňování, kterých se, bohužel, často zúčastňují i lékaři. Ať už je jejich motivace jakákoli, není to v souladu s potřebou lidí, zejména v současné situaci u nás.

Já sám mám ve vlastní praxi ověřeno, že v podstatě skutečně neexistuje bylina nebo prostředek, který by se nedal pro léčbu něčeho využít. Samozřejmě, nelze to brát doslova, ale je skutečně řada prostředků naší proveniencí, které jsou mnohem účinnější než proklamované prostředky exotické.

Na dalších řádcích je stručně vyjmenováno několik takových bylin nebo prostředků jen s nejnútnejšími údaji, které ovšem pro jejich praktické využití docela postačí. I tady platí nepsané pravidlo, že je užitečné učit se ze všech dostupných pramenů, ale vždy nakonec použít vlastní hlavu.

Výroba těchto prostředků nemusí být klasicky homeopatická, zejména pak proto, že se vyrábějí z čerstvých rostlin. Mimoto budou určeny pro „domácí“ potřebu a nebude se s nimi ani obchodovat a ani provozovat léčitelství – alespoň doufám!

V domácích podmínkách se dá použít zjednodušený postup, spočívající v prosté maceraci. Ředění se pak dá provádět normálně podle

popsaných zásad. Ale právě proto, že postup může být zjednodušen, musí se přesně dodržovat tyto zásady:

- určená bylina nebo její části se musí sbírat ve stanovených termínech, a to jak co do ročního období, tak i co do denní hodiny; podle možnosti bude u každé byliny uvedena,
- byliny se musí sbírat ve správné podobě, např. před květem, v květu,
- při sběru a zpracovávání byliny používat co nejméně kovové nářadí (nůžky, nože apod.) a když, pak pouze nerez,
- byliny po utržení zpracovat co nejrychleji (rozmělnit, pomlít apod.) a na co nejmenší částičky,
- rozmělněnou bylinu dát co nejrychleji do láhve, pokud možno z tmavého skla; láhev naplnit zhruba do 2/3 výšky,
- co nejrychleji nasypanou směs zalít lihem 60 až 90 % doplna; bude vždy uvedeno,
- odstavit na teplém, tmavém místě, denně protřepávat, nechat 14 dní; odchylky budou uvedeny.

Pak zfiltrujeme přes papírový filtr a dostaneme ředění – potenci D 0. Považujeme to za základní tinkturu, ze které pak ředěním můžeme vyrobit další potence. Ředí se vždy poměrem 1 : 10, tedy 1 díl základní látka + 9 dílů lhu 20 až 50 % – bude vždy uvedeno.

Masu, zbylou po přefiltrování, znovu zalijeme lihem 60 až 70 % (stejným jako při prvotním macerování) a ponecháme opět 14 dní stát na teplém a tmavém místě. Po 14 dnech zfiltrujeme a získáme potenci D 1. Dále opět ředíme poměrem 1 : 10. Zbylou masu pak zalijeme destilovanou vodou a opět necháme stát na tmavém a teplém místě, ale pouze 10 dní. Po těchto 10 dnech směs přefiltrujeme a vysujeme. Dostaneme potenci D 2. Tento postup sice neodpovídá klasickým zákonům homeopatie, ale na druhé straně mohu ubezpečit, že takto získané prostředky fungují docela spolehlivě. A co není k opomínutí – jejich cena není s jakýmkoli lékem, většinou méně účinným, vůbec srovnatelná, což v dnešní situaci není zanedbatelné.

Následující informace budou velice stručné, s uvedením pouze těch nejn nutnějších skutečností. V dnešní době je dostatek kvalitní literatury, ve které je možné se o bylinách dozvědět vše potřebné. Protože – jak jsem již uvedl – nejsou některé z těchto prostředků uvedeny v seznamu homeopatických léčiv, budu postupovat v jejich popisu v abecedním pořádku českých názvů základních bylin.

Benedykt čubet, Cnicus benedictus.

Sbírají se čerstvé listy z kvetoucí rostliny, nejlépe v červenci kolem 11. hodiny. Líh 80 %, ředění lihem 45 %. Obyčejně D 2. Špatné trávení, nadýmání, onemocnění jater a žlučníku.

Bélotrn kulatohlavý, Echinops sphaerocephalus.

Užívá se zralé semeno, mleté se naplní do 1/5 výšky láhve a zalije se lihem 70 %. V dalším se postupuje jak popsáno. Ředí se lihem 30 %.

Užívá se pouze v ředění D 1.

Působí na parasympatické nervstvo. Ubývá paměti, slábnutí činnosti některých mozkových center, vysoký krevní tlak.

Brčál barvinek, Vinca minor.

Bere se čerstvá kvetoucí nať, nejlépe v březnu kolem 14. hodiny. Líh 60 %, ředí se lihem 30 %. Obyčejně D 4 až D 6.

Příjmy, krvácení všeho druhu, posilující antidiabetikum, záněty sliznic, katary, vysoký krevní tlak, krevní choroby.

Buřina srdečník, Leonurus cardiaca.

Bere se čerstvá nať v květu, nejlépe v červenci kolem poledne. Líh 60 %, ředí se lihem 30 %. Obyčejně D 0 a D 2.

Bušení srdce, neklid, úzkost, zbytnění prostaty, klimakterické potíže, kolísavý krevní tlak, zadržování tekutin v těle.

Dobromysl obecná, Origanum vulgare.

Sbírá se čerstvá kvetoucí nať, nejlépe červen až červenec, kolem poledne. Líh 90 %, ředí se lihem 45 %. Obyčejně D 1 až D 3.

Úporný kašel, proti zánětům, při nechutenství, ke kloktání, obklady při povrchových zánětech, k inhalaci.

Grindelie mohutná, Grindelia robusta.

Užívá se suchá kůra kořene anebo nať kvetoucí rostliny, lepší je užití natě, ale pouze konce 20 cm dlouhé. Líh 80 %, ředí se lihem 30 %. Obyčejně se užívá tinktura D 3 a D 4.

Antiastringentikum, proti zánětům sliznic dýchacích cest, genitálií a močových cest, proti záchvatům kašle.

Hořec žlutý, Gentiana lutea.

Bere se usušený kořen. Pomletý se naplní do 1/5 láhve a zalije se lihem 70 %. Dále se postupuje normálně. Ředí se lihem 40 %. Obyčejně se užívá ředění D 3 a D 4.

Především při všech oslabeních, pro tvorbu mléka, při pálení

žáhy, při žaludečních potížích, při nadýmání a při rekonvalescenci.

Jalovec obecný, *Juniperus communis*.

Berou se čerstvé, ale dozrálé plody, nejlépe září až říjen, kolem 11. hodiny. Před naložením se doporučuje plody podrtit. Láh 60 %, ředí se lihem 30 %. Obyčejně D 4, D 5 a D 6. Užití tinktury je bezpečnější než u přímého užívání plodů.

Choroby močových cest, zadržování „vody“ v těle, revmatismus, proti nadýmání a při nemocech látkové výměny.

Jantar, přírodní, neopracovaný nerost.

Jantar se rozdrtí co nejvíce a 50 gramů se dá do 0,7 litru líhu 95 %. Po 10 dnech se odebere jen množství potřebné k užití nebo k ředění, ředí se lihem 25 %. Nejčastěji se užívá D 4.

Jako prevence proti nachlazení, při srdečních nerovnoměrnostech, pro celkové posílení a na bolestivé klouby (jako mazání).

Jaterník trojlaločný, *Hepatica triloba* (podléška).

Bere se čerstvý list, ev. i s květem. Užívá se lřh 70 %, ředí se lihem 40 %. Obyčejně se bere D 2 a D 3.

Onemocnění dýchacích cest, nemoci jater, bronchitida, zahlenění.

Jehlice trnitá, *Ononis spinosa*.

Čerstvá kvetoucí nať, nejlépe hned v červnu, kolem 9. hodiny. Láh 70 %, ředí se lihem 35 %. Obyčejně se bere D 3.

Veškeré ledvinové potíže, diuretikum, lumbago, mezižeberní nervy, bolesti kloubů, písek v ledvinách, nemoci močového měchýře.

(Jeřáb ptací, Sorbus aucuparia.

Čerstvé květy sbírané ihned po rozkvetu (duben – květen). Láh 80 %, ředí se lihem 40 %. Obyčejně jen D 2. Záněty horních cest dýchacích, ale hlavně při ženských potížích, ob-
sahuje látku podobnou ženskému hormonu.

Jířinka proměnlivá, *Dahlia variabilis*.

Sbírají se okvětní lístky v srpnu až září, ne za slunečního světla! Nejlépe kolem 10. hodiny. Láh 70 %, ředí se lihem 40 %. Užívají se potence od D 0 až do D 12.

Především všechny potíže látkové výměny, spojené s dysfunkcí jater, ledvin, sleziny. Vliv na lymfatický systém (zadržování vody) a na nádorová onemocnění.

Komonice lékařská, *Mellilotus officinalis*.

Čerstvé listy s květem, nejlépe v červnu kolem poledne. Láh 70 %, ředí se lihem 25 %. Obyčejně pouze D 0.

Důležitá droga! Zvyšuje kapilární odolnost, zmenšuje srážlivost krve, zlepšuje mozkové prokrvení a veškerý cévní oběh. Vhodná pro léčbu křečových žil, hemoroidů, bérčovách vředů apod.

Konopice bleďožlutá, *Galeopsis ochroleuka*.

Čerstvá kvetoucí nať, nejlépe hned v červnu, ráno kolem 8. hodiny. Láh 60 %, ředí se lihem 35 %. Obyčejně jen D 3.

Nejcennější je zde působení na většinu problémů sleziny! Jinak působí na plíce a při zánětech dýchacích cest.

Kontryhel obecný, *Alchemilla vulgaris*.

Čerstvá kvetoucí nať, nejlépe až v září, kolem 9. hodiny. Láh 80 %, ředí se lihem 45 %. Obyčejně D 3 a D 4.

Především ženské choroby, krvácení z ústní dutiny, z dásní, kl-makterické potíže. Příznivě ovlivňuje trávení.

Kopretina římbaba, *Chrysanthemum parthenium*.

Čerstvá nať s květem, ale pouze z divoce rostoucí! Nejlépe v červenci, kolem 14. hodiny. Láh 80 %, ředí se lihem 35 %. Obyčejně D 5, nikdy se nesmí používat ředění nižší než D 3!

Veškeré zánětlivé procesy, zejména pak záněty tenkého a tlustého střeva. Maximální dávka 3 x 6 kapek D 5. Vně rovněž jen D 5.

Krušina olšová, *Frangula alnus*.

Bere se čerstvá kura větviček v březnu po 12. hodině. Láh 60 %, ředí se lihem 25 %. Obyčejně D 0 a D 2.

Jako projímadlo, při slabé peristaltice tlustého střeva; hemoroidy, látková výměna, obesita, při zácpách chronických.

Kuklák městský, *Geum urbanum*.

Celá čerstvá kvetoucí rostlina, může být i kořen, nejlépe v červnu, kolem 14. hodiny. Láh 90 %, ale ředí se destilovanou vodou! Obyčejně D 0 (nejčastěji) a D 1.

Zastavuje veškerá krvácení, kašláni krve, krvácení z dásní, při nechutenství, proti průjmům, při nadýmání a při zánětech sliznic.

Poznámka: Kořen kuklíku naložený v alkoholu 40 %, samozřejmě čistém, vytvoří speciální lihovinu po všech stránkách zajímavou. Dá se nakládat i do kvalitního bílého vína.

Lékořice lysá, (sladké dřevo), *Glycyrrhiza glabra*.

Kořen kopytný těsně před rozkvetem rostliny. Kořen se loupe. Tedy v květnu až červnu, nejlépe po 14. hodině. Lih 90 %. Do láhve dát do 1/5 pomletý kořen, pokud možno na prášek, a zalít doplna. Ředí se lihem 50 %, jinak vše normálně. Obyčejně se bere D 3 a D 2. Účinkuje protizánětlivě, hlavně na dýchací cesty, kašel, chrapt a onemocnění ledvin. Důležitý je účinek u ženských nemocí, zejména mladých žen, obsahuje ženský hormon.

Lichořešnice větší, chybě „řeřicha“, *Tropaeolum majus*.

Čerstvé listy, ale lepší jsou semena, i sušená. Pomletá semena do 1/5 láhve a zalít doplna lihem 60 %, dále normálně. Ředí se lihem 30 %. Obyčejně D 4 a D 5, v každém ředění ničí všechny kmeny bakterií *Staphylococcus*!

Infekce močových cest, chronické záněty dýchacích cest a plic a zabraňuje padání vlhnutí.

Lnice květel, *Linaria vulgaris*.

Čerstvá kvetoucí nať, nejlépe hned v červnu kolem 9. hodiny. Lih 80 %, ředí se lihem 45 %. Obyčejně D 3 a D 2.

Vliv na funkci jater, sliziny, na močové cesty, změkčuje stolici, vliv na ledviny při zadržování vody v těle.

Lopuch větší, (lopuch plstnatý), *Arctium lappa*.

Čerstvý kořen, nejlépe v září po 14. hodině. Lih 85 %, ředí se lihem 50 %. Obyčejně ředění D 3 a D 4.

Podpurné při cukrovce, pro posílení po nemoci a na jaře, na kožní choroby, ekzémy a látkovou výměnu. Vně při špatně se hojících ranách, ekzémeh a hnisavých procesech; také proti pocení.

Lžičník lékařský, *Cochlearia officinalis*.

Čerstvá kvetoucí nať, nejlépe hned v květnu, kolem poledne. Lih 70 %, ředí se lihem 30 %. Obyčejně ředění D 3.

Celkové posiluje, při nedostatku vitamínu C, při parazitóze, posiluje játra a při všech chronických nemocech pokožky.

Máčka ladní, (máčka plocholista), *Eryngium campestre* (planum).

Čerstvá kvetoucí nať, nejlépe duben-květen, kolem 9. hodiny. Lih 70 %, ředí se lihem 40 %. Obyčejně ředění D 3 a D 4.

Diuretikum, proti ledvinovým kamenům, „čistí“ krev, kožní nemoci, proti křečím a zadržování vody, afrodisiakum.

Mařinka vonná, *Asperula odorata*, též *Galium odoratum*.

Čerstvá, celá nať před květem, nejlépe březen (únor) v poledne. Lih 80 %, ředí se lihem 50 %. Obyčejně ředění D 3.

Podporuje činnost jater, při žloutence, nervy, nespavost dětí, křeče od kašle, nervozita starších lidí, bušení srdce, podrážděnost, střevní bolesti a nadýmání.

Máta pepřná, *Mentha piperita*.

Čerstvý list, nebo mladé kvetoucí vršky (s listy), lih 55 %, ředí se lihem 30 %. Obyčejně ředění D 5, D 4 nebo D 3.

Při potížích zažívacího traktu, nadýmání, „nervóza žaludku“, koly, žlučové problémy (málo žluči), pro chuť k jídlu. Může se užívat i vně na koupele, obklady apod., při vyrážkách.

Mateřídouška obecná, *Thymus serpyllum*.

Čerstvá kvetoucí nať, nejlépe květen až červen, kolem 9. hodiny. Lih 60 %, ředí se lihem 20 %. Obyčejně ředění D 4 a D 3.

Především pro posílení nervů, dýchací cesty (katary), žaludeční a střevní potíže, proti kašli s uvolňováním hlenů.

Meduňka lékařská, *Melissa officinalis*.

Berou se čerstvé listy v květu, nejlépe v červenci kolem 13. hodiny. Lih 70 %, ředí se lihem 40 %. Obyčejně D 2 a D 1.

Hlavně při nadýmání (shnivka), lehké střevní a žaludeční katary, tvorba žluče, uklidňující účinek při bušení srdce, srdečních neurozách, nespavosti a potížích psychoneurotických.

Mochna stříbrná, *Potentilla argentea* (argentina).

Bere se suchá nať, do lihu 75 %, ředí se lihem 50 %. Macerace normální podle popisu. Může se ředit od D 0 až do D 13. Nejúčinnější ředění je D 7, pak D 3.

Velmi široká oblast použití: především na všechny potíže vnitřních orgánů, střevní problémy, infekce střev, nádorová onemocnění a prevence proti nim.

Narcis žlutý, (narcisek žlutý), *Narcissus pseudonarcissus*.

Čerstvé květy sbírané na začátku květu. Lih 90 %, ředí se lihem 45 %. Obyčejně pouze ředění D 5.

Hlavně proti astma bronchiale, proti chronické bronchitidě, nemocem z nachlazení, proti epilepsii, hysterii, tetanii, neuralgii a proti horečnatým onemocněním.

Netřesk střešní (zední), *Sempervivum tectorum*, „hromotřesk“. Podrobené listy se dají do 2/3 výšky láhve a zalijí se lihem 80 %, ředí se dále lihem 30 %. Jinak postup normální. Užívá se ředění D 3, D 4 a D 7.

Široká paleta užívání: osvěžující lék, nemoci z nachlazení, horčnaté stavy, metralgie (bolesti dělohy) atd., ale zevně při aftech, angině, dermatidách, hemoroidech, následky ozařování.

Oman pravý, *Inula helenium*.

Čerstvá podzemní část víceleté rostliny, nejlépe kopaná v prosinci po 13. hodině. Lih 60 %, ředí se lihem 30 %. Obyčejně se užívá ředění D 3 a D 2.

Proti všem problémům se sliznicemi, na odkáslávání, při zánětu průdušek, pro chuť k jídlu a pro výměnu látkovou.

Ořech vlašský, *Juglans regia*.

Čerstvé zelené plody a čerstvý list, obojí v poměru 1 : 1. Do poloviny láhve, zalit doplna lihem 90 %. Postup normální. Ředit lihem 50 %. Obyčejně ředění D 2, D 1 a D 0.

Především proti zánětu sliznic, proti krvácení, pomocné při cukrovce, působí také svíravě. Na koupele potivých nohou.

Ostropes trubil, *Onopordon acanthium*.

Čerstvé listy před květem, nejlépe v květnu kolem poledne. Lih 70 %, ředí se lihem 30 %. Obyčejně extrakt, D 1 a D 2.

Stimuluje žaludeční činnost, působí svíravě, močopudně, upravuje srdeční činnost, podpurné při cukrovce. Vně na zastaralé rány, odřeninny a otoky.

Pakmín větší, *Ammi majus*.

Zralé semeno, dobře usušené, se pomele a naloží do 1/4 výšky láhve a zalije se lihem 90 % doplna. Pak se postupuje normálně, ředí se lihem 50 %. Užívá se vnitřně D 0, vně k mazání D 3.

Především pro léčbu vitiliga (ztráty pigmentu – bílá místa na pokožce). Užívá se vnitřně i vně. Jinak při poruchách trávení a nadýmání.

Pámelník poříční, *Symphoricarpos rivularis* (albus).

Zralé plody (bílé, praskající kuličky), sbírané od září do listopadu, se pomalu usuší, podrtí, dají se do 1/3 láhve a zalijí lihem 75 %. Dále se ředí lihem 40 %. Obyčejně se berou potence od D 6 do D 4 v dávkách 3 x 6 až 7 kapek denně.

Vynikající lék na sliznice močového měchýře, proti tvorbě papilomů (klků na sliznici) a proti nádorům. Působí i při potíživých žaludečních, poruchách menstruace a téhotenském vrhnutí.

Pelyněk černobýl, *Artemisia vulgaris*.

Čerstvý kořen kopaný nejlépe na podzim v září. Lih 70 %, ředí se lihem 30 % Obyčejně se užívá potence D 4 a D 3.

Podpurné při cukrovce, při zaživacích potížích, problémech s trávením, při nechutenství a nedostatku žaludečních šťáv.

Plavuň vidlačka, (plavuň obecná), *Lycopodium clavatum*.

Čerstvá nať před květem, nejlépe v červnu před polednem. Lih 80 %, ředí se lihem 40 %. Obyčejně D 5, D 3 a D 4.

Na všechny problémy s látkovou výměnou (žaludek, střeva, játra, ledviny) a pak na poruchy pohlavní sféry, především u žen. Působí neobyčejně univerzálně a celkově posiluje.

Popenec břechtanovitý, „zádušník“, *Glechoma hederacea*.

Čerstvá kvetoucí nať, nejlépe v dubnu kolem 16. hodiny. Lih 60 %, ředí se lihem 40 %. Obyčejně se užívá pouze potence D 3.

Působí především na látkovou výměnu, na dolní cesty močové, plíce, astma bronchiale, hemoroidy, proti kašli. Užívá se i vně.

Pryšec mandloňovitý, *Euphorbia amygdaloides*.

Pryšec chvojka, také lékařský, *Euphorbia cyparissias*.

Kúra čerstvého kořene kopaného v srpnu kolem 8. hodiny, lépe čerstvá šťáva. Lih 60 %, ředí se lihem 40 %. Obyčejně se užívá potence D 6 jako nejmenší, pak D 10 a D 13.

Při cirrhóze jater, obezitě, uremii, jako silné projímadlo, ale hlavně při nádorových onemocněních i jako prevence proti nim.

Puklérka islandská, *Cetraria islandica*, islandský mech.

Používají se sušené stélky, nejlépe pomleté nadrobno. Lih 70 % a ředí se pak lihem 30 %. Obyčejně se bere potence D 3 a D 2.

Hlavně při astma bronchiale, plicní tuberkulóze, nemocích močového měchýře a ledvin (má antibiotické účinky), proti nechutenství a jako posilující prostředek po těžkých infekcích.

Puškvorec obecný, *Acorus calamus*.

Čerstvý oddenek, vybíraný nejlépe v říjnu a dopoledne. Nadrobno postrouhaný se dá 2/5 láhve a zaleje se lihem 90 % doplna. Dále se ředí lihem 30 %. Obyčejně se užívá od D 0 do D 4.

Při žaludečních a střevních potížích, nechutenství, zánětech žlučedních sliznic, nadýmání apod. Vně je velice účinný pro obkládání poškozených, nevyvinutých a bolestivých kloubů.

Pýr plazivý, Agropyrum repens.

Čerstvě sbíraný kořen, nejlépe v říjnu a večer kolem 18. hodiny. Lih 90 %, ředí se lihem 30 %. Obyčejně D 4 a D 5. Doporučuje se vyrobit masť s bílou vazelinou.

Hlavně při zánětech močových cest a močového měchýře, při revmatizmu, kožních vyrážkách, nemocech sliznic, podpurně při cukrovce a nemocech ledvin.

Rdesno blešník, vrba bílá, Polygonum lapathifolium.

Čerstvá kvetoucí nať, nejlépe trhaná v září dopoledne. Lih 70 % a další ředění lihem 40 %. Obyčejně D 1 až D 3.

Při všech ledvinových potížích (jako součást čajů), proti hemoroidům, při krvácení dělohy, proti vysokému krevnímu tlaku.

Rozrazil lékařský, Veronica officinalis.

Čerstvá kvetoucí nať trhaná nejlépe v srpnu kolem 14. hodiny. Lih 70 %, ředí se lihem 30 %. Obyčejně se bere D 4 a D 5.

Chronické záněty průdušek, kožní choroby, jaterní choroby, na záněty žaludku a tlustého střeva s průjmy.

Růže galská, (nízká růže francouzská), Rosa gallica.

Čerstvé okvětní lístky, trhané nejlépe v červenci kolem 9. hodiny. Lih 70 %, ředí se lihem 40 %. Obyčejně pouze ředění D 3.

Při digestivní atonii (nedostatečné, ochablé trávení), chudokrevnost, krevní onemocnění, chronická nachlazení a jejich následky a při potížích ze špatné látkové výměny.

Rybíz černý, (meruzalka černá), Ribes nigrum.

Čerstvý list v době květu rostliny, nejlépe duben až květen, kolem 10. hodiny. Lih 80 %, ředí se lihem 40 %. Obyčejně pouze D 3.

Kořen kopaný od srpna do května, usušený se pomele nadrobno, dá do 2/5 výšky láhve a zalije lihem 70 %, ředí se pak lihem 30 %. Užívá se u listu potence D 3 a u kořene D 5, D 3, D 2 a D 1.

Při anurii (zástava moče), jiných močových potížích, otocích revmatického původu, podagře (dna), avitaminoze, proti černému kašli, při chorobách z nachlazení atd.

Tinktura z kořene je vynikajícím prostředkem na regeneraci jater. Při dodržování postupu je výsledek velmi rychlý!

Smil písčivý, Helichrysum arenarium.

Čerstvá kvetoucí nať s květy, nejlépe v červenci po 13. hodině. Lih 90 %, ředí se lihem 45 %. Obyčejně se bere D 2, D 1 a D 0.

Především na žlučnickové potíže i kameny, při chronických zánětech dolních cest močových, potížích s močením, pro zmírnění křečí a jako pomoc látkové výměně.

Sporýš lékařský, Verbena officinalis.

Čerstvá kvetoucí nať, nejlépe na začátku květu v červenci, kolem 14. hodiny. Lih 80 %, ředí se lihem 30 %. Obyčejně se užívá potence D 5 a D 4; nedoporučuje se užívat nižší ředění.

Prostředek především posilující a dodávající hořčičinu. Dále působí účinně při chronických bronchitidách, při lehkých případech zánětu trojklaného nervu, při močových a žlučnickových kamelech.

Starček obecný, Senecio vulgaris.

Čerstvá nať v květu, nejlépe až v září, kolem poledne. Lih 70 %, ředí se lihem 30 %. Obyčejně se užívá pouze potence D 2.

Při nemocech jater, proti všem druhům krvácení, proti chrlení krve, při křečích hladkého svalstva.

Šalvěj lékařská, Salvia officinalis.

Čerstvý list trhaný těsně před květem, nejlépe v květnu v poledne za suchého počasí. Lih 95 %, ředí se lihem 50 %. Obyčejně se užívá potence D 3 a D 4.

Při trávicích potížích, potížích v klimakteriu, při nemocech jater a žlučnicku, potížích při zakončení puberty, pro zlepšení krevního oběhu. Užívá se i vně na kožní problémy.

Šťovík kyselý (obecný), Rumex acetosa.

Čerstvá nať s listy před květem v červenci mezi 8. a 9. hodinou. Lih 70 %, ředí se lihem 30 %. Obyčejně od D 0 až do D 12, ale nejčastěji se bere D 6 a D 4. Menší potence však raději nebrat!

Celkově osvěžuje organismus, slabě projímadlo, na různé kožní problémy. Zejména na afly, na nemoci žaludku, hemoroidy, meteorisumus (nadýmání), při sníženém vylučování moče, ale hlavně pak na potíže s prostatou!

Tykev turek, Cucurbita pepo.

Čerstvá semena, ihned podrcená se naloží do 2/5 výšky láhve a zalijí lihem 85 % doplna. Po 14 dnech se filtrují a dále ředí lihem 30 %.

Obyčejně se bere pouze potence D 6.

Pro podporu vylučování vody z těla, pro úpravu některých funkcí látkové výměny a hormonální sféry, především pro obsah organického zinku.

Vachta trojlistá, Menyanthes trifoliata.

Celé čerstvé kvetoucí rostliny, nejlépe hned v květnu odpoledne kolem 15. hodiny. Líh 70 %, ředí se lihem 40 %. Obyčejně se bere potence D 1 až D 4, u dětí pak i D 5.

Jako hořčina posiluje celý organismus, je nápomocná při tvorbě krve, při žaludečních a trávicích potížích, při nedostatku žlučedních šťáv, při nechutenství a k povzbuzení činnosti žlučníku. Vachta by měla být součástí kombinovaných tinktur pro posílení jater při vyčerpanosti organismu z jakéhokoli důvodu.

Vojtěška, (tolice vojtěška), Medicago sativa.

Čerstvé listy z kvetoucí rostliny, 3 dny po rozkvětu. Trhají se v poledne. Líh 60 %, ředí se lihem 30 %. Obyčejně se užívají potence D 4 a pak D 8.

Prostředek dodávající vitaminy, na žaludeční potíže, katary, nemoci z avitaminózy, utišující bolesti vnitřních orgánů, ale hlavně jako prostředek upravující špatnou sedimentaci!

Zemědým lékařský, Fumaria officinalis.

Celá čerstvá kvetoucí rostlina, nejlépe v červenci kolem 15. hodiny. Líh 80 %, ředí se lihem 45 %. Obyčejně se užívá ředění D 6 a D 4. Hlavně při jaterních a žlučnickových nemocech, při žaludeční dyspepsii, při zácpě a při zvýšeném zadržování vody v těle.

Zeměžluč menší, Centaurium minus.

Celá čerstvá kvetoucí nať hned po rozkvětu (konec června), před polednem. Líh 70 %, ředí se lihem 30 %. Obyčejně D 2 až D 4, u dětí většinou potence D 3.

Posilující prostředek, při nechutenství, při žaludečních slabostech, při špatném trávení a nedostatku žlučedních kyselin (kyseliny solné), při jaterních potížích se sníženým vylučováním žluče a jako pomocný prostředek při cukrovce.

21. VNĚJŠÍ APLIKACE HOMEOPATICKÝCH PROSTŘEDKŮ

V předcházejících kapitolách jsem se zmínil o tom, že vnější použití je ve většině případů vůbec nejlepší, zejména pak pro samopomoc. Proto velmi doporučuji zvážit u každého z uvedených prostředků, zda by nebylo užitečnější, praktičtější a především účinnější použít jej právě pro vnější aplikaci.

Stručně si zopakujeme výhody takové aplikace. Především to bývá řešením:

- v mnoha případech neúčinnějším,
- nejbezpečnějším, v podstatě jím nelze ani minimálně ublížit,
- velice jednoduše aplikovatelným,
- snad vůbec nejlevnějším.

I otázka místa aplikace je v podstatě velice jednoduchá. Zde platí totiž hlavní zásady, že se prostředek aplikuje buď:

- a) na oblast orgánu, který je příčinou vzniku potíže, pokud to pochopitelně umíme zjistit, nebo
- b) na reflexní plošku příslušného orgánu na chodidle nohy, nebo
- c) na místě, kde se bolest projevuje, a to v případech, kdy není možné původce - příčinu vzniku potíže najít ani na těle a ani na chodidle.

Ad a) Oblast orgánu znamená místo na povrchu těla, rozprostírající se nad daným orgánem. Pokud po aplikaci prostředku - namazání nedojde k okamžitě úlevě, pak nebylo místo - orgán správně určen a musíme volit jiný způsob aplikace.

Ad b) Reflexní ploška orgánu je velmi snadno zjistitelná, protože samotné chodidlo, jakožto obraz celého těla, je v porovnání s tělem malé a tudíž pravděpodobnost omylu z nesprávného určení místa je velice nízká. Navíc při vnější aplikaci tolik nevadí, když budeme ošetřovat poněkud větší plochu, než bylo zapotřebí. Pokud překryjeme správné místo, orgán určitě zareaguje.

Ad c) Tato aplikace je jakýmsi „východiskem z nouze“, ale není zase tak nouzovým řešením, jak by se snad zdálo. Nesplníme sice podmínku všech přírodních medicín, totiž řešit příčinu a ne následek, ale na druhé straně zjistíme většinou dva efekty:

- že totiž odstraníme nebo alespoň zmírníme bolest v daném místě (aplikace ufišuje, ale většinou neléčí),
- že po určité, velmi krátké době dojde k reakci v orgánu, nebo v místě, které je skutečnou příčinou potíže.

Takže nakonec je možno toto „nouzové řešení“ přijmout jako vhodné v tom, že nám pomůže najít především příčinu potíže. Je jisté, že to neplatí ve všech případech, jako konečně u všech jiných způsobů.

Samozřejmě v případech, kdy bolest a příčina bolesti mají stejné „místo určení“, je aplikace podle c) jediné správná. Proto také je velice výhodné, pokud má homeopat i další přirozené vlohy, využít jich pro jinou variantu řešení. Takový homeopat totiž umí hmatem najít místo příčiny nemoci na povrchu těla, nebo na něm toto místo určit i jiným způsobem.

Hmatem totiž může najít ono místo tím, že zjistí poněkud změněnou tkáň. Tkáň bývá buď zbytnělá, nebo méně pružná, nebo také teplotně rozdílná od ostatní tkáně. V takových případech je možno úspěšně účinek správného a správně aplikovaného prostředku okamžitě zjistit. Jestli předtím bylo ono zbytnělé tkáně apod. nahmatatelné a pak nikoli, je to důkaz účinnosti jedné prostředku a jedné volby místa aplikace. Samozřejmě kromě ostatních projevů správné léčby.

Tuto skutečnost je však třeba doplnit jakýmsi varováním, má-li totiž onen efekt být trvalým. Totiž takovým zásahem – aplikováním masti nad místem zjištěného ložiska dojde sice k „rozpuštění“ onoho ložiska, ale nedojde k jeho odstranění z těla. Uvolněné buňky ložiska (předpokládá se, že zničené – umrtvené) se rozptýlí do okolní tkáně a dále je věcí lymfatického a močového systému, jak se dostanou z těla ven. To nejde samozřejmě najednou a podle množství to může trvat několik týdnů. Proto se musí povrchová aplikace, popsaná výše, provádět tak dlouho, až je ložisko skutečně zlikvidováno. Normálně to trvá od 3 do 4 týdnů, ale také i dva měsíce, což je dáno jak velikostí ložiska, tak i věkem nemocného i jeho stavem.

Vlastní aplikaci masti se musí rovněž věnovat velká pozornost. Totiž: podle naší přijaté logiky většina lidí uvažuje, že „čím více, tím lépe“ při jakémkoli postupu, což je v daném případě doslova osudná chyba. Už samotný princip homeopatie přece jasně říká pravý opak!

Jenže respektovat tento homeopatický princip účinnosti prostředků je v praxi pro mnoho lidí takřka nepřekonatelné.

Tedy znovu zdůrazňuji, že tady platí heslo „čím méně, tím lépe“. Aby se určitá látka mohla aktivovat, musí mít určité parametry, tzn. velikost, konzistenci, teplotu atd. A je docela logické, že čím budou menší částičky dodávané látky, tím větší je pravděpodobnost, že se dostanou „na místo určení“. Problém je jistě velice široký, ale tolik musí stačit pro jakési vysvětlení. Mohu k tomu jediné dodat, že tento princip je vyzkoušen v mnoha tisících případech.

Tedy vlastní aplikace má být pouze jakýmsi náznakem mazání; musí se skutečně použít pouze „nádech“ prostředku. V praxi to znamená, že z jednoho gramu masti je možno uskutečnit asi jedno sto mazání! Čím více masti se ale použije, tím menší je účinek. A nyní k postupu:

- mast se do určeného místa silně vtírá, nejlépe ukazovákem nebo prstěnkem, po dobu asi deseti až patnácti sekund,
- nechá se asi jednu minutu působit mast v klidu,
- plochou částí dlaně („polštářky“ kolem základního kloubu palce a základních kloubů náprstních kůstek) se mast silně roztírá nebo lépe vtírá do pokožky, taktéž asi po dobu 10 až 20 sekund.

Pokud byly místo aplikace a prostředek voleny správně, dostaví se efekt ihned, pouze jeho míra je různá: od úlevy bolesti až po zmiňování zbytnělé tkáně. Průměrný počet aplikací je 2 až 3 denně, větší počet je zcela výjimečný a přichází v úvahu takřka vždy u nádorových onemocnění.

Je samozřejmě, že tato léčba je rovněž pouze součástí většího počtu – komplexu léčebných postupů a že se tedy kromě ní musí použít i další postupy, jak už o nich byla zmínka (dieta, akupunktura, reflexní terapie apod.). Teprve pak je možno očekávat maximální efekt.

22. NĚKTERÉ DALŠÍ ZVLÁŠTNOSTI

Pro úplnost je dobře si uvědomit, že v homeopatii – stejně jako v každé jiné léčbě – existuje celá řada různých menších i větších zvláštností, odchylek, doplňků apod. Naštěstí většina těchto zvláštností ani tak nevyplývá z výsledky léčby, jako spíše nedovoluje využít jejich maximální možnosti. Jinými slovy: i když nevyužijeme možnosti zvýšit účinek prostředku, bude prostředek účinkovat dostatečně. Většina těchto zvláštností donedávna nebyla známa, a proto také nebylo možno je využít. A i dnes je jejich objevení spíše věcí náhody, protože náš vztah k přírodě je zcela na vyměření a vědecký výzkum spíše věci komplikuje než naopak, protože pracovat na jednodušších věcech a postupech by bylo pro něj „urážkou“.

Jisté ne náhodou se v homeopatii velká většina bylinných prostředků zpracovává v čerstvém stavu. Dnes se ví, že jedině v čerstvém stavu má bylina nejen své účinné látky, ale také katalyzátory a jiné průvodní látky, které se sice nazývají balastem, ale bez kterých nelze skutečnou „sílu“ byliny vůbec využít. Také se ovšem ví, že normálním sušením bylin vzniká až 35 % jedovatých kyslíčků, které pochopitelně účinek drogy snižují.

Už dlouho je známo, že rostliny mají v různých ročních obdobích různou kvalitu, ale méně už se ví, že *tato kvalita se mění i v denních intervalech*, a to jak v čerstvém, tak i změněném stavu. Často rozhodující měrou se mění kvality byliny její úpravou – o tom už tady byla zmínka. Taktéž je známo, že i užívání každého prostředku má „svůj čas“, ve kterém účinek onoho prostředku dosahuje optima. Někteří výrobci dokonce označují své výrobky časem, ve kterém mají být užívány nebo pro který jsou určeny. Takže trochu přehráno to znamená, že „každý prostředek má svůj čas a každý čas svůj prostředek“.

Méně znám, nebo dokonce docela neznám je ale *změněný účinek bylinných prostředků při užívání v různých ročních obdobích a při různých kosmických projevech*. Já sám mám dlouholetým pozorováním zjištěno, že určité bylinné prostředky mají maximální účinek pouze v určitých ročních obdobích; jinak řečeno: v určitých obdobích je jejich účinek nepoměrně větší. Naproti tomu v jiných obdobích je jejich potřeba minimální.

Uvedu takový příklad: Zatímco v průběhu roku je počet nasazení určitého prostředku podle řešených případů v průměru kolem 15 %,

tedy u 15 % nemocných, v době maximálního účinku byliny to činí až 45 % nemocných.

A ještě poslední rady pro jakoukoli úspěšnou léčbu, ale hlavně pro úspěšnost léčby. Tato je totiž dána mírou, nakolik:

- dovede člověk hodnotit vlastní síly a rozumně je využívat,
- člověk dokáže využívat moudré rady jiných, ale řídí se přitom hlavou vlastní,
- je člověk trpělivý, aby stále stačil sbírat praktické zkušenosti a aby je moudře využíval, protože „praxe dělá a věda dokazuje, že to nejde; když praxe prokáže, že to jde, věda pracně hledá vysvětlení, proč to vlastně vůbec jde“,
- si uvědomuje, na co stačí jeho přirozené vlohy a zkušenosti a co je nad jeho síly,
- si člověk uvědomuje, že cílem jeho snažení nemá být skutečně nic jiného než člověk.

23. HLAVNÍ INDIKACE

Pro celkový přehled uvedu nyní nejběžnější indikace homeopatických léků na nejběžnější se vyskytující nemoci a potíže. Pochopitelně jde o poměrně stručný výběr obojího. Nejlépe obecně fungující prostředek – pokud takový ovšem existuje – je vždy *zvýrazněn kurzívou*. Pro přehled budou uvedeny i prostředky, které nejsou uvedeny v hlavní části této knihy. Registr obsahuje latinské názvosloví a odpovídající české výrazy.

Pro přehlednost a kvůli srozumitelnosti je tento registr řazen podle obvykle užívaných nebo zažitých názvů **českých**. V závorce pak jsou zpravidla uvedeny názvy *latinské*.

Alergie

Acidum formicicum, Apis, Galphimia, Urtica

Angina pectoris, srdeční nedostatečnost

Aconitum, *Ammi visnaga*, *Aurum*, Convalaria, *Crataegus*, Glonoinum, Ibris amara. Nux vomica, Phosphorus, Tabacum, Spigelia

Astma bronchiale, dušnost

Acidum formicicum, Ammi visnaga, Aralia racemosa, Arsenum jodatum, *Cuprum*, Kalium jodatum, *Lobelia*

Bolest mezižeberních nervů (*Intercostální neuralgie*)

Arnica, *Bryonia*, Mezereum, *Ranunculus Bulb*.

Bolesti hlavy (*Migréna*)

Acidum phosph., *Ammi visnaga*, Apis, Aurum, *Barium carb.*, *Barium jodat.*, *Belladonna*, *Bryonia*, *Calcium phosph.*, China, Chininum arsen., Cimicifuga, Cocculus, Coffea, *Gelsemium*, Ignatia, *Iris*, Magnesium chlor., Mercurius solub., Natrium chlorat., Nux vom., Pulsatilla, Silicea, Spigelia, Sulfur, Thuja

Bolesti trojklanného nervu (*Trigeminus neuralgie*)

Acidum formicicum, Aconitum, Belladonna, Cimicifuga, *Colocynthis*,

Gelsemium, Iris, Magnesium phosph., Mercurius Solub., Rhododendron, Spigelia, Stannum, *Verbascum*, Zincum val

Bolesti v kříži (*Lumbago*)

Acidum benzoicum, *Acidum formicicum*, Aconitum, *Bryonia*, *Dulcamara*, *Gnaphalium*, Ledum, Nux vomica, *Ranunculus bulb.*, *Rhus tox.*, Sepia, Sulfur, Tartarus emet.

Ekzém

Antimonium crudum, *Arsenicum album*, *Calcium carbonicum*, Cicutia, Cantharis, *Graphites*, Mercurius bijodatus, Petroleum, Sulfur

Cirhóza jater, tvrdnutí

Arsenicum alb., Carduus, Chelidonium, *Lycopodium*, Phosphor, *Quassia*, Mercurius solub.

Cukrovka – pomocná léčba (*Diabetes mellitus*)

Cuprum arsenicosum, Kreosotum, Secale, Sulfur, Syzygium jambolanum

Cysta na vaječníku (*Ovarialis cystis*)

Acidum formicicum, Apis, Aurum, Graphites, *Jodum*, Lachesis

Černý kašel (*Pertussis*)

Belladonna, Coccus cacti, Corralium, Cuprum (inj.), *Drosera*, *Ipecacuanha*, Kalium bichrom., *Mephitis*, Tartarus emet.

Deprese

Acidum phosphoricum, *Aurum*, *Hypericum*, Ignatia, Platinum, Sepia

Ekzém anální, kolem řitního otvoru

Graphites, *Petroleum*, Sulfur, Thuja

Ekzém mléčný

Acidum formicicum, Antimonium crudum, *Celcium carb.*, Graphites, *Mercurius bijodatus*, Natrium chlor., Silicea, Sulfur

Epilepsie, padoucnice

Acidum hydrocyanicum, Agaricus, *Cicuta*, *Cocculus*, *Cuprum* (inj.),
Kalium bromatum, Magnesium carbonicum

Hemoroidy

Aesculus, Aloe, *Belladonna*, *Capsicum*, *Carduus*, *Hammamelis*, *Nux vomica*, Sulfur, Symphytum

Hnisavé ložisko v podkoží, neohraničené - pomocná léčba
(*Phlegmone*)

Belladonna, Calcium sulf., *Crotalus*, *Echinacea*, Hepar sulf., *Lachesis* (inj.), *Myristica sebif.*, *Pyrogenium*, Sulfur, Apis

Hnisání

Calcium sulfur., *Echinacea*, Hepar sulf., Kalium bromatum, Arnica,
Mercurius bijodatus, Myristica, Pulsatilla, *Silicea*, Sulfur

Horečnaté stavy

Aconitum, *Baptisia*, *Belladonna*, Bryonia, China, Eupatorium, Ferrum phosph., Gelsemium, *Pyrogenium*, Phosphorus

Hromadění hnisu, hlíza (*Absces*)

Echinacea, Hepar sulfucicum, Sulfur

Hysterie, silná popudlivost

Asa foet., *Cimicifuga*, *Cocculus*, *Crocus*, Hyoscyamus, Hypericum,
Ignatia, *Mephitis*, *Platinum*, Pulsatilla, *Septia*, *Staphisagria*

Chřipka

Aconitum, *Belladonna*, Bryonia, Camphora, Eupatorium, Gelsemium, Phosphorus, Tartarum emet.

Chudokrevnost (*Anemie*)

Arsenicum album, Chininum arsenicos, *Ferrum arsenicosum*, Ferrum metallicum, Ferrum phosphoricum, Phosphorus

Impotence, pohlavní ochablost

Adium phosph., *Agnus castus*, *Damiana*, *Gingseng*, *Kalium jodat.*

Ischias

Acidum formicicum (inj.), *Acocitum*, *Ammonium carb.*, *Colocynthis*,
Bryonia, *Gnaphalium polyceph.*, *Nux vomica*, *Rhus tox.*, Sulfur

Kašel lechtavý, dráždivý

Aralia racemosa, Bryonia, *Conium*, *Hyoscyamus*, *Kalium bromatum*,
Rumex, Senega, *Spongia*, Sulfur, *Mandragora* e radice

Katar Eustachovy trubice

Natrium chlor., *Capsicum*, *Cinnabaris*, Kalium chlor., *Pulsatilla*,

Katar horních cest dýchacích

Barium chlor., Magnesium chlor., Marum verum, *Verbascum*

Kloubové distorze, vykloubeniny

Symphytum officinale - k vnějšímu použití

Kloubový revmatismus

Acidum benzoicum, *Acidum formicicum*, *Acidum salicyl.*, *Aconitum*,
Apis, *Belladonna*, Bryonia, *Colchicum*, *Dulcamara*, *Kalmia*, Ledum,
Mercurius solub., Rhododendron, *Rhus tox.*, *Spiraea*, Sulfur

Koliky

Atropinum, *Belladonna*, Bryonia, Carbo veget., *Colocynthis*

Kopřivka (*Urticaria*)

Acidum formicicum (inj.), Anacardium, Apis, *Belladonna*, Calcium carb.,
Rhus tox., Sulfur, *Urtica urens*

Kornatění tepen (*Arteriosclerosis*)

Arnica, Aurum, *Barium jodatatum*, *Conium*, *Crataegus*, Hypericum,
Kalium jodatatum, Barium carbonicum

- Kostní tuberkuloza** – doplňující léčba
Calcium fluor., *Calcium phosphor.*, Phosphorus, *Silicea*, Sulfur
- Kožní infekční nemoc**, puchýřky, stroupky (*Impetigo*)
Arsenicum album, *Calcium carb.*, Graphites, *Hepar sulf.*, Sulfur
- Kožní onemocnění**, vleké, puchýřovité (*Pemphigus*)
Anacardium, Apis, *Cantharis*, *Ranunculus bulb.*, *Rhus tox.*
- Kožní trhlínky** (*Rhagady*)
Acidum nitr., *Condurango*, *Graphites*, Sulfur
- Krevní tlak snížený** (*Hypotonia*)
China, Chininum arsen., *Convallaria*, *Crataegum*, *Kalium carbon.*
- Krevní tlak zvýšený** (*Hypertonia*)
Apocynum, *Aranea ixobola*, Arnica, Aurum chlor., Aurum jodat., *Barium jodat.*, *Crataegus*, *Rauwolfia serpentina*, Viscum album
- Krtičnatost, skrofulóza** (*Serofulosis*)
Abrotanum, *Arsenum jodat.*, *Calcium carb.*, *Calcium phosph.*, Carbo veget., Kalium jodat., *Lycopodium*, *Silicea*, Phosphorus, Sulfur
- Krvácení** (*Haemorrhagie*)
Phosphorus, *Thlaspi* (*Capsella*) bursa pastoris
- Krvácení z dělohy**, nadměrné krvácení při menstruaci (*Menorrhagie a Metrorrhagie*)
Aurum jodat., *Belladonna*, China, *Cimicifuga*, *Erigeron*, *Hammamelis*, *Hydrastis*, *Millefolium*, *Thlaspi bursa pastoris*, *Viburnum*
- Křeč vrátníku**, pyloru (*Pylorospasmus*)
Apomorphinum, *Belladonna*, *Chamomilla*, Cuprum acet., *Magnesium phosph.*, *Nux vomica*

- Křeče**
Agaricus, *Belladonna*, *Cicuta*, *Cocculus*, *Conium*, *Cuprum acet.*, *Kalium bromatum*, *Magnesium phosph.*, *Valeriana*, *Zincum val.*
- Křečovitě stahy svalstva pochvy** (*Vaginismus*)
Belladonna, *Cantharis*, *Hyoscyamus*, *Ignatia*, *Platinum*, *Sepia*
- Křečové žíly** (*Varices*)
Aesculus, *Aristolochia*, Arnica, *Calcium fluor.*, *Carba anim.*, *Carodus*, *Hammamelis*, *Millefolium*, *Lycopodium*, *Sepia*, *Sulfur*
- Kulhání přerušované** (*Claudicatio intermittens*)
Arnica, *Secale*, *Tabacum*, *Veratrum*
- Ledvinové kameny** (*Nephrolithiasis*)
Acidum benzoicum, Acidum formicicum, *Berberis*, *Cantharis*, *Conballaria*, *Lycopodium*, *Rubia tinctorum*, *Solidago*
- Lupenka** (*Psoriasis*)
Acidum formicicum (inj.), Acidum nitricum, *Arsenicum album*, *Berberis aquifol.*, *Graphites*, *Hydrocotyle*, Sulfur, *Thuja*
- Mazotok** (*Seborrhoea*)
Acidum formicicum, *Calcium carb.*, *Graphites*, *Kalium bromatum*, *Mercurius solub.*, *Selenium*, *Thuja*
- Mdloby**, zhroucení (*Kollaps*)
Acidum hydrocyanicum, *Arsenicum alb.*, *Camphora*, Carbo veget., *Laurocerasus*, *Tabacum*, *Veratrum alb.*
- Menstruace nepravidelná** (*Amenorrhoe*)
Aristolochia, *Cimicifuga*, *Graphites*, *Pulsatilla*
- Menstruace nepravidelná** (*Dysmenorrhoe*)
Aristolochia, *Belladonna*, *Cimicifuga*, *Colocynthis*, *Crocus*, *Cyclamen*, *Hydrastis*, *Magnesium phosphoricum*, *Potentilla anserina*, *Viburnum opulus*, *Pulsatilla*, *Sepia*

Močový měchýř, podráždění

Cantharis, *Mandragora* e radice, *Mercurius solubilis*

Nádor ze svalové tkáně, nezhoubný (*Myoma*)

Aurum chlor., *Calcium stibiatosulfuratum*, *Conium*, *Erigeron can.*, *Mammamelis*, *Hydrastis*, *Millefolium*, *Thlaspi bursa pastoris*

Nechutenství (*Anorexie*)

Abrotanum, *Calcium phosphoricum*, *Condurango*, *Colchicum*

Nemoc zadních kořenů a míšních provazců (*Tubes dosalis*)

Alumina, *Agaricus*, *Cocculus*, *Conium*, *Cuprum*, *Kalium jodat.*, *Mercurius dulcis*, *Nux vomica*, *Silicea*, *Sulfur*, *Thuja*, *Zincum val.*
Pouze pomocná léčba!

Nervová dráždivost, sklon ke křečím (*Spasmophilia*)

Belladonna, *Calcium carb.*, *Cuprum (Inj.)*, *Chamomilla*, *Ignatia*, *Nux vomica*, *Strychninum nitr.*, *Zincum met.*

Nespavost, rozrušení v noci

Avena sativa, *Chamomilla*, *Cocculus*, *Coffea*, *Hyoscyamus*, *Passiflora*, *Staphisagria*, *Valeriana*, *Zincum val.*

Neuralgie – bolest vycházející ze senzitivních nervů

Aconitum, *Arsenicum album*, *Belladonna*, *Chininum arsen.*, *Cimicifuga*, *Colocynthis*, *Gelsemium*, *Lachesis (inj.)*, *Magnesium phosphor.*, *Mercurius solub.*, *Nux vom.*, *Spigelia*, *Sulfur*, *Thuja*, *Verbas-cum*

Nosní chronické onemocnění sliznic, páchnoucí (*Ozaena*)

Acidum formicicum, *Acidum nitricum*, *Kalium bichrom.*, *Kalium jodat.*, *Mercurius solub.*, *Phosphor*, *Silicea*

Obrna lícního nervu (*Paresa facialis*)

Aconitum, *Hypericum*, *Zincum*

Omrzliny, vady způsobené chladem (*Perniosis*)

Abrotanum, *Agaricus*, *Carbo veget.*, *Petroleum*, *Pulsatilla*

Otřes mozku (*Commotio cerebri*)

Arnica, *Belladonna*, *Camphora*, *Hypericum*, *Opium*

Otylost, nahromadění tuku (*Adipositas*)

Calcium carbonicum, *Fucus vesiculosus*, *Graphites*

Pásový opar (*Herpes zoster*)

Anacardium, *Arsenicum alb.*, *Cantharis*, *Mezereum*, *Rhus tox.*

Píchnutí hmyzem s následky

Acidum formicicum, *Apis*, *Echinacea*, *Ledum*, *Lachesis*

Plicní absces – pomocná léčba

Arsenicum jodat., *Carbo animal.*, *Echinacea*, *Hepar sulf.*, *Kreosotum*, *Lachesis (inj.)*, *Phosphor*, *Silicea*, *Sulfur jodat.*, *Stannum jod.*

Plicní tuberkulóza – pomocná léčba

Acalypha, *Acidum formicicum*, *Arsenicum jodat.*, *Aurum jodat.*, *Calcium phosph.*, *Equisetum*, *Ferrum phosph.*, *Kalium jodat.*, *Kreosotum*, *Silicea*, *Stannum jodat.*, *Sulfur*, *Taenurium scorodonia*

Plynatost, nadýmání (*Meteorismus*)

Allium sativum, *Asa foetida*, *Carbo veget.*, *Colchicum*, *Graphites*, *Lycopodium*, *Mandragora e radice*, *Nux moschata*, *Opium*, *Sulfur*

Pocení, sklon k pocení (*Lymphatismus – exsudativní diastéze*)

Abrotanum, *Acidum formicicum*, *Barium carb.*, *Calcium carb.*, *Graphites*, *Mercurius bijodatus*, *Natrium muriaticum*, *Phosphorus*, *Silicea*, *Sulfur*, *Thuja*

Pocení nadměrné (*Hyperhidrosis*)

Acidum sulf., *Agaricus*, *Aristolochia*, *Belladonna*, *Bryonia*, *Chamomilla*, *Calcium carb.*, *Lycopodium*, *Sabia*, *Sulfur*, *Sambucus*

Pohmožděniný (Contuse)

Arnica, *Symphytum*, *Ruta*, *Hypericum*

Pomočování se (Enuresis)

Belladonna, *Causticum*, *Kalium phosphor.*, *Plantago*, *Pulsatilla*

Přechod u žen (Klimakterium)

Acidum sulf., *Aristolochia*, *Belladonna*, *Cimicifuga*, *Ignatia*, *Lachesis*, *Sanguinaria*, *Sepia*, *Sulfur*

Rakovina – pomocná léčba (Carcinom)

Argentum nitricum, *Arsenicum alb.*, *Carbo animalis*, *Cholesterin*, *Conium*, *Hydrastis*, *Kreosotum*, *Lachesis* (inj.), *Thuja*, *Viscum*

Rány – prostředky k většímu i vnitřnímu použití

Aristolochia, *Arnica*, *Calendula*, *Echinacea*, *Euphrasia*, *Hammamelis*, *Hypericum*, *Symphytum*

Rozrušení, rozčilování, časté

Avena sativa, *Chamomilla*, *Coffea*, *Cypripedium pubescens*, *Man-dragora*, *Stramonium*, *Passiflora*, *Zincum val.*

Růže (Erysipel)

Apis, *Belladonna*, *Cantharis*, *Echinacea*, *Lachesis* (inj.)

Rýma (Rhinitis)

Ammonium, *Arsenicum alb.*, *Belladonna*, *Camphora*, *Cyclamen*, *Galphimia*, *Hydrastis*, *Kalium jodat.*, *Marum verum*, *Pulsatilla*

Selhání ledvin, moč v krvi – pomocná léčba (Uraemia)

Aethusa, *Apocynum*, *Arsenicum alb.*, *Cuprum arsenicos.*, *Hyoscyamus*, *Kalium nitr.*, *Lachesis* (inj.), *Phosphor*, *Plumbum acet.*, *Scilla*

Skleroza ledviny (Nephrosclerosis)

Acidum formicium, *Arsenicum alb.*, *Aurum chlorat.*, *Calcium arsen.*, *Phosporus*, *Plumbum acet.*, *Solidago*

Slezina, otok (Splenoedem)

Carduus, *Ceanothus*, *China*

Sněž, nekróza (Gangraena)

Carbo veget., *Cuprum arsen.*, *Echinacea*, *Kreosotum*, *Lachesis* (inj.)

Snížená kyselost (Hypoacidita)

Belladonna, *Capsicum*, *Iris*, *Natrium chlor.*, *Natrium phosphor.*

Srdeční nervozita

Coffea, *Convallaria*, *Lycopus*, *Valeriana*

Srdeční rozšíření a nedostatečnost

Adonis vernalis, *Arnica*, *Apocynum*, *Cactus*, *Convallaria*, *Crataegus*, *Digitalis*, *Oleander*, *Strophanthus*

Stáčení hlavy na jednu stranu (Torticollis)

Arnica, *Belladonna*, *Bryonia*, *Colchicum*, *Dulcamara*, *Nux vomica*, *Rhus tox.*, viz také **Svalový revmatismus**

Struma, nádor na štítné žláze, vole

Calcium fluorat., *Calcium jodat.*, *Fucus vesiculosus*, *Hepar sulf.*, *Jodum*, *Kalium jodat.*, *Spongia*, *Thyreoidinum*

Střevní kolika

Belladonna, *Chamomilla*, *Colocynthis*, *Magnesium phosph.*

Svalový revmatismus

Acidum formicium (inj.), *Aconitum*, *Arnica*, *Bryonia*, *Dulcamara*, *Formica rufa*, *Rhododendron*, *Rhus tox.*, *Sarsaparilla*, *Sulfur*

Svědění konečníku a pochvy (Pruritus ani et vulvae)

Acidum formicium, *Acium nitricum*, *Aethiops antim.*, *Arsenicum alb.*, *Caladium*, *Capsicum*, *Collinsonia*, *Graphites*, *Nux vomica*, *Pulsatilla*, *Sepia*, *Sulfur*, *Phosphorus*

Svědění pokožky, sešlost pokožky (*Pruritus cutaneae et senilis*)
Acidum formicicum (inj.), *Acidum sulf.*, *Agaricus*, *Antimonium crudum*, *Arsenicum album*, *Croton*, *Dolichos*, *Flor de Fiedra*, *Sulfur*, *Staphisagria*, *Thuja*, *Urtica*

Šedý oční zákal (*Cararacta*)

Aurum, *Atropinum sulf.*, *Belladonna*, *Gelsemium*, *Phosphorus*, *Secale*

Škytání (*Singultus*)

Belladonna, *Cuprum acet.*, *Hyoscyamus*, *Magnesium phosph.*, *Nux vomica*

Uši, hučení v uších

Chininum sulf., *Kalium iodat.*, *Mercurius solub.*, *Nux vomica*, *Phosphorus*, *Secale*

Vegetativní dystonie, ochablost

Aconitum, *Avena sativa*, *Belladonna*, *Calcium carb.*, *Calcium phosphor.*, *Cininum arsen.*, *Crataegus*, *Kalium phosph.*, *Lachesis* (inj.), *Lycopus virg.*, *Mandragora e radice*, *Phosphor*, *Veratrum*

Vodnatelnost, voda v břišní dutině (*Ascites*)

Abrotanum, *Apis*, *Apocynum*, *Scilla*, *Digitalis*

Vřed bérceový (*Ulcus cruris*)

Aesculus, *Arnica*, *Arsenicum alb.*, *Calcium fluor.*, *Carbo veget.*, *Carduus*, *Echinacea*, *Hammamelis*, *Hepar sulf.*, *Lachesis* (inj.), *Lycopodium*, *Sepia*, *Sulfur iodat.*, *Symphytum*

Vřed dvanácterníku (*Ulcus duodeni*)

Acidum formicicum, *Anacardium*, *Argentum nitr.*, *Belladonna*, *Bismutum subnitr.*, *Capsicum*, *Kalium bichrom.*, *Mandragora e radice*

Vřed žaludeční (*Ulcus ventriculi*)

Acidum formicicum (inj.), *Argentum nitr.*, *Arsenicum alb.*, *Bella-*

dona, *Bismutum subnitr.*, *Capsicum*, *Condurango*, *Graphites*, *Ignatia*, *Nux vomica*, *Phosphorus*, *Pulsatilla*, *Robinia*

Vyčerpanost

Acidum phosph., *Arsenicum alb.*, *China*, *Chininum arsen.*, *Cyripedium pubescens*, *Phosphorus*

Vypadávání vlasů (*Alopecie*)

Thallium sulfuricum, *Thallium aceticum*

Výhřez dělohy (*Prolapsus uteri*)

Calcium fluorat., *Hydrastis*, *Lilium tigr.*, *Sepia*

Výhřez konečníku (*Prolapsus ani et recti*)

Aloe, *Belladonna*, *Calcium fluorat.*, *Capsicum*, *Graphites*, *Lycopodium*, *Nux vomica*, *Podophyllum*, *Silicea*, *Sulfur* – viz též **Hemoidy**

Výtok bílý (*Fluor albus*)

Acidum formicicum, *Calcium carbon.*, *Cimicifuga*, *Cuprum* (inj.), *Kydrastis*, *kreosotum*, *Sepia*, *Sulfur*, *Thuja*, *Pulsatilla*

Zácpa s původem ve střevě (*Obstipace*)

Alumina, *Bryonia*, *Carduus*, *Collinsonia*, *Graphites*, *Lycopodium*, *Magnesium chlor.*, *Natrium chlor.*, *Nux vomica*, *Silicea*, *Sulfur*

Zánět dásní (*Gingivitis*)

Arnica, *Arsenicum alb.*, *Echinacea*, *Hepar sulf.*, *Marum verum*

Zánět dásní a zubních lůžek (*Paradentosis*)

Hepar sulfur., *Mercurius solub.*, *Symphytum*, *Semperivium*, *Geum urb.*

Zánět děložní sliznice (*Endometritis a metritis*)

Aconitum, *Belladonna*, *Echinacea*, *Hepar sulfur.*, *Hydrastis*, *Kreosotum*, *Lachesis*, *Lilium*, *Thuja*, *Mercurius solub.*

Zánět děložních přívěsků (Adnexitis)

Acidum formicicum, Apis, Belladonna, Bryonia, Sulfur iodatum, Sepia, Mercurius iodatum, Thuja

Zánět duhovky (Iritis)

Atropinum, Aurum chlor., Belladonna, Cinnabaris, Euphrasia, Gelsemium, Mercurius solub., Phosphorus

Zánět hrtanu a hltanu (Laryngo Pharyngitis)

Ammonium carb., Belladonna, Causticum, Drosera, Jodum, Sulfur

Zánět jazyka (Glossitis)

Acidum muriat., Apis, Belladonna, Echinacea, Mercurius solub.

Zánět kloubů (Arthritis)

Acidum benzoicum, Calcium phosphoricum, Ichtyolum, Sulfur

Zánět konečníku (Proctitis)

Aloe, Belladonna, Capsicum, Chamilla, Colocynthis, Mercurius subl. corr., Nux vomica

Zánět kostní dřevě, měknutí kostí (Osteomalatia a Osteomyelitis)

Calcium phosphor., Mercurius solub., Phosphorus, Silicea, Sulfur (jde o pomocnou léčbu) – dále prostředky jako u Hnisání

Zánět ledvin a difuzní nemoc ledvin (Nephritis a Nephrosis)

Acidum formicicum, Aconitum, Belladonna, Apis, Berberis vulgaris, Cantharis, Kalium nitricum, Lycopodium, Mercurius subl. corr., Phosphorus, Sarsaparilla, Solidago, Terebinthina

Zánět ledvinové pánvičky a současně parenchymové tkáně ledviny (Pyelitis a pyelonephritis)

Acidum formicicum (inj.), Acidum nitricum, Cantharis, Chimaphila, Coccus cacti, Echinacea, Lycopodium, Mercurius subl. corr., Sarsaparilla, Sulfur, Terebinthina

Zánět lymfatických žláz a cév (Lymphadenitis a Lymphangitis)
Arsenum iodat., Belladonna, Conium, Hepar sulf., Kalium chlorat., Kalium iodat., Mercurius bijodatus, Phosphorus, Silicea

Zánět mandlí, hnisavý (Tonsillarabsces)

Echinacea, Guajacum, Hepar sulf., Lachesis (inj.), Mercurius solub., Myristica seb. – viz také Hnisání

Zánět močové trubice (Urethritis)

Acidum formicicum (inj.), Acidum nitr., Cantharis, Mercurius subl. corr., Selenium, Thuja

Zánět močového měchýře a ledvinové pánvičky (Cystitis, Cystopyelitis)

Apis, Belladonna, Cantharis, Dulcamara, Lycopodium, Pareira brava, Sarsaparilla, Colocynthis

Zánět mozkových blan – pomocná léčba (Meningitis)

Aconitum, Apis, Belladonna, Cicuta, Echinacea, Gelsemium, Glonoinum, Helleborus, Lachesis, Stramonium, Veratrum alb.

Zánět nadvarlete (Epididymitis)

Clematis, Hammamelis, Mercurius dulcis, Aconitum, Apis, Aurum iodatum, Belladonna, Pulsatilla, Rhododendron, Thuja

Zánět nervů (Neuritis)

Aconitum, Apis, Arsenicum alb., Belladonna, Bellis, Ferrum phosph., Gelsemium, Mercurius solub.

Zánět obličejových dutin (Sinusitis)

Calcium sulfur., Cinnabaris, Hepar sulf., Kalium bichrom., Silicea

Zánět oční rohovky (Keratitis)

Aethiops anim., Aurum iodat., Euphrasia, Kalium iodat., Mercurius bijodatus, Mercurius dulcis, Silicea, Sulfur

- Zánět očních víček a spojivek (Blepharo-Conjunktivitis)**
Aconitum, Apis, *Belladonna*, Conium, *Euphrasia*, Mercurius, Silicea
- Zánět oka**, zvláště spojivky (*Ophthalmia*)
Aethiops anim., Apis, *Aurum iodat.*, Lachesis (inj.), Phosphorus
- Zánět okostice (Periostitis)**
Arnica, Symphytum – vše k vnějšímu použití
- Zánět osrdečníku (Pericarditis)**
Aconitum, Apis, Arsenum iodat., *Belladonna*, *Bryonia Echinacea*, Kalmia, Lachesis (inj.), *Spigelia*, Veratrum alb., Veratrum vir.
- Zánět plic** – spíše přidavná léčba (*Pneumonie*)
Aconitum, Arsenum iodat., *Belladonna*, *Bryonia*, *Ferrum phosph.*, Hepar sulf., *Jodum*, *Phosphor*, Sulfur, Tartarus emet., Veratrum alb.
- Zánět pohrudnice (Pleuritis)**
Acidum formicicum (inj.), Aconitum, Arsenum iodat., *Belladonna*, *Bryonia*, *Cantharis*, Echinacea, Phosphor, *Ranunculus bulb.*
- Zánět prsních žláz (Mastitis)**
Aconitum, *Belladonna*, Echinacea, Hepar sulf., Lachesis
- Zánět průdušek (Bronchitis)**
Aconitum, *Antimonium sulf.*, *Bryonia*, Cuprum acet., Drosera, Kalium iodatum, *Hyoscyamus*, *Grindelia*, Phosphorus, Rumex, Senega, Spongia, *Stannum iodatum*, Sulfur, *Aralia racemosa*
- Zánět průdušek chronický (Bronchitida chron.)**
Phellandrium, Kalium carbonicum, Ammonium tartaricum
- Zánět průdušek křečovitý (Bronchitis spast.)**
Annini visnaga, *Grindelia*, Drosera, *Lobelia inflata*

- Zánět průdušnice (Tracheitis)**
Ammonium carb., *Bryonia*, *Causticum*, Drosera, *Hyoscyamus*, *Rumex*, *Spongia*, Tartarus emet.
- Zánět průšních žláz (Parotitis)**
Belladonna, Mercurius solub., *Plumbum acet.*, *Pulsatilla*, Sulfur iod.
- Zánět sliznic hrtanu a hltanu (Angina)**
Apis, *Belladonna*, Hepar sulfuricum, Mercurius bijod., Silicea, Thuja, Mercurius solubilis
- Zánět srdečního svalu (Myocarditis)**
Aconitum, Adonis, Arnica, Arsenum iodat., Aurum, Crataegue, Digitalis, *Echinacea*, Iberis amara, Kalium carb., Lachesis (inj.), Oleander, Phosphorus, Spigelia, *Strophantus*, Veratrum vir.
- Zánět středního ucha** – pomocná léčba (*Otitis media*)
Aconitum, *Arsenicum album*, *Belladonna*, Kalium bichrom., Mercurius dulcis, *Pulsatilla*, Silicea, Sulfur iodatum
- Zánět šedé míšní hmoty (Poliomyelitis)**
Aconitum, *Belladonna*, *Ferrum phosph.*, Gelsemium, Phosphorus, Plumbum
- Zánět šlachové pochvy (Tendovaginitis)**
Acidum formicicum, Apis, Arnica, *Bryonia*, Calcium phosph., Hepar sulf., Kalium iodat., Sulfur iodat., *Symphytum*
- Zánět tlustého střeva (Colica Mucosa a Colitis)**
Abrotanum, *Antimon*, Aloe, Arsenicum album, *Belladonna*, Calcium stibiatum sulfuratum, Mercurius solub., *Potentilla anserina*, Sulfur
- Zánět ústní sliznice (Stomatitis)**
Acidum nitr., Apis, Borax, *Echinacea*, *Hydrastis*, Kalium bichrom., Luffa, Mercurius subl. corr., *Pulsatilla*

Zánět žaludeční sliznice (Gastritis)

Abies nigra, Acidum sulf., *Antimonium crudum*, *Argentum nitr.*, Belladonna, Bryonia, Phosphorus, Potentilla anserina, Sulfur, Tartarus emet., *Pulsatilla*, Nux vomica, Colchicum, Graphites

Zánět žaludku a dvanácterníku (Gastroduodenitis)
Condurango, Plantago, Sympyctum off.

Zánět žaludku a tenkého střeva (Gastroenteritis)

Arsenicum album, Cuprum arsenicos., Mercurius solub., Luffa, Podophyllum, Veratrum alb. – viz též *Gastritis*

Zánět žil (Phlebitis)

Aesculus, *Arnica*, Belladonna, Echinacea, Hammamelis, *Lachesis* (inj.), Mercurius solub., Myristica seb., Symphytum, Vipera berus

Zánět žlázy předstojné a její zbytnění (Prostatitis, hypertrofiie prostaty)

Belladonna, Cantharis, *Chimaphila*, *Digitalis*, *Ferrum pierin.*, Mercurius subl. corr., Populus tremuloid., Sabal serrul., Solidago

Záškluby svalstva (Chorea)

Aurum iodatum, Belladonna, Gelsemium, Mercurius solubilis

Závratě, mdloby (Vertigo)

Ammi visnaga, Arnica, Aurum, Barium carb., *Barium iodat.*, *Cocculus*, Conium, Crataegus, Ferrum, *Kalium iodat.*, Phosphorus, Secale, Tabacum, *Viscum alb.*

Závratě od ucha – Ménierova nemoc

Ammi visnaga, *Cocculus*, Conium, *Glonoinum*, Hyoscyamus, Tabacum

Zelený zákal oční – pomocná léčba (Glaucoma)

Arnica, *Atropin*, *Kalium iodat.*, Phosphorus, Secale

Zrychlení srdeční činnosti (Tachycardie)

Aconitum, *Adonis*, *Apocynum*, Cactus, Chininum, Coffea, Convallaria, Crataegus, *Lycopus*, *Spigelia*

Zubní bolesti

Aconitum, Belladonna, *Colocynthis*, *Cypripedium pubescens*, *Gelsemium*, *Mercurius solub.*

Zubní kaz (Karies)

Acidum hydrofluor., Acidum nitr., Argentum nitr., Calcium carb., Calcium fluorat., Kreosotum, *Mercurius solub.*, *Silicea*

Zvracení, nadměrné zvracení (Hyperemesis)

Apomorphinum, Cerium oxal., Coccus, *Colchicum*, Nux vomica

Žaludeční křeče, střevní křeče

Belladonna, Ignatia, *Magnesium phosphoricum*, *Magnesium carbonicum*, *Nux moschata*, *Nux vomica*, Potentilla anserina, Valeriana

Žlučňkové kameny, zánět žlučňku (Cholelithiasis)

Bryonia, *Carduus*, *Chelidonium*, China, Echinacea, Magnesium phosphoricum, Mercurius dulcis, Sulfur, *Taraxacum*, *Colocynthis*

24. ZÁVĚR

Tato malá publikace o homeopatii je v našem státě vůbec prvním pokusem přiblížit všem lidem z *praktické stránky* tuto vynikající součást alternativní medicíny, tedy medicíny, vycházející z přírodních zdrojů.

V době někdejšího a, bohužel, ještě dost přežívajícího medicínského temna se homeopatie ve světě rozrůstala všemi směry do nevidaných rozměrů. Ovšem jak víme ze zkušenosti, většinou kvalitou nelze nahradit kvantitou, takže dnes umět si vybrat to podstatné je jak pro laika, tak i pro člověka seznámeného s problematikou úkolům obtížným.

A vybrat z toho stávajícího množství materiálu to nejen nejpodstatnější, ale také nejsrozumitelnější, aby to bylo pro většinu čtenářů pochopitelné, je úkolem velice těžkým a také odpovědným.

Tato publikace, psaná opět lidským jazykem, je u nás první svého druhu, takže má právo na některé chyby a nedostatky. Určité však není publikací v této problematice poslední, a tak každý jistě bude mít možnost si informace doplnit, vylepšit a zkvalitnit. Takže pokud ty nedostatky objevíte, posuzujte je, prosím, shovivavě a snažte se je napravit i sami, čímž jistě své praktické vědění posílíte.

V této knize je celá řada zkušeností, praxí ověřených, i když stále ještě není situace taková, aby se dalo napsat vše, co by bylo pro lidi mimořádně prospěšné. Kromě přiblížení celé problematiky homeopatie všem lidem dobré vůle jsou zde podány především praktické rady, jak pomoci sobě, svým blízkým a známým a přitom finančně nezruinovat rodinu.

Musím ovšem podtrhnout, že tato knížka nemůže a také nechce nahrazovat lékařskou péči v potřebných případech.

Přeji vám mnoho úspěchů při praktikování této krásné, trochu tajemné, ale v každém případě vyzkoušené a ověřené alternativní terapie jménem homeopatie.

Použitá literatura

- Braun, Artur: Methodik der Homöotherapie. Regensburg 1975
 Hahnemann, Samuel: Organon der Heilkunst. Heidelberg 1991
 Homöopathie-Union: Homöopatisches Repetitorium. Karlsruhe 1975
 Huneke, Ferdinand: Das Sekunden – Phänomen in der Neurotherapie. Heidelberg 1989
 Jayasuria, Anton: Homeopathy – Therapeutics. Kalubowila (Sri Lanka) 1988
 Medicina alternativa
 Kent, James T.: Neue Arzneimittelbilder der Materia Medica Homeopatica. Heidelberg 1980
 Köhler, Gerhard: Lehrbuch der Homöopathie Band I, Band II. Stuttgart 1985
 Kresánek, Jaroslav: Atlas léčivých rostlin a lesných plodov. Martin 1977
 Kreuter, Josef H.P.: Homöopathie – Praktische Anwendung und Arzneimittellehre. Niederhausen 1989
 Ottinger, Ulrich H.: Öttingerovy tabulky homeopatické. St. Gallen 1958
 Planer, Reinhard: Lehrbuch der Homöopatischen Therapie, díl I. a II. Leipzig 1981
 Rosivalová, Vera: Homeopatia – Liečba pre každého. Bratislava 1991
 Rýc, M., Böhm, S.: Úvod do homeopatie. Praha 1991
 Schwarz, Rudolf: Heilmethoden der Aussenseiter. München 1975
 Storch, Herwing: Homöopatische Arzneimittel für die Praxis. Leipzig 1956
 Voisin, Henri: Materia medica des homöopatischen Praktikers. Heidelberg 1985
 Willfort, Richard: Gesundheit durch Heilkräuter. Trauner Verlag 1978

REJSTŘÍK INDIKACÍ (POTÍŽÍ)

Pokud není v kapitole 23 uvedena indikace některého orgánu, je přiřazena indikaci daného orgánu přímo.

Adnexitida	101	Epileptické stavy	85, 92, 121
Afrodisiakum	120	Erytem (zarudnutí)	103
Afy	100, 122, 125	Excesy (vybočení z normálu)	97
Akné vulgaris	102, 110	Fissura ani (trhliny řitního otvoru)	104, 105
Alergie	98	Furunkly	91
Anemie (viz také Chudokrevnost)	98	Gastritida	104
Angina	89, 122	Genitalia obecně	117
Angina pectoris	85, 86	Gonády	93
Arterioskleróza	86, 88, 100	Gynekologické potíže	113, 118, 119, 123
Arytmie (viz také Srdce)	108	Hematomy (modřiny)	88, 89
Astma bronchiale		Hemoroidy	84, 85, 86, 91,
86, 96, 108, 114, 117, 121, 123, 124		100, 104, 110, 119, 120, 122, 123	
Ateroskleróza	99	Hemoroidy krvácející	97, 108, 111
		Hepatopatie	86, 92, 102
		Herpes (opar)	102
		Hlava (bolesti)	92, 94, 95, 103, 112
		Hnisání pokožky	97
Bolesti obecně	92, 114, 118	Horečky	85, 88, 107, 121, 122
Boule, i hnisavé	96	cestovní	88
Bradavice	112	Houser	112
Bránice	90, 110	Hrtan, hltan	90
Bronchitidy (viz také Dýchací cesty)	86, 89, 103, 118	Hubnutí	84, 85
		Hypertonie (viz také Tlak)	
Cévy obecně	85, 103	86, 95, 114, 117	
mozku, koronární	95	Hypotomie (viz také Tlak)	86, 109
Centrální nervový systém	88, 89, 90, 92, 94	Hysterie	95, 112, 121
	91, 123	Chraptivost	92, 101, 119
Cirhoza jater	93	Chřipka (viz také Záněty)	85, 88, 107
Citlivost na světlo	95	Chudokrevnost	95, 98, 107, 113, 124
Cysty v prstech			
		Deprese	98, 100
		Dermatitidy	100, 122
		Děloha obecně	93, 113, 122
		Distorse (viz také Vykroubení)	88, 107
		Dna	97, 103, 109, 112, 124
		Dutiny (Singultus)	93
		Dvanácterník	85, 94
		Dýchací potíže	90, 118, 121
		Dyspepsie	87
		Dystonie vegetativní	103, 109
Ekzémy	89, 98, 103, 105, 114, 120	Kameny ledvinové a	
		žlučňkové	89, 92, 97, 120, 124
		Kašel	85, 117, 120, 121, 123

noční	92	bolestivé	95, 113
dráždivý	92, 96, 121, 124, 125	nepravidelné	86, 102, 105
Katary	117, 121, 126	oslabené	106
Keratitís	98	potíže	88, 93, 97, 100
Klimakterium		silné	100, 111, 114
93, 106, 116, 117, 119, 125		Meteorismus	86
Klouby	85, 93, 94, 98, 114, 118	Měsčky krevní	90, 100, 102
Koliky žlučňkových cest	86, 87	Migréna	86, 94, 101, 103, 107
Kolitidy	86	Mléko (tvorba)	112, 117
Konečník	85, 86, 107	Močové cesty	88, 93, 94, 118, 123, 124
Kopřivka	96	zúžení	93, 123, 125, 126
Kosti (hojení)	110, 111	Močový měchýř	85, 97, 102, 118, 124
Krev	124, 125, 126	Močové potíže obecně	125
močení	103, 111, 112	Mozek - cévy	95
otrava	96	po otřesu	100
plivání	100	slábnutí	117
sražení	95, 125	Mozkové blány	93, 102
Krvácení obecně		zánět	87
97, 108, 111, 112, 117, 119, 122, 125		Mrazení	85
z cév	100		
z dělohy	95, 100, 111, 124	Nadýmání	87, 91, 92, 100, 117,
z nosu	95, 97, 111	118, 119, 121, 124, 126	
Křče obecně	92, 93, 121, 124, 125	Nachlazení	107, 118, 121, 122, 124
bronchitidní	86	Nedostatečnost koronární	101
koronární	86	Nehty	111, 112
svalů	105	Nechutenství	84, 85, 87, 94, 117, 121, 122, 126
věk očních	86	Neklid	85
žaludku	92, 99, 105, 112	Neplodnost	106
Křčové žíly	85, 88, 91, 100, 105, 107, 110, 119	Nervové bolesti	98, 103, 105, 112
Křčovitost žen a dětí	95, 104	přiskřmnutí	100
		Nervový systém	93, 121
		periferní	87, 94
		Nervy mezižeberní	118
Látková výměna	118, 119, 120, 122, 123, 125, 126	parasymptatické	
Ledviny obecně	118, 120, 123	Nespaivosť	87, 94, 102, 121, 122
potíže	89, 94, 102, 109	Neuralgie	85, 89, 112
chronické	109	Neurasthenie	99, 109, 112
zánět	87, 98, 118	Neuritidy	84, 85, 88, 121
Lumbago	104, 118	Nevolnost	105
Lymfatický systém	90, 93, 118	Nesohtlan	85
otoky	99, 101		
otoky uzlin	99, 101, 102	Obličeje (bolesti)	92
zánět žláz	96, 112	Oči - bolesti	106
Lymfoproliferace	106, 108, 112	míhání	95
		potíže	98
Mastipatie	95	slábnutí	95
Menstruace obecně	86, 97, 106, 123		

REJSTŘÍK PROSTŘEDKŮ

Akát trnovník	107	Jitrocel větší	57, 105	Oman pravý	122	Sedmikráska chudobka	89
Aloe stromovitá	86	Jmelí bílé	56, 114	Oměj šalounek	84	Sira (sirný květ)	110
Andělíka lékařská	87	Jód	58, 101	Orch muškátový	104	Slivoň trnka	55, 106
Arnika horská (prha chlumní)	57, 88	Kalina obecná	113	Orch vlašský (otešák královský)	57, 122	Smetanka lékařská (pampeliška)	56, 111
Barvíněk (brál menší)	117	Karbinec viržinský (evropský)	102	Ostropes trubil	122	Smil písečný	125
Benedykt obecný (čubet)	117	Kaštan koňský (jírovec maďal)	58, 85	Ostropes střec mariánský	55, 56, 57, 58, 91	Sporyš lékařský	125
Bez černý	56, 108	Káva (Coffea)	93	Ostrožka stračka	109	Starček obecný	125
Bělotrn kulatohlavý	117	Kokoška pastuší tobolka	111	Oves setý	58, 89	Sůl kuchyňská (kamenná)	103
Brambořík evropský	95	Komonoce lékařská	119			Světlík lékařský	55, 56, 57, 97
Celík zlatobýl	55, 56, 58, 108	Kondurango (Marsdenie condurango)	55, 58, 94	Pakmin větší	122	Šafrán setý	95
Cibule kuchyňská	91	Koniklec luční	106	Pakmin visnaga	86	Štěničník (iberka hořká)	100
Cibule mořská	108	Konopice bleďozlutá	119	Pámelník porční	122	Šťovík kyseľý (obecný)	125
Česnek setý	86	Kontryhel obecný	119	Pelyněk brotan	55, 84	Šťovík tupolistý	58, 107
Divizna velkokvětá	55, 56, 57, 113	Kopretina římbaba	119	Pelyněk černobýl	123	Tabák	55, 56
Dobromysl obecná	117	Kopřiva dvoudomá (žahavka)	112	Petrolej	56, 57, 104	Trapatka nachová (Echinacea)	54, 96
Dřítáň obecný (drát)	55, 56, 58, 89	Kopytník evropský	88	Petržel kadeřavá	105	Třezalka tečovaná	100
Dusičnan stříbrný (AgNO ₃)	87	Kosatec pestrý	56, 58, 101	Pivoňka lékařská	58, 104	Tuha (Graphites)	58, 99
Echinacea	54, 96	Kostival lékařský	110	Plavuň obecná (vidlačka)	55, 57, 58, 102, 123	Tuje západní (zerav západní)	58, 111
Fialka trojbarevná (violka)	114	Kozlík lékařský	112	Plošticník evropský	93	Turan kanadský	97
Grindelia mohutná	117	Krušina olšová	119	Podražec křovištní	88	Tužebníků jilmový	109
Heřmánek pravý	55, 58, 91	Kuklík městský	119	Popenec brčťanovitý	123	Tykev turek	126
Hlaváček jarní	54, 55, 57, 85	Lékořice lysá	120	Posed bílý	89	Uhlí dřevěné	90
Hloh ostrotrný (jednosemenný)	54, 55, 94	Lichořeřnice větší	120	Pryšec mandloňovitý (chvojka)	123	Uhlí živočišné	90
Hluchavka bílá	101	Lilek potměchut	96	Přeslička zimní (rolní)	55, 97	Vachta trojlístá	126
Hořec žlutý	117	Lnice květel	120	Puklérka islandská (islandský mech)	123	Včela medová	55, 56, 77, 87
Chaluba bublinatá	98	Lopuch větší (plstnatý)	120	Puškovec obecný (rotanovitý)	123	Vilín viržinský	99
Chmel otáčivý	102	Lýkovec jedovatý	56, 57, 103	Pýr plazivý	124	Violka trobarevná (fialka)	114
Iberka hořká	100	Lžičník lékařský	120	Rdesno blešník	124	Vlaštovičník větší	55, 56, 57, 58, 92
Jalovec obecný	118	Máčka ladní (plocholístá)	120	Reven čínská	106	Vodilka kanadská	58, 100
Jantar	118	Mařinka vonná	121	Rosnatka okrouhloblistá	57, 95	Vojtěška setá (tolice vojtěška)	126
Jaterník trojlaločný (podléška)	118	Máta peprná	121	Routa vonná	55, 107	Zemědým lékařský	126
Jehlice trnitá	118	Mateřídouška obecná	121	Rozpuk jizlivý	92	Zeměžluč okolíkatá	126
Jeřáb ptačí	118	Međuňka lékařská	121	Rozrazil lékařský	124	Zinek	56
Jířinka proměnlivá	118	Méšček zahradni	90	Ruže galská	124	Zerav západní (túje západní)	58, 111
Jírovec maďal (kaštan koňský)	58, 85	Mochna stříbrná	121	Rybíz černý	124	Železo	98
		Mravenec červený (lesní)	57, 98	Řebříček obecný	55, 103	Žen šen	56, 58, 99
		Muchomůrka červená	85				
		Mumie	77				
		Narcis žlutý (narcisek žlutý)	121				
		Netřesk střešní (síkalní)	122				
		Ocún jesenní	94				